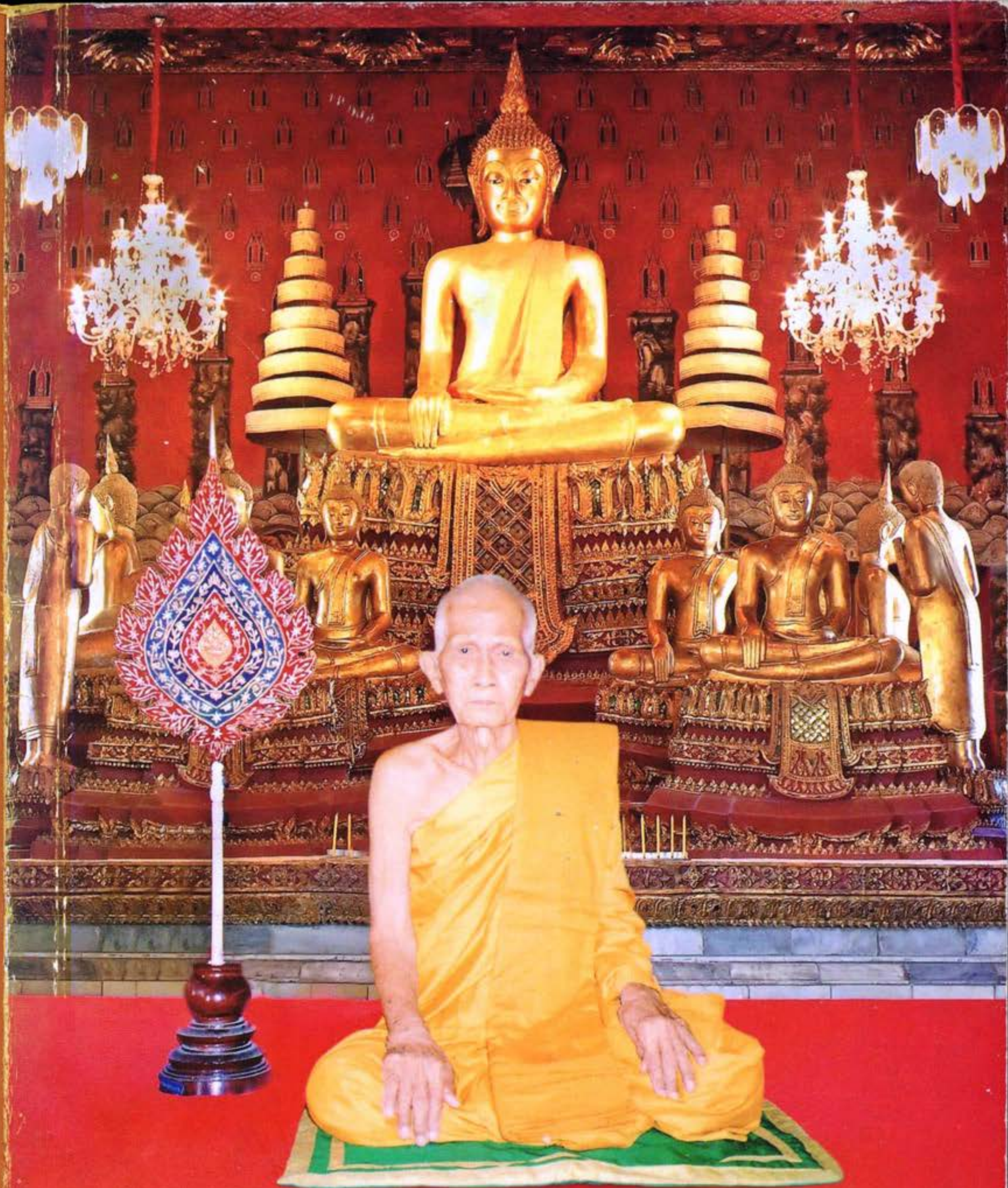

พระราชศีลวิมล

(มหาลำพาย ถาวรธมฺโม)

อดีตเจ้าอาวาสวัดสุวรรณดาราราม ราชวรวิหาร องค์ที่ ๑๒

ปิยโต ชายเต โสโก

ความเศร้าโศกย่อมเกิดแต่ของที่เรารัก

ปิยโต ชายเต ภยํ

ภัยย่อมเกิดแต่ของที่เรารัก

ปิยโต วิปฺปมุตฺตสฺส

เมื่อเราพ้นจากความรักแล้ว

นตฺถิ โสโก กุโต ภยํ

ความเศร้าโศก ภัยแต่ที่ไหนๆ ย่อมไม่มี

อนุสรณ์

งานพระราชทานเพลิงศพ
พระราชศีลวิมล

(ลำพาย ถาวรธมฺโม ปธ๔)

อดีตเจ้าอาวาสวัดสุวรรณดาราราม ราชวรวิหาร องค์ที่ ๑๒

และอดีตรองเจ้าคณะจังหวัดพระนครศรีอยุธยา

(ในพระบรมราชานุเคราะห์)

(แบบ ก.)

หมายรับสั่งที่ ๓๓๖/๔๘

สำนักพระราชวัง

๑๑ ตุลาคม ๒๕๔๘

พระราชศีลวิมล (ลำพาย ถาวรธมฺโม) อายุ ๘๔ พรรษา ๗๒ อดีตเจ้าอาวาสวัดสุวรรณดาราราม มรณภาพด้วยโรคชราภาพ ณ กุฏิวัดสุวรรณดาราราม อำเภอพระนครศรีอยุธยา จังหวัดพระนครศรีอยุธยา เมื่อวันจันทร์ที่ ๒๔ เมษายน ๒๕๔๕ เวลา ๑๗.๐๐ น.

วันอังคารที่ ๒๕ เมษายน ๒๕๔๕ เวลา ๑๖.๓๐ น. ขอรับพระราชทานน้ำหลวงสรงศพ พร้อมด้วยเครื่องเกียรติยศประกอบศพ ณ ศาลาการเปรียญ วัดสุวรรณดาราราม อำเภอพระนครศรีอยุธยา จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

ทรงพระกรุณาโปรดพระราชทานหีบทองทึบตั้งประดับศพ.

ประภาพรรณ/พิมพ์/ กิตติ/ทาน.

วัน	หน้าที่ พนักงานพระราชพิธี
	นำหมายเรียน เจ้าภาพศพ พระราชศีลวิมล (ลำพาย ถาวรธมฺโม)
	เพื่อทราบ.

ทั้งนี้ให้จัดการตามหน้าที่และกำหนดวันตามรับสั่งอย่าให้ขาดเหลือ ถ้าสงสัยก็ให้ถามผู้รับรับสั่ง โดยหน้าที่ราชการ

ผู้รับรับสั่ง

(แบบ ก.)

หมายรับสั่งที่ ๔๐๑๕๙

สำนักพระราชวัง

๖ พฤศจิกายน ๒๕๔๕

ทรงพระกรุณาโปรดพระราชทานพระบรมราชานุเคราะห์ในการพระราชทานเพลิงศพ พระราชศีลวิมล (ลำพาย ถาวรธมฺโม) อดีตเจ้าอาวาสวัดสุวรรณดาราราม ณ เมรุวัดสุวรรณดาราราม อำเภอพระนครศรีอยุธยา จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

วันเสาร์ที่ ๒๕ พฤศจิกายน ๒๕๔๕ เวลา ๑๐.๐๐ น. บำเพ็ญพระราชกุศลพระราชทานในการออกเมรุ ณ ศาลาการเปรียญ วัดสุวรรณดาราราม พระสงฆ์ ๑๐ รูปสวดพระพุทธมนต์ จบ มีพระธรรมเทศนากัณฑ์ ๑ แล้วพระสงฆ์ทั้งนั้นถวายพรพระ รับพระราชทานฉัน

เวลา ๑๔.๓๐ น. พระสงฆ์ ๑๐ รูปบังสุกุล เชิญหีบศพเวียนเมรุ แล้วเชิญขึ้นตั้งบนจิตกาธาน

เวลา ๑๖.๓๐ น. พระราชทานผ้าไตร ๕ ไตรทอดถวายพระสงฆ์บังสุกุล แล้วพระราชทานเพลิง.

ประภาพรรณ/พิมพ์/ ศิริลักษณ์ /ทาน.

วัน	หน้าที่
	พนักงานพระราชพิธี
	นำหมายเรียน เจ้าภาพศพ พระราชศีลวิมล (ลำพาย ถาวรธมฺโม)
	เพื่อทราบ
	เครื่องประกอบเกียรติยศที่พระราชทานมานี้ และเจ้าพนักงานผู้มาปฏิบัติ
	เจ้าภาพไม่ต้องเสียค่าใช้จ่ายอย่างใดทั้งสิ้น.

ทั้งนี้ให้จัดการตามหน้าที่และกำหนดวันตามรับสั่งอย่าให้ขาดเหลือ ถ้าสงสัยก็ให้ถามผู้รับรับสั่งโดยหน้าที่ราชการ

ผู้รับรับสั่ง

พระมหากรุณาธิคุณ

นับแต่ พระราชศีลวิมล (ลำพาย ถาวรธมฺโม ป.ธ.๔) เจ้าอาวาสวัดสุวรรณดาราราม ราชวรวิหาร ได้ถึงมรณภาพ เมื่อวันจันทร์ที่ ๒๔ เมษายน พ.ศ. ๒๕๔๙ เป็นต้นมา

สมเด็จบรมบพิตรพระราชสมภารเจ้า พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ผู้ทรงพระคุณอันประเสริฐได้ทรงพระกรุณาโปรดพระราชทานน้ำหลวงสรงศพ พร้อมด้วยเครื่องเกียรติยศประกอบศพ ทรงพระกรุณาโปรดพระราชทานหีบทองทึบตั้งประดับศพ

ทรงพระกรุณาโปรดพระราชทานพระบรมราชานุเคราะห์ ในการพระราชทานเพลิงศพ พระราชศีลวิมล (ลำพาย ถาวรธมฺโม ป.ธ.๔) เจ้าอาวาสวัดสุวรรณดาราราม ราชวรวิหาร ณ เมรุลอยชั่วคราว วัดสุวรรณดาราราม ราชวรวิหาร ตำบลหอรัตนไชย อำเภอพระนครศรีอยุธยา จังหวัดพระนครศรีอยุธยา และทรงบำเพ็ญพระราชกุศลพระราชทานในการออกเมรุในวันเสาร์ที่ ๒๕ พฤศจิกายน ๒๕๔๙

นับเป็นพระมหากรุณาธิคุณ แก่พระราชศีลวิมล (ลำพาย ถาวรธมฺโม ป.ธ.๔) คณะสงฆ์วัดสุวรรณดาราราม ราชวรวิหาร และศิษยานุศิษย์ อันหาที่สุดมิได้

คณะสงฆ์วัดสุวรรณดาราราม ราชวรวิหาร รู้สึกสำนึกในพระมหากรุณาธิคุณเป็นล้นพ้นนี้ตลอดไป

ขอถวายพระพร

พระสุวรรณวิมลศีล

(ละเอียด ฐิตปญฺโญ)

ในนามคณะสงฆ์วัดสุวรรณดาราราม ราชวรวิหาร และศิษยานุศิษย์

คำนำ

หนังสือเล่มนี้จัดพิมพ์เพื่อเป็นอนุสรณ์ มุทิตาสักการะแด่ พระราชศีลวิมล (มหาลำพาย ถาวรธมฺโม) อดีตรองเจ้าคณะจังหวัดพระนครศรีอยุธยา และ อดีตเจ้าอาวาส วัดสุวรรณดาราราม ราชวรวิหาร องค์ที่ ๑๒ และ อดีตเจ้าอาวาสทุก ๆ รูปที่ผ่านมา โดยได้รวบรวมประวัติวัดสุวรรณดาราราม ราชวรวิหาร และ ประวัติการบูรณะปฏิสังขรณ์ของราชวงศ์จักรีไทย ทุก ๆ รัชกาล พร้อมทั้งได้นำภาพจิตรกรรมฝาผนังพระเจ้าสิบชาติ ไตรภูมิ ที่พระอุโบสถ และภาพจิตรกรรมฝาผนังของสมเด็จพระนเรศวรมหาราช ตั้งแต่ยังทรงพระเยาว์ จนถึงสวรรคต ที่พระวิหารเรียบเรียงไว้ในหนังสือเล่มนี้ด้วยแล้ว

วัตถุประสงค์ เนื่องจากพระครูสังฆรักษ์ณรงค์ศักดิ์ ฐิตสาโร ผู้ช่วยเจ้าอาวาสวัดสุวรรณดาราราม ราชวรวิหาร ได้ย้ายเข้าอยู่จำพรรษาที่พระอารามหลวงวัดสุวรรณดาราราม ราชวรวิหาร เมื่อวันที่ ๓ พฤษภาคม พ.ศ.๒๕๓๐ (ในขณะนั้นยังบรรพชาเป็นสามเณรอยู่ได้ ๕ ปี) ได้ย้ายเข้ามาอาศัยพึ่งร่มโพธิใบบุญได้ ๒ ปี และต่อมาได้เข้ารับการอุปสมบทเมื่อ ๑ มิถุนายน พ.ศ.๒๕๓๒ โดยหลวงพ่อพระครูจันทรรัศมี (ละเอียด) ต่อมาปัจจุบันท่านได้รับแต่งตั้งเป็นพระราชาคณะชั้นสามัญ ที่พระสุวรรณวิมลศีล (ละเอียด ฐิตปญฺโญ) ร.ก.เจ้าอาวาสวัดสุวรรณดาราราม ราชวรวิหาร ท่านรับเป็นเจ้าภาพในการอุปสมบทตลอดงาน พระสุวรรณวิมลศีล (มหาลำพาย ถาวรธมฺโม) เป็นพระอุปัชฌาย์ พระครูปริยัติสุกิจ (มหาทอง อิสฺสโร) ผจล.วัดสุวรรณดาราราม ฯ เป็นพระกรรมวาจาจารย์ พระครูโฆสิตปริยัติคุณ (มหาจาบ) ผจล.วัดระฆังโฆสิตาราม ฯ เป็นอนุสาวนาจารย์ (ปัจจุบัน ท่านได้รับการแต่งตั้งเลื่อนสมณศักดิ์เป็นพระราชาคณะชั้นราชที่ "พระราชประสิทธิวิมล" ตำแหน่งเจ้าคณะเขตบางกอกน้อย) และต่อมาได้รับตราตั้งพระครูฐานานุกรม เป็นพระครูสังฆรักษ์ พระราชศีลวิมล (มหาลำพาย) วันที่ ๒๙ มิถุนายน ๒๕๓๙ และได้รับแต่งตั้งเป็นผู้ช่วยเจ้าอาวาสพระอารามหลวงวัดสุวรรณดาราราม ราชวรวิหาร เมื่อวันที่ ๒๕ ธันวาคม พ.ศ.๒๕๔๕ ทั้ง ๓ สิ่งนี้ ล้วนแล้วแต่ พระ

อุปัชฌาย์ อาจารย์ เมตตาส่งเสริมมอบให้ทั้งสิ้น ด้วยเหตุนี้ พระครูสังฆรักษ์ณรงค์ศักดิ์ ฐิตสาโร ผู้ช่วยเจ้าอาวาสวัดสุวรรณดาราราม ราชวรวิหาร ผู้ที่หลวงพ่อพระราชศีลวิมล (มหาลำพาย) ให้ความไว้วางใจ และยังเป็นผู้อยู่ใกล้ชิด ปรนนิบัติดูแล กระทำทุกสิ่งทุกอย่างให้หลวงพ่อ ในบั้นปลายชีวิตจนวาระสุดท้าย ขออาสาเก็บรวบรวมเรียบเรียงจัดพิมพ์หนังสือเล่มนี้ไว้ เพื่อเป็นอนุสรณ์ มุทิตาสักการะแด่ พระเดชพระคุณ พระราชศีลวิมล (มหาลำพาย ถาวรธมฺโม) พระอุปัชฌาย์ อาจารย์ และ อดีตเจ้าอาวาสทุก ๆ รูป

หวังเป็นอย่างยิ่งว่าหนังสือเล่มนี้ คงได้คุณประโยชน์ แก่ผู้อ่านทุกท่านที่มีความสนใจ ที่จะได้รับสาระประโยชน์ตามสมควร และตามความเหมาะสม ถ้าหนังสือเล่มนี้พึงมีประโยชน์แก่ท่านทั้งหลาย ไม่ว่าในด้านใดแล้วไซร้ ขอผลานิสงส์อันพึงมีในการรวบรวม และ จัดพิมพ์ในครั้งนี้จงเป็นผลบุญ พลากุศลอุทิศให้ หลวงพ่อพระอุปัชฌาย์ พระราชศีลวิมล (มหาลำพาย ถาวรธมฺโม) ได้ร่วมอนุโมทนากับศิษย์ผู้จัดทำ ด้วยเทอญฯ

พระครูสังฆรักษ์ณรงค์ศักดิ์

. . . .

(พระครูสังฆรักษ์ณรงค์ศักดิ์)

ผู้ช่วยเจ้าอาวาสวัดสุวรรณดาราราม ราชวรวิหาร

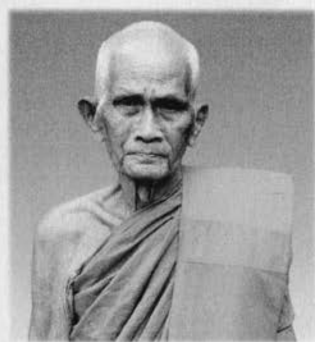

สารบัญ

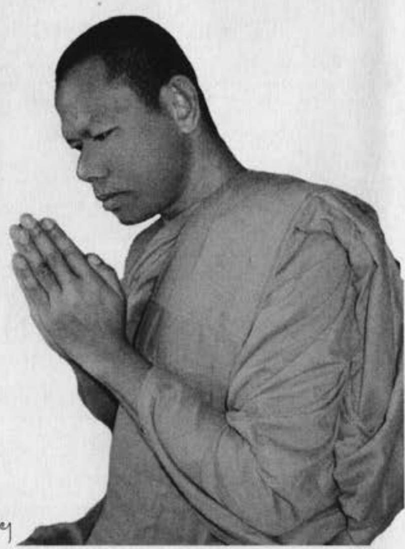

อาลัยถึงพระอุปัชฌาย์

พระอุปัชฌาย์ อาจารย์ อบรมสอน
เอื้ออาทร ศิษย์ให้ ได้ศึกษา
ทั้ง ตรี โท เอก ได้ ใช้วิชา
ได้ความรู้ เพราะพระคุณ ของอาจารย์...
ขอวันทา คารวะ หัตถไห้ว
ต่างดอกไม้ มาลา บุปผาหอม
อุปัชฌาย์จาก ใจคิด จิตประนอม
มโนน้อม นึกหา ถึงอาจารย์

ขอให้ท่าน ไปดี มีสุขะ
ทรงพละ ล้ำเลิศ ประเสริฐสาร
มีวรรณะ ผ่องพรรณ ไม่กันดาร
อายุยาน ยืนร้อย ไม่น้อยปี
ขอกราบไหว้ คารวะ พระคุณท่าน
จักรวาล ผ่านสมุทร สุดวิถี
ไม่เท่าคุณ หลวงพ่อสอน วอนวาที
เกินวจี สาธก จะยกมา
กลอนจากจิต ชิ้นนี้ มีค่าน้อย
ขอฝากรอย ลิขิต ของศิษย์หา
ต่างประทีป ธูปเทียน เพียรบูชา
แด่อุปัชฌาย์ อาจารย์ ทุกท่าน เทอญ ฯ

พระครูสัมรักษ์ณรงค์ศักดิ์ ฐิตสาโร
ผู้ช่วยเจ้าอาวาสวัดสุวรรณดาราราม ราชวรวิหาร

คำไว้อาลัย

แม้ว่ากระผมจะไม่ใช่ชาวจังหวัดพระนครศรีอยุธยา แต่ได้เริ่มทำงานครั้งแรกในจังหวัดพระนครศรีอยุธยา ในแหน่งปลัดอำเภอพระนครศรีอยุธยา เมื่อวันที่ ๑ พฤษภาคม ๒๕๑๗ ในขณะนั้นที่ว่าการอำเภอพระนครศรีอยุธยา มาใช้อาคารสำนักงานประปาเทศบาลเมืองนครศรีอยุธยา ซึ่งมีที่ตั้งอยู่ใกล้ๆ กับวัดสุวรรณดาราราม ราชวรวิหาร ผมผ่านไปผ่านมาตลอด และทราบว่าวัดสุวรรณดาราราม ราชวรวิหาร เป็นวัดสำคัญในประวัติศาสตร์ เป็นวัดต้นตระกูลของพระมหากษัตริย์ราชวงศ์จักรี และมีโบสถ์ที่สวยงาม มีภาพจิตรกรรมฝาผนังในวิหารที่สวยงามประณีต ในอดีตเจ้าอาวาสพระอารามหลวงแห่งนี้ เคยดำรงตำแหน่งเจ้าคณะจังหวัดพระนครศรีอยุธยาฝ่ายมหานิกาย อีกด้วย

เมื่อกระทรวงมหาดไทยได้มีคำสั่งแต่งตั้งให้กระผมมาดำรงตำแหน่งผู้ว่าราชการจังหวัดพระนครศรีอยุธยา เมื่อวันที่ ๑ ตุลาคม ๒๕๔๘ ก็พบว่า วัดสุวรรณดาราราม ราชวรวิหารภายใต้บารมีธรรมของพระเดชพระคุณพระราชศีลวิมล ก็หมดจดงดงาม สมกับเป็นวัดสำคัญของประวัติศาสตร์ชาติไทย อย่างไม่เสื่อมคลาย พระเดชพระคุณท่านเจ้าคุณมีวัตรปฏิบัติที่งดงาม สมถะ ไม่ฟุ้งเฟ้อ ฉันภัตตาหารเจ อยู่อย่างเรียบง่าย ในกุฏิหลังเก่าๆ ที่สร้างมานานแล้ว ไม่มีสิ่งอำนวยความสะดวก ท่านมีชีวิตอยู่อย่างเรียบง่ายจริงๆ เป็นพระภิกษุที่น่าเคารพ ยกย่อง สรรเสริญ เป็นตัวอย่างที่ดีในการสืบทอดบวรพระพุทธศาสนา

แม้บัดนี้ พระเดชพระคุณพระราชศีลวิมล ได้ล่วงลับไปแล้ว ท่ามกลางความเสียดายอาลัยรักของคณะสงฆ์ ศิษยานุศิษย์ และคนทั่วไป แต่ชื่อเสียงคุณงามความดีของท่านยังปรากฏ และจะสถิตอยู่ในจิตใจของทุกคนตลอดไป

(นายสมชาย ชุ่มรัตน์)

ผู้ว่าราชการจังหวัดพระนครศรีอยุธยา

อาลัย... แด่
ท่านเจ้าคุณพระราชศีลวิมล (มหาลำพาย ถาวรธมฺโม)

อดีตเจ้าอาวาสพระอารามหลวง วัดสุวรรณดาราราม ราชวรวิหาร

ท่านเจ้าคุณพระราชศีลวิมล (มหาลำพาย ถาวรธมฺโม) อดีตเจ้าอาวาสพระอารามหลวง วัดสุวรรณดาราราม ราชวรวิหาร จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ท่านได้บำเพ็ญความดีมาเป็นเวลานาน จนพระภิกษุ สามเณร ศิษยานุศิษย์ และท่านสาธุชนทั่วไปยอมรับและยกย่องสรรเสริญว่า เป็นพระเถระผู้ใหญ่ที่มีความดีงดงามแห่งพระศาสนา และให้ความเคารพเชื่อถือ ท่านไม่ฉันเนื้อสัตว์ ท่านฉันแต่อาหารเจมาโดยตลอด ท่านเป็นพระใจดี ใจเย็นมองโลกในแง่ดี มีอารมณ์ขันอยู่เสมอ เมื่อมีเวลาท่านจะชอบปลูกต้นไม้โดยเฉพาะต้นตะโก ท่านชอบนำมาดัดกิ่งให้สวยงามและคอยตกแต่งอยู่เสมอ

คำสอนของพระพุทธองค์ที่ว่า “สัพเพ สังขารา อะนิจจา สังขาร คือ ร่างกายและจิตใจ รูปธรรม นามธรรม ทั้งหมดทั้งสิ้นไม่เที่ยง เกิดขึ้นแล้วดับไป มีแล้วหายไป” ดังเฉกเช่น ท่านเจ้าคุณพระราชศีลวิมลฯ ท่านได้หยุดดำเนินชีวิตลงแล้วโดยสิ้นเชิง ซึ่งเป็นไปตามสภาวะกรรมทั้งหลาย นั่นคือ เกิดขึ้น ตั้งอยู่ และดับไป อีกไม่นานร่างของท่านเจ้าคุณพระราชศีลวิมลฯ ก็ถูกคืนสู่ธรรมชาติ

ขออำนาจคุณพระศรีรัตนตรัย อำนาจแห่งบุญกุศลจริยาวัตร สัมมาปฏิบัติ ที่ท่านเจ้าคุณพระราชศีลวิมล ได้สร้างคุณงามความดี ที่ท่านประพฤติปฏิบัติมาตลอดอายุขัย จงเป็นพลวปัจจัยส่งให้ดวงวิญญาณของท่านเจ้าคุณพระราชศีลวิมลฯ จงไปสู่สุคติภพประสบสุข สถาพรในสัมปรายภพด้วยเทอญ

(นายประดิษฐ์ แก้วมณี)

ผู้อำนวยการสำนักงานพระพุทธศาสนาจังหวัดพระนครศรีอยุธยา

คำไว้อาลัย

ข้าพเจ้ามีหน้าที่สำคัญหน้าที่หนึ่งของจังหวัดพระนครศรีอยุธยา คือหน้าที่อาราธนาพระสงฆ์ทรงสมณศักดิ์ในจังหวัดพระนครศรีอยุธยา ไปประกอบพิธีงานรัฐพิธีต่างๆ ซึ่งรับผิดชอบสืบเนื่องมาประมาณสิบปี จึงมีโอกาสได้ใกล้ชิดกับ พระราชศีลวิมล อดีตเจ้าอาวาสวัดสุวรรณดาราราม ราชวรวิหาร ข้าพเจ้านำฎีกานิมนต์มาหาพระเดชพระคุณ และเมื่อถึงวันงานพิธีบางครั้งก็มารับท่านด้วยตนเอง บางครั้งก็ให้พี่ๆ น้องๆ ในสำนักงานฯ มารับท่านทุกครั้ง

ภาพแห่งความทรงจำที่ข้าพเจ้ามาพบพระเดชพระคุณ ถ้าไปพบช่วงสายๆ หรือบ่ายๆ จะพบท่านพักผ่อนอยู่ชั้นบนบ้าง ชั้นล่างบ้าง ของกุฏิเก่าๆ ที่สร้างมาประมาณ ๗๖ ปี อยู่หลังโบสถ์ ถ้ามาพบท่านในตอนเย็นจะพบท่านมานั่งอยู่ข้างๆ โบสถ์ พักผ่อนตามอัธยาศัย มีพุทธศาสนิกชนมาสักการะท่านเป็นประจำ ท่านจะอยู่เงียบๆ ภายในกุฏิเพียงรูปเดียว อ่านหนังสือ ยังจำได้เสมอว่าภัตตาหารที่ต้องจัดถวายจะมีปิ่นโต ๑ ชุด เป็นภัตตาหารเจ ท่านฉันเช่นนี้เสมอมา ท่านเป็นพระเถระที่น่าเคารพกราบไหว้ มีความเมตตาเป็นที่ตั้ง สมถะ ในภายหลังประมาณปีเศษที่ผ่านมา จังหวัดพระนครศรีอยุธยาไม่ได้อาราธนาท่านไปประกอบพิธี เนื่องจากท่านเริ่มมีสุขภาพทรุดโทรม อาพาธตลอดมา เริ่มไม่รับกิจนิมนต์ และในที่สุดก็ทราบว่าท่านได้มรณภาพแล้ว นับว่าได้สูญเสียบุคลากรที่สำคัญของพระพุทธศาสนาไปท่านหนึ่ง แต่คุณความดีของท่านที่ได้สั่งสมมา ยังคงปรากฏเป็นอนุสรณ์แก่คนรุ่นหลังตลอดไป

(นายสมชาย มีชูพร)

วัฒนธรรมจังหวัดพระนครศรีอยุธยา

พระราชศีลวิมล

โสภณธรรมกิจ มหาคณิสสร บวรสังฆาราม คามวาสี

พระภิกษุลำพาย ถาวรธมฺโม (โพธิสวัสดิ์)

วัดสุวรรณดาราราม ราชวรวิหาร พระนครศรีอยุธยา

ภาพนี้ถ่ายเมื่อประมาณปี พ.ศ. ๒๔๗๖ ห้องภาพศรีวิจิตร อยุธยา

พระครูสมุห์ลำพาย

สอบมหาเปรียญธรรม ๔ ประโยคได้ พ.ศ.๒๔๘๗ (มหาลำพาย ถาวรธมฺโม)

พระครูปลัดสุตวัตร (พระมหาลำพาย ถาวรธมฺโม)

พ.ศ.๒๔๙๐ ได้รับแต่งตั้งเป็น "พระครูปลัดสุตวัตร"

จาก "พระธรรมไตรโลกาจารย์" (อาจ อาสภ)

ได้รับพระราชทานแต่งตั้งเป็นพระครูสัญญาบัตร ชั้นโท ที่ พระครูถาวรธรรมวิธาน
ตำแหน่ง "พระวินัยธรจังหวัดพระนครศรีอยุธยา"
ถ่ายเมื่อ วันที่ ๔ ธันวาคม พ.ศ.๒๔๙๖ เมื่ออายุได้ ๓๕ ปี ๑ เดือน ๔ วัน พรรษาที่ ๑๕
ห้องภาพแสงงาม ภาชี

พระฉลวย เขมธโร พระครุถาวรธรรมวิธาร (มหาลำพาย)
พระสำปอง ปญฺญาพโล
ถ่ายเมื่อวันที่ ๘ พฤศจิกายน พ.ศ.๒๕๑๒

พระครูถาวรธรรมวิธาร (มหาลำพาย ถาวรธมฺโม) เจ้าคณะอำเภอภาชี พระอุปัชฌาย์
ผู้ช่วยเจ้าอาวาสวัดสุวรรณดาราราม ราชวรวิหาร พระนครศรีอยุธยา
๑๓ สิงหาคม พ.ศ.๒๕๐๗ เมื่ออายุ ๕๑ ปี ๙ เดือน ๑๓ วัน ห้องภาพเทพศิลป์ ภาชี

นั่ง พระมหาพร อาภสฺสโร พระสุชีวาคุณ พระสุวรรณวิมลศีล (โกย) พระครูถาวรธรรมวิธาน (มหาลำพาย) พระละเอียด ฐิตปญฺโญ
ยืน พระเสน่ห์ เปปิโย พระช้วน ปิยวณฺโณ พระทองดี ชาคลธมฺโม พระพ.ต.ต.บุญทรง สีวิปุญฺโญ พระมงคล นิติสาโร
พระจำลอง กนฺตาจาโร พุทธศักราช ๒๕๐๔

ภาพถ่ายอนุสรณ์ ในการอุปสมบทของ อนุภทฺโทภิกขุ โดย ชาญ เจตกร ณ พระอุโบสถวัดสุวรรณดาราราม

๑๐ มิถุนายน พ.ศ. ๒๕๓๙ หลวงพ่อ "พระสุวรรณวิมลศีล" (มหาลำพาย ถาวรธมฺโม)
ได้รับพระราชทานเลื่อนสมณศักดิ์ พระราชาคณะ ชั้นราชที่ "พระราชศีลวิมล"

ผู้ว่าราชการจังหวัดพระนครศรีอยุธยา อัญเชิญพัดยศพระราชทาน ชั้นราช
เข้าสู่พระอุโบสถวัดสุวรรณดาราราม ราชวรวิหาร วันที่ ๑๐ มิถุนายน พ.ศ.๒๕๓๙

ภาพบน ภาพถ่ายกุฏิหลวงพ่ออุปัชฌาย์ พระราชศีลวิมล (มหาลำพาย) หลังเดิมก่อนต้นตะเคียนหักทับ

ภาพล่าง ภาพถ่ายขณะต้นตะเคียนหักทับกุฏิพังเสียหายทั้งหลัง ขณะหลวงพ่อพักผ่อนอยู่ภายในกุฏิ แต่หลวงพ่อไม่ได้รับบาดเจ็บแต่อย่างไร เกิดเหตุ เมื่อวันพฤหัสบดีที่ ๑๙ พฤษภาคม พ.ศ.๒๕๔๘ เวลาประมาณ ๑๔.๓๐ น. ฝนตกหนัก กระแสลมแรง ทำให้ต้นตะเคียนอายุกว่า ๑๐๐ กว่าปี ข้างกุฏิ หักโค่นลงมาทับกุฏิทรงปั้นหยา

หลวงพ่อ พระราชศีลวิมล (มหาลำพาย) ท่านมีความวิตกกังวลอย่างมากท่านถามทุกครั้งที่มาตรวจดูกุฏิว่า "แล้วจะทำอย่างไรต่อไป"
พระครูสังฆรักษ์ณรงค์ศักดิ์ จะตอบคำถาม เพื่อให้กำลังใจเสมอว่ากระผมจะดำเนินการหาผู้มีจิตศรัทธาสร้างให้ใหม่
ตอนนี้หลวงพ่อไปพักอยู่กับกระผมก่อนนะ หลวงพ่อไม่ต้องเป็นห่วง แล้วกระผมจะอยู่คอยดูแลหลวงพ่อเอง

อาหารในยามเช้าหลวงพ่อชอบฉันขนมครกมาก ท่านบอกว่า ฟันเราไม่ดี หลุดจะหมดปากแล้ว บางวันหลวงพ่อฉันขนมครก ๓-๔ กล่อง
ท่านพระสุวรรณวิมลศีล (ละเอียด) ท่านเป็นผู้คอยดูแล ในเรื่องอาหารในมื้อเช้าเป็นกิจวัตรประจำวัน

ภัตตาหารเพล หลวงพ่อเล่าให้ฟังว่าหลวงพ่อฉันอาหารเจ มาตั้งแต่สมัยอยู่ที่อำเภอภาชี เพราะฉันแล้วไม่มีโรคภัยไข้เจ็บ คุณครูพวงพยอม สุขสระศรี และ เครือญาติ เป็นผู้มีจิตศรัทธานำมาถวายทุกวันไม่เคยขาด เป็นเวลากว่า ๒๐ ปีมาแล้ว ขออนุโมทนาในจิตอันเป็นมหากุศล

กิจวัตรประจำวันของพระครูสังฆรักษ์ณรงค์ศักดิ์ ต้องต้มน้ำร้อนเพื่อมาผสมน้ำให้อุ่นไว้สำหรับสรงน้ำพระอุปัชฌาย์ เพื่อที่คอยดูแลเรื่องความสะอาดชำระร่างกายหลวงพ่อพระอุปัชฌาย์ อย่างใกล้ชิด ไม่เคยคิดเลยว่า การสรงน้ำอุปัชฌาย์ในวันนี้ จะเป็นครั้งสุดท้าย ที่พระครูสังฆรักษ์ณรงค์ศักดิ์ จะปฏิบัติหน้าที่ ที่ศิษย์ทุกคนพึงปฏิบัติต่ออุปัชฌาย์อาจารย์ ในยามที่ท่านต้องการความช่วยเหลือ ภาพนี้ถ่ายก่อนท่านจะมรณภาพเพียง ๓ วันเท่านั้น หลวงพ่อมักจะพูดกับกระผมเสมอในเวลาสรงน้ำว่า เสร็จแล้วพาหลวงพ่อไปเที่ยวหน่อย ไปมันเรื่อย ๆ มืดเราก็กลับ

หลังจากสรงน้ำเสร็จแล้วหลวงพ่อจะให้พาเที่ยวเพื่อตรวจดูสภาพกุฏิที่พังเสียหาย
และ กุฏิที่พระครูสังฆรักษ์ณรงค์ศักดิ์ ออกแบบ และ ดำเนินการหาผู้มีจิตศรัทธาสร้างให้ใหม่ทั้งหลัง
ท่านพระครูปริยัติสุกิจ (มหาทอง) ผู้ช่วยเจ้าอาวาสวัดสุวรรณดาราราม ราชวรวิหาร
พาหลวงพ่อเที่ยวพักผ่อนในยามเย็น และ ดูความคืบหน้าในการสร้างกุฏิหลังใหม่

พาหลวงพ่ออุปัชฌาย์เที่ยวพักผ่อนในยามเย็นหลังจากสรงน้ำพระอุปัชฌาย์เสร็จแล้ว ทุก ๆ วัน
เป็นเวลาที่หลวงพ่อมีความสุขมากในบั้นปลายชีวิต หลวงพ่อไม่เคยบ่น ไม่เคยเบื่อเลย
ที่ได้ออกมาเที่ยว มาตรวจงาน

หลวงพ่อพระราชศีลวิมล (มหาลำเพย) ท่านพูดอยู่เสมอเวลาท่านไม่สบายจะพาท่านไปโรงพยาบาล ไปให้หมอตรวจว่า เป็นเอง ก็หายเองได้ แล้วมักจะพูดต่อว่า "เกิดแก่ เจ็บตาย เหมือนไม้กังหัน หมุนเวียนเปลี่ยนกันไม่มีที่สิ้นสุด" ทำให้ต้องมานั่งคิดคำสอนของพระพุทธองค์ว่า " สิ่งใด สิ่งหนึ่ง มีความเกิดขึ้นเป็นธรรมดา สิ่งนั้นทั้งมวลก็ย่อมดับไปเป็นธรรมดา"

พระพุทธองค์ทรงตรัสเรื่องเหตุ และ ผล คือ ทุกข์ สมุทัย นิโรธ มรรค

กุฏิพระราชศีลวิมล (มหาลำพาย ถาวรธมฺโม) สร้างขึ้นมาใหม่ทั้งหลัง ๒ ชั้น ขนาดกว้าง ๑๐ เมตร ยาว ๑๐ เมตร ชั้นบนใช้ไม้สักทั้งชั้น ส่วนชั้นล่าง ก่ออิฐฉาบปูน กุฏิหลังนี้ แบบทรงไทยปั้นหยา สร้างตามแบบหลังเดิมที่ถูกต้นไม้ล้มทับ ผู้ออกแบบ เขียนแบบ และผู้ควบคุมการก่อสร้าง และ ตรวจงานการก่อสร้าง โดย พระครูสังฆรักษ์ณรงค์ศักดิ์ ฐิตสาโร ผู้ช่วยเจ้าอาวาสวัดสุวรรณดาราราม ราชวรวิหาร และเป็นผู้ดำเนินงานการหาทุนในการก่อสร้างใช้เงินในการก่อสร้าง ผู้มีจิตศรัทธาบริจาคทรัพย์ โดย คุณกฤตย์ รัตนรักษ์ ทั้งสิ้นเป็นจำนวนเงิน ๑,๘๗๖,๘๙๕.๐๐ บาท. (หนึ่งล้านแปดแสนเจ็ดหมื่นแปดร้อยเก้าสิบห้าบาทถ้วน) โดยการประสานงานของ คุณเกียรติศักดิ์ โลหิตานนท์ ผู้ช่วยกรรมการผู้จัดการใหญ่ และผู้จัดการณรงค์ พรหมใจรักษ์ และ พนักงาน บมจ.ธนาคารกรุงศรีอยุธยาทั้งสำนักงานใหญ่และ ส่วนภูมิภาค ได้ร่วมเข้ามาตรวจสอบดูแลงานก่อสร้างจนแล้วเสร็จ

สัญญาจ้างเหมาทำการก่อสร้าง

วันที่ ๑ พฤศจิกายน ๒๕๔๔

สัญญานี้ทำขึ้นที่ธนาคารกรุงศรีอยุธยา จำกัด (มหาชน) ตั้งอยู่เลขที่ ค ๑๐๘ หมู่ที่ ๓ ตำบลหอรัตนไชย อำเภอพระนครศรีอยุธยา จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ระหว่างพระครูสังฆ-รักษ์ณรงค์ศักดิ์ ฐิตสาโร ผู้ช่วยเจ้าอาวาสวัดสุวรรณดาราราม ราชวรวิหาร ตำบลหอรัตนไชย อำเภอพระนครศรีอยุธยา จังหวัดพระนครศรีอยุธยา และ นายณรงค์ พรหมใจรักษ์ อยู่บ้านเลขที่ ค ๑๐๘ หมู่ที่ ๓ ตำบลหอรัตนไชย อำเภอพระนครศรีอยุธยา จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ซึ่งต่อไปในสัญญานี้เรียกว่า "ผู้ว่าจ้าง" ฝ่ายหนึ่ง กับ ห้างหุ้นส่วนจำกัด อารมณ์ดี ก่อสร้าง โดยนายกิตติศักดิ์ อนันต์พิพัฒน์กิจ อยู่บ้านเลขที่ ๑๓/๕ หมู่ ๑๓ ตำบลอุทัย อำเภออุทัย จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ๑๓๒๑๐ ซึ่งต่อไปในสัญญาเรียกว่า "ผู้รับจ้าง" โดยทั้งสองฝ่ายตกลงทำสัญญาไว้ต่อกันดังนี้

ข้อ ๑. ผู้ว่าจ้างตกลงจ้างและผู้รับจ้างตกลงรับจ้างปลูกสร้างอาคารกุฏิเจ้าอาวาสวัดสุวรรณดาราราม ชนิดคอนกรีตเสริมเหล็ก จำนวน ๒ ชั้น ชั้นบนเป็นไม้ของเดิมทั้งหมด ส่วนที่ขาดเหลือผู้รับเหมาจัดเพิ่ม จำนวน ๑ หลัง ลงในที่ดินของผู้ว่าจ้าง หรือที่ดินที่ผู้ว่าจ้างมีสิทธิปลูกสร้าง ให้ถูกต้องตามแบบแปลนและรายการประกอบแบบแปลนแนบท้ายสัญญา

ข้อ ๒. ผู้รับจ้างตกลงค่าจ้างเพื่อก่อสร้างอาคารกุฏิเจ้าอาวาสตามข้อ ๑ ให้กับผู้ว่าจ้างในราคา ๑,๗๔๘,๕๐๐.๐๐ บาท. (หนึ่งล้านเจ็ดแสนสี่หมื่นแปดพันห้าร้อยบาทถ้วน) โดยราคาค่าจ้างนี้ได้รวมวัสดุ และ อุปกรณ์ที่ใช้ในการก่อสร้างและค่าจ้างคนงานไว้แล้ว แต่ไม่รวมภาษีมูลค่าเพิ่ม โดยผู้รับจ้างจะต้องเป็นผู้จัดหาวัสดุและอุปกรณ์ที่ใช้ในการก่อสร้างตามชนิด ขนาด และคุณภาพตามที่แจ้งไว้ในรายการแนบท้ายสัญญานี้

ข้อ ๓. ผู้รับจ้างจะต้องทำการก่อสร้างกุฏิเจ้าอาวาส ตามแบบแปลนและรายการประกอบแบบแปลนที่ตกลงกัน ตามข้อ ๑ ให้ถูกต้องตามเทคนิควิธีและมาตรฐานของวิชาชีพการก่อสร้างโดยจะต้องดำเนินการให้แล้วเสร็จภายใน ๖ เดือน นับแต่วันทำสัญญานี้ ซึ่งจะครบกำหนดในวันที่ ๓๐ เมษายน ๒๕๔๙

ข้อ ๔. ในกรณีที่เกิดเหตุสุดวิสัยใด ๆ ที่ไม่อาจหลีกเลี่ยงได้ และเป็นเหตุให้การก่อสร้างต้องหยุดชะงักลงโดยมิใช่ความผิดของผู้รับจ้างหรือพฤติการณ์ที่ผู้รับจ้างไม่ต้องรับผิดชอบ ผู้ว่าจ้างตกลงขยายระยะเวลาแล้วเสร็จตามที่กำหนดไว้ในข้อ ๓ ออกไปเท่ากับเวลาที่เสียไป แต่ทั้งนี้ต้องไม่เกินกว่า ๑ เดือน โดยผู้รับจ้างต้องแจ้งเหตุดังกล่าวพร้อมหลักฐานเป็นหนังสือให้ผู้ว่าจ้างทราบเพื่อขอขยายระยะเวลาทำงานออกไปภายในกำหนด ๓ วัน นับแต่เหตุนั้นสิ้นสุดลง

ข้อ ๕. ผู้ว่าจ้างตกลงชำระเงินค่าจ้างให้กับผู้รับจ้างเป็นงวด ๆ ตามผลการก่อสร้างที่ตกลงกันไว้ โดยผู้ว่าจ้างจะชำระให้ผู้รับจ้างภายใน ๓ วัน นับแต่วันที่ผู้ว่าจ้างรับมอบงานแต่ระงวดดังนี้

งวดที่ ๑ ชำระค่าจ้าง จำนวน ๒๖๓,๐๐๐.๐๐ บาท. (สองแสนหกหมื่นสามพันบาทถ้วน) เมื่อผู้รับจ้างทำการก่อสร้าง ปรับพื้นที่ถมดิน, ทำกำแพงกั้นดิน, ตีผัง, ตอกเข็ม, หล่อตอหม้อ, หล่อคานคอดิน เสร็จ

งวดที่ ๒ ชำระค่าจ้างจำนวน ๒๖๓,๐๐๐.๐๐ บาท. (สองแสนหกหมื่นสามพันบาทถ้วน) เมื่อผู้รับจ้างทำการก่อสร้างตั้งเสารับคานไม้ชั้น ๒, พื้นไม้ เสร็จเรียบร้อย

งวดที่ ๓ ชำระค่าจ้าง จำนวน ๒๖๓,๐๐๐.๐๐ บาท. (สองแสนหกหมื่นสามพันบาทถ้วน) เมื่อผู้รับจ้างตั้งเสารับโครงหลังคา, โครงหลังคา, มุงหลังคา, เสร็จเรียบร้อย

งวดที่ ๔ ชำระค่าจ้าง จำนวน ๒๖๓,๐๐๐.๐๐ บาท. (สองแสนหกหมื่นสามพันบาทถ้วน) เมื่อผู้รับจ้าง เทพื้นชั้นล่าง, ก่ออิฐชั้นล่าง, ติดตั้งผนังไม้ชั้น ๒, ติดตั้งวงกบประตูหน้าต่าง,วางระบบท่อน้ำดี น้ำเสีย, เสร็จเรียบร้อย

งวดที่ ๕ ชำระค่าจ้าง จำนวน ๑๗๕,๐๐๐.๐๐ บาท. (หนึ่งแสนเจ็ดหมื่นห้าพันบาทถ้วน) เมื่อผู้รับจ้างฉาบปูนภายใน ภายนอกชั้นล่าง, ปูกระเบื้องห้องน้ำเสร็จเรียบร้อย

งวดที่ ๖ ชำระค่าจ้าง จำนวน ๑๗๕,๐๐๐.๐๐ บาท. (หนึ่งแสนเจ็ดหมื่นห้าพันบาทถ้วน) เมื่อผู้รับจ้างติดตั้ง ประตูหน้าต่าง, ตีฝ้าเพดานชั้นบนชั้นล่าง, เดินสายไฟฟ้าชั้นบนชั้นล่างเสร็จเรียบร้อย

งวดที่ ๗ ชำระค่าจ้าง จำนวน ๓๔๖,๕๐๐.๐๐ บาท. (สามแสนสี่หมื่นหกพันห้าร้อยบาทถ้วน) เมื่อผู้รับจ้างปูกระเบื้องชั้นล่าง, ติดตั้งดวงโคมไฟฟ้า, เดินท่อน้ำดี น้ำเสีย, ติดตั้งถังบำบัดน้ำเสีย, วางท่อระบายน้ำคสล.รอบอาคาร, ก่อสร้างรั้ว, ทาสี, เก็บงานส่วนที่เหลือทั้งหมด, ทุบกุฏิหลังเก่าส่วนที่เหลือขนทิ้ง เสร็จเรียบร้อย

ข้อที่ ๖ ผู้รับจ้างยินยอมให้ผู้ว่าจ้างหรือตัวแทนของผู้ว่าจ้างเข้าตรวจงานในสถานที่ที่ก่อสร้างได้ตลอดเวลา โดยผู้รับจ้างจะต้องไม่ขัดขวาง และหากผู้ว่าจ้างหรือตัวแทนตรวจพบว่าการก่อสร้างไม่เป็นไปตามแบบแปลนและรายการประกอบแบบแปลนที่ระบุไว้ในข้อ ๑ ผู้ว่าจ้างหรือตัวแทนมีสิทธิสั่งให้เปลี่ยนแปลงแก้ไขได้ หากผู้รับจ้างไม่ปฏิบัติตาม ผู้ว่าจ้างมีสิทธิบอกเลิกสัญญาได้ทันที และผู้ว่าจ้างมีสิทธิเอาการก่อสร้างให้บุคคลภายนอกดำเนินการต่อให้แล้วเสร็จต่อไปได้ โดยผู้รับจ้างจะต้องรับผิดในความเสียหายและค่าใช้จ่ายที่เกิดขึ้นอันเนื่องมาจากการนำไปให้บุคคลภายนอกดำเนินการต่อนั้น

ข้อ ๗ ในระหว่างที่ทำการก่อสร้าง ผู้รับจ้างต้องรับผิดชอบต่ออุบัติเหตุหรืออันตรายและความเสียหายใดๆ ที่เกิดขึ้นจากการทำงานของผู้รับจ้างหรือบริวารของผู้รับจ้าง และยังต้องรับผิดชอบต่อความเสียหายอันเกิดแก่ทรัพย์สินของผู้ว่าจ้าง หรือ บุคคลอื่นที่อาศัยอยู่ในบริเวณที่ก่อสร้างนั้นด้วย

ข้อที่ ๘ ผู้รับจ้างจะต้องจ่ายเงินค่าจ้างให้แก่ลูกจ้างของตนตามอัตราค่าจ้างและตามกำหนดระยะเวลาที่ ผู้รับจ้างและลูกจ้างได้ตกลงหรือให้สัญญาไว้ต่อกัน ถ้าผู้รับจ้างไม่จ่ายเงินค่าจ้างให้แก่ลูกจ้างตามวรรคหนึ่ง ผู้รับจ้างยินยอมให้ผู้ว่าจ้างนำเงินค่าจ้างที่ผู้ว่าจ้างจะต้องจ่าย

ให้แก่ผู้รับจ้างได้และให้ถือว่าเงินจำนวนนี้เป็นเงินค่าจ้าง ที่ผู้รับจ้างไดรับจากผู้ว่าจ้างไปแล้วส่วนหนึ่ง

ข้อ ๙. เมื่องานก่อสร้างเสร็จสิ้นสมบูรณ์ ผู้รับจ้างจะต้องดูแลรักษาความสะอาดบริเวณพื้นที่ก่อสร้างรวมทั้งบริเวณใกล้เคียง และจะต้องรื้อถอนสิ่งปลูกสร้างและกลบเกลี่ยพื้นดินให้เรียบร้อย และจะต้องขนเศษวัสดุก่อสร้างและสิ่งของต่างๆ ออกจากพื้นที่ก่อสร้างให้แล้วเสร็จภายใน ๗ วันนับจากวันที่ผู้ว่าจ้างได้รับมอบงานแล้ว

สัญญานี้ทำขึ้นเป็น ๒ ฉบับ มีข้อความถูกต้องตรงกัน คู่สัญญาทั้งสองฝ่ายได้อ่านและเข้าใจในข้อความโดยตลอด จึงลงลายมือชื่อและประทับตรา (ถ้ามี) ไว้เป็นสำคัญต่อหน้าพยานและได้เก็บไว้ฝ่ายละหนึ่งฉบับ

ลงชื่อ พระครูสังฆรักษ์ณรงค์ศักดิ์ ฐิตสาโร ผู้ว่าจ้าง
ผู้ช่วยเจ้าอาวาสวัดสุวรรณดาราราม ราชวรวิหาร

ลงชื่อ นายณรงค์ พรหมใจรักษ์ ผู้ว่าจ้าง
ผู้จัดการ บมจ.ธนาคารกรุงศรีอยุธยา สาขาอยุธยา

ลงชื่อ นายกิตติศักดิ์ อนันต์พิพัฒน์กิจ ผู้รับจ้าง
ห้างหุ้นส่วนจำกัด อารมณ์ดีก่อสร้าง

ที่ ๑๑๐๓/๒๔๘๒

ศุภมัสดุ พุทธศักราช ๒๔๘๒ สมเด็จบรมบพิตร พระราชสมภารพระองค์ สมเด็จพระปรมินทรมหาประชาธิปก ธรรมิกมหาราชาธิราชเจ้า เอกอัครพุทธศาสนูปถัมภก มีพระราชประสงค์จะให้พระปริยัติธรรมเจริญรุ่งเรืองเป็นปัจจัยแห่งปฏิบัติธรรม จึงพระราชทานพระบรมราชูปถัมภ์แก่คณะสงฆ์ เพื่อได้สอบความรู้ธรรมวินัยกุลบุตรสามเณรสืบอายุพระพุทธศาสนา ได้เปิดสนามหลวงสอบความรู้ ตั้งแต่วันที่ ๒๑ ถึงวันที่ ๒๓ พฤศจิกายน พระเจ้าวรวงศ์เธอ กรมหลวงชินวรสิริวัฒน์ สมเด็จพระสังฆราชเจ้า ทรงเป็นประธาน พร้อมด้วยพระเถรานุเถระเหล่าอื่น และกรรมการผู้สอบ กับเจ้าพนักงานกระทรวงธรรมการ เจ้าหน้าที่ฝ่ายธุรการ ฯ

สนามหลวงได้สอบความรู้ธรรมวินัยของ สามเณรลำพาย นามฉายา อายุ ๑๘ พรรษา วัด สะแก จังหวัด พระนครศรีอยุธยา สำนักเรียน วัดสะแก ได้ตามหลักสูตรแห่งองค์นักธรรม ชั้นตรี นวกภูมิแล้ว ขออำนวยพรให้เจริญถาวรในธรรม เป็นนิตย์เทอญ ฯะ

ให้ไว้ ณ วันที่ ๑๑ เดือน พฤษภาคม พุทธศักราช ๒๔๘๒ ฯะ

ตราเสมาธรรมจักรใหญ่

สนามหลวง

สามเณรลำพาย โพธิสวัสดิ์ อายุ ๑๘ ปี

๑๑ พฤษภาคม ๒๔๘๒ นักธรรมชั้นตรี (นวกภูมิ) วัดสะแก อำเภออุทัย จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

ที่ ๑๔๕๒/๒๔๙๕

ศุภมัสดุ พุทธศักราช ๒๔๙๔ สมเด็จบรมบพิตร พระราชสมภารพระองค์ สมเด็จพระปรมินทรมหาประชาธิปก ธรรมิกมหาราชาธิราชเจ้า เอกอัครพุทธศาสนูปถัมภก มีพระราชประสงค์จะให้พระปริยัติธรรมเจริญรุ่งเรือง เป็นปัจจัยแห่งปฏิบัติธรรม จึงพระราชทาน[illegible]ราชูปถัมภ์แก่คณะสงฆ์ เพื่อได้สอบความรู้ธรรมวินัยภิกษุสามเณรสืบอายุพระพุทธศาสนา ได้เปิดส[illegible]สอบความรู้ ประจำ พ.ศ. ๒๔๙๔ พระเจ้าวรวงศ์เธอ กรมหลวงชินวรสิริวัฒน์ สมเด็จพระสังฆราชเจ้า ทรงเป็นประธาน พร้อมด้วยพระเถรานุเถระแม่กองและกรรมการผู้สอบ กับเจ้าพนักงานกระทรวงธรร[illegible]เจ้าหน้าที่ฝ่ายธุรการ ฯ

สนามหลวงได้สอบความรู้ธรรมวินัยของ สามเณรลำพาย นามฉายา อายุ ๒๐ พรรษา วัด สะแก จังหวัด พระนครศรีอยุธยา สำนักเรียนคณะพระนครศรีอยุธยา ได้ตามหลักสูตรแห่งองค์นักธรรม ชั้นโท มัชฌิมภูมิ แล้ว ขออำนวยพรให้เจริญการในธรรม เป็นนิตย์เทอญ ฯ

ให้ไว้ ณ วันที่ ๑๘ เดือน พฤษภาคม พุทธศักราช ๒๔๙๕

พึงได้ในราชการ

ตราเสมาธรรมจักรใหญ่

ตรา[illegible]สนามหลวง

สามเณรลำพาย โพธิสวัสดิ์ อายุ ๒๐ ปี

๑๘ พฤษภาคม ๒๔๙๕ นักธรรมชั้นโท (มัชฌิมภูมิ) วัดสะแก อำเภออุทัย จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

ที่๑๓๙/๒๔๗๘

ศุภมัสดุ พุทธศักราช ๒๔๗๘ สมเด็จบรมบพิตร พระราชสมภารพระองค์ อานันทมหิดล ธรรมิกมหาราชาธิราชเจ้า เอกอัครพุทธศาสนูปถัมภก มีพระราชประสงค์จะให้พระปริยัติธรรม เจริญรุ่งเรืองเป็นปัจจัยแห่งปฏิบัติธรรม จึงพระราชทานพระบรมราชูปถัมภ์แก่คณะสงฆ์ เพื่อได้สอบความรู้ธรรมวินัยภิกษุสามเณรสืบอายุพระพุทธศาสนา ได้เปิดสนามหลวงสอบความรู้ประจำ พ.ศ. ๒๔๗๘ พระเจ้าวรวงศ์เธอ กรมหลวงชินวรสิริวัฒน์ สมเด็จพระสังฆราชเจ้า ทรงเป็นประธาน พร้อมด้วยพระเถรานุเถระ แม่กองและกรรมการผู้สอบ กับเจ้าพนักงานกระทรวงธรรมการ เจ้าหน้าที่ฝ่ายธุรการ ฯ

สนามหลวงได้สอบความรู้ธรรมวินัยของพระลำพาย นามฉายา ศรีรมโย อายุ ๒๓ พรรษา ๓ วัดสุวรรณดาราราม จังหวัดพระนครศรีอยุธยา สำนักเรียนคณะจังหวัดพระนครศรีอยุธยา ได้ตามหลักสูตรแห่งองค์นักธรรม ชั้นเอก เถรภูมิ แล้ว ขออำนวยพรให้เจริญถาวรในธรรมเป็นนิตย์เทอญ ฯ

ให้ไว้ณวันที่ ๑๖ เดือน พฤษภาคม พุทธศักราช ๒๔๗๘ ฯ

พึงได้ในราชการ

ตราเสมาธรรมจักรใหญ่ ตราสนามหลวง

พระลำพาย โพธิสวัสดิ์ อายุ ๒๓ ปี

๑๖ พฤษภาคม ๒๔๗๘ นักธรรมชั้นเอก (เถรภูมิ) วัดสุวรรณดาราราม ราชวรวิหาร จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

ที่ 359/2486

โดยพระบรมราชูปถัมภ สมเด็ดพระสังคราช สกลสังคปรินายก โปรดให้สังคมนตรีว่าการองค์การสึกสา พร้อมด้วยกัมการสงฆ์ ผู้ซงคุนวุทิ ดำเนินการสอบบาลีสนามหลวง ประจำ พุทธสักราช ๒486 กรมการสาสนาเปนผู้อำนวยการฝ่ายธุระการ

กัมการสนามหลวงได้จัดการสอบความรู้บาลีประโยค ๓ แล้ว ปรากตว่า พระครูสมุห์ลำพาย ถาวรธมฺโม อายุ 31 พรรสา 11 วัด สุวรรนดาราราม สำนักเรียน คนะจังหวัดพระนครสีอยุธยา จังหวัด พระนครสีอยุธยา สอบไล่ได้ จึ่งให้ประกาสนียบัตร ฉบับนี้ไว้เพื่อสแดงว่า พระครูสมุห์ลำพาย ถาวรธมฺโม

เปนเปรียญ ๓ ประโยค

ขออำนวยพรให้จเรินด้วยเกียรติคุนสถาพรในธัมเปนนิจนิรันดร ให้ไว้นะวันที่ 17 เดือน พรึสภาคม พุทธสักราช ๒486

[illegible] — รัถมนตรีว่าการกระซวงสึกสาธิการ

[illegible] — สังคมนตรีว่าการองค์การสึกสา

พ.ศ. ๒๔๘๖ พระครูสมุห์ลำพาย ถาวรธมฺโม

อายุ ๓๑ พรรษา ๑๑ วัดสุวรรณดารารามฯ สอบได้เปรียญธรรม ๓ ประโยค ๑๗ พฤษภาคม ๒๔๘๖

ตราตั้งผู้ช่วยเจ้าอาวาส

ที่ ๑/๒๕๐๐

วันที่ ๒๑ เดือน มกราคม พุทธศักราช ๒๕๐๐

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๒๗ แห่งสังฆาณัติระเบียบพระคณาธิการ พุทธศักราช ๒๔๙๖

ให้พระครูถาวรธรรมวิธาน ฉายา ถาวรธมฺโม อายุ ๔๕ พรรษา ๒๔ วัด สุวรรณดาราราม เป็น ผู้ช่วยเจ้าอาวาส วัด สุวรรณดาราราม ตำบล หอรัตนไชย อำเภอ กรุงเก่า จังหวัด พระนครศรีอยุธยา

มีหน้าที่และอำนาจตามพระราชบัญญัติคณะสงฆ์ พุทธศักราช ๒๔๘๔

ให้พระภิกษุสามเณรและคฤหัสถ์ที่อยู่ในวัดดังกล่าวแล้วข้างต้น จงอยู่ในโอวาทของพระ ครูถาวรธรรมวิธาน อันชอบด้วยพระธรรมวินัย สังฆาณัติ กติกาสงฆ์ กฎองค์การ กฎหมาย ข้อบังคับ และระเบียบทุกประการ.

ผู้รับสนองพระบัญชา

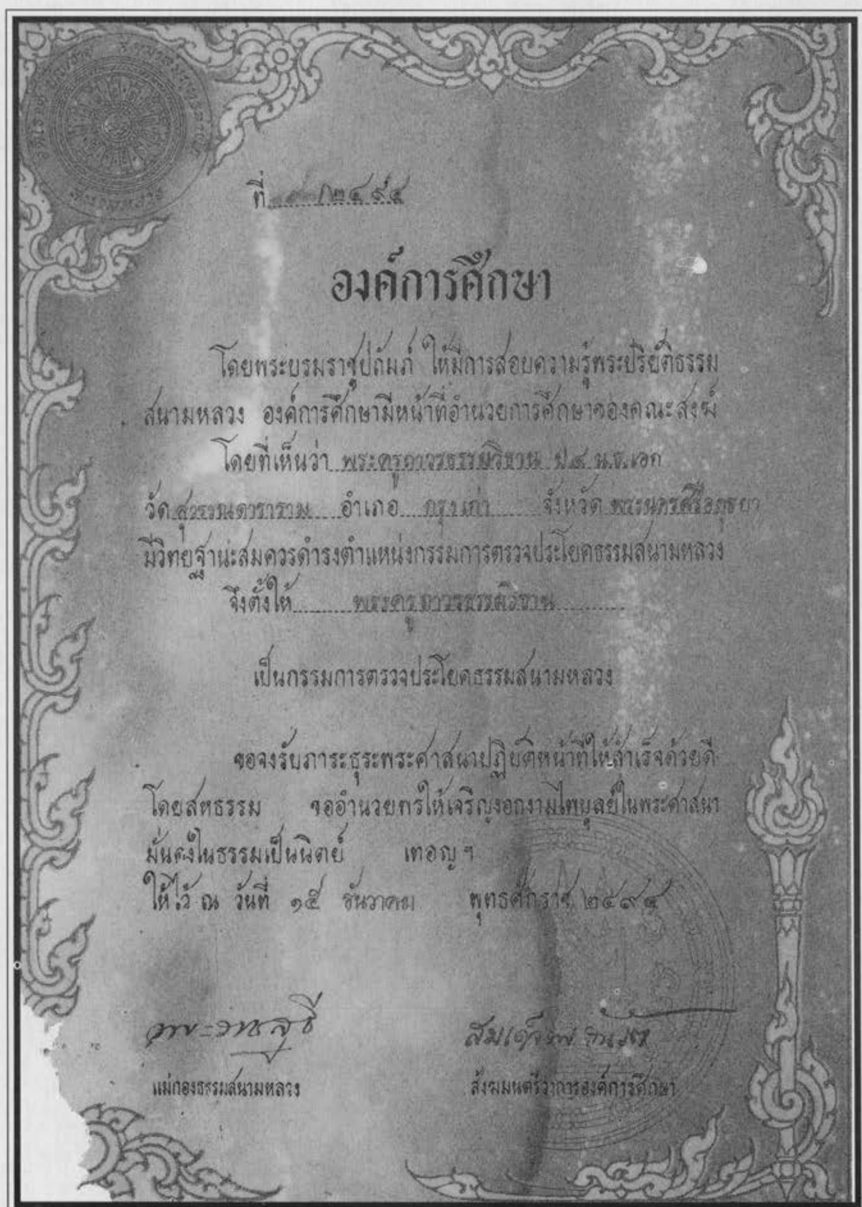
สมเด็จฯ [illegible]

สังฆนายก

สกลมหาสังฆปริณายก

พ.ศ. ๒๕๐๐ พระครูถาวรธรรมวิธาน ถาวรธมฺโม
ได้รับแต่งตั้งเป็นผู้ช่วยเจ้าอาวาสวัดสุวรรณดารารามฯ ต.หอรัตนไชย อ.กรุงเก่า จ.พระนครศรีอยุธยา
๒๑ มกราคม ๒๕๐๐

ที่ ๑๗/๒๔๙๔

องค์การศึกษา

โดยพระบรมราชูปถัมภ์ ให้มีการสอบความรู้พระปริยัติธรรมสนามหลวง องค์การศึกษามีหน้าที่อำนวยการศึกษาของคณะสงฆ์

โดยที่เห็นว่า พระครูถาวรธรรมวิธาน ป.ธ.๔ น.ธ.เอก

วัด สุวรรณดาราราม อำเภอ กรุงเก่า จังหวัด พระนครศรีอยุธยา

มีวิทยฐานะสมควรดำรงตำแหน่งกรรมการตรวจประโยคธรรมสนามหลวง

จึงตั้งให้ พระครูถาวรธรรมวิธาน

เป็นกรรมการตรวจประโยคธรรมสนามหลวง

ขอจงรับภาระธุระพระศาสนาปฏิบัติหน้าที่ให้สำเร็จด้วยดี โดยสหธรรม ขออำนวยพรให้เจริญงอกงามไพบูลย์ในพระศาสนา มั่นคงในธรรมเป็นนิตย์ เทอญ ฯ

ให้ไว้ ณ วันที่ ๑๕ ธันวาคม พุทธศักราช ๒๔๙๔

แม่กองธรรมสนามหลวง

สังฆมนตรีว่าการองค์การศึกษา

พ.ศ. ๒๕๐๐ พระครูถาวรธรรมวิธาน ถาวรธมฺโม ป.ธ.๔ น.ธ.เอก ได้รับแต่งตั้งเป็นกรรมการตรวจประโยค ต.หอรัตนไชย อ.กรุงเก่า จ.พระนครศรีอยุธยา ๑๕ ธันวาคม ๒๔๙๔

ตราตั้งพระอุปัชฌาย์

ที่ ๙/๒๕๐๘

วันที่ ๙ เดือน พฤษภาคม พ.ศ. ๒๕๐๘

อาศัยอำนาจตามความในข้อ ๙ แห่งกฎมหาเถรสมาคม ฉบับที่ ๗ (พ.ศ. ๒๕๐๖) ว่าด้วยการแต่งตั้งถอดถอนพระอุปัชฌาย์ ออกตามความในพระราชบัญญัติคณะสงฆ์ พ.ศ. ๒๕๐๕ จึงแต่งตั้งให้

พระ ครูถาวรธรรมวิธาร ฉายา ถาวรธมฺโม อายุ ๕๒ พรรษา ๓๒
วิทยฐานะ น.ธ.เอก ป.ธ.๔ วัด ภาชี ตำบลโคกม่วง
อำเภอ ภาชี จังหวัด พระนครศรีอยุธยา ปัจจุบันมีตำแหน่ง
ในทางปกครองคณะสงฆ์ เป็น เจ้าอาวาสวัดภาชี เจ้าคณะอำเภอภาชี

ดำรงตำแหน่งพระอุปัชฌาย์ในเขตที่ตนปกครอง

มีหน้าที่เป็นประธานและรับผิดชอบในการให้บรรพชาอุปสมบท และมีหน้าที่รับผิดชอบตามกฎมหาเถรสมาคม ฉบับที่ ๗ (พ.ศ. ๒๕๐๖) ว่าด้วยการแต่งตั้งถอดถอนพระอุปัชฌาย์

ขอจงเจริญด้วยจตุรพิธพร อายุ วรรณะ สุขะ พละ ดำรงมั่นเป็นหลักในพระบวรพุทธศาสนา ตลอดกาลนาน เทอญ

ส.ก. เจ้าคณะใหญ่ หนกลาง
ประทับตราประจำตำแหน่ง

ตราตั้งพระอุปัชฌาย์ พระครูถาวรธรรมวิธาร ถาวรธมฺโม
อายุ ๕๒ พรรษา ๓๒ ป.ธ.๔ น.ธ.เอก วัดภาชี ดำรงตำแหน่งพระอุปัชฌาย์ในเขตพื้นที่ตนปกครอง
๙ พฤษภาคม พ.ศ.๒๕๐๘

แต่งตั้งผู้ช่วยเจ้าอาวาสพระอารามหลวง

ที่ ๑๐/๒๕๑๙

อาศัยอำนาจตามความในข้อ ๒๕ เบญจ แห่งกฎมหาเถรสมาคม ฉบับที่ ๔ แก้ไขเพิ่มเติม (พ.ศ. ๒๕๐๙) ว่าด้วยการแต่งตั้งถอดถอนพระสังฆาธิการ ออกตามความในพระราชบัญญัติคณะสงฆ์ พ.ศ. ๒๕๐๕ จึงมีพระบัญชาแต่งตั้งให้

พระครูถาวรธรรมวิธาน ฉายา ถาวรธมฺโม อายุ ๖๔ พรรษา ๔๓

วิทยฐานะ ป.ธ.๔ น.ธ.เอก วัด ภาชี

ดำรงตำแหน่งผู้ช่วยเจ้าอาวาสวัด พนัญเชิง

ตำบล หอรัตนไชย อำเภอพระนครศรีอยุธยา จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

ขอจงถึงความเจริญงอกงามไพบูลย์ในพระพุทธศาสนา ตลอดกาลนาน เทอญ ฯ

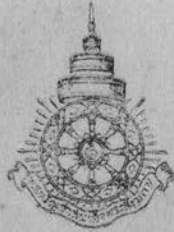
แต่งตั้ง ณ วันที่ ๑๑ เดือน มีนาคม พ.ศ. ๒๕๑๙

สมเด็จพระสังฆราช สกลมหาสังฆปริณายก

พระครูถาวรธรรมวิธาน ถาวรธมฺโม
อายุ ๖๔ พรรษา ๔๓ ป.ธ.๔ น.ธ.เอก วัดภาชี ดำรงตำแหน่งผู้ช่วยเจ้าอาวาส วัดพนัญเชิง ฯ
๑๑ มีนาคม พ.ศ.๒๕๑๙

แต่งตั้งรองเจ้าคณะจังหวัด

ที่ ๗/๒๕๒๐

อาศัยอำนาจตามความในข้อ ๑๓ แห่งกฎมหาเถรสมาคม ฉบับที่ ๕ (พ.ศ.๒๕๐๖) ว่าด้วยการแต่งตั้งถอดถอนพระสังฆาธิการ ออกตามความในพระราชบัญญัติคณะสงฆ์ พ.ศ. ๒๕๐๕ จึงมีพระบัญชาแต่งตั้งให้

พระครูถาวรธรรมวิธาน ฉายา ถาวรธมฺโม อายุ ๖๖ พรรษา ๔๕ วิทยฐานะ ป.ธ.๔ น.ธ.เอก วัด พนัญเชิง อำเภอ พระนครศรีอยุธยา จังหวัด พระนครศรีอยุธยา ปัจจุบันมีตำแหน่งในทางปกครองคณะสงฆ์ เป็น ผู้ช่วยเจ้าอาวาส

ดำรงตำแหน่งรองเจ้าคณะจังหวัด พระนครศรีอยุธยา มีอำนาจหน้าที่ปกครองคณะสงฆ์ในจังหวัดของตน ตามที่เจ้าคณะจังหวัดมอบหมาย

ขอจงมีความเจริญงอกงามไพบูลย์ในพระพุทธศาสนา ตลอดกาลนาน เทอญ ฯ

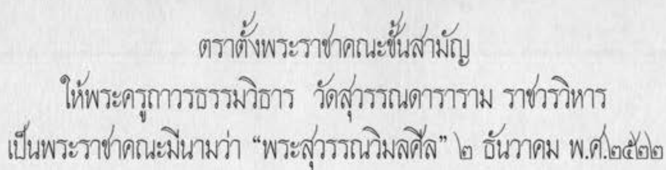
แต่งตั้ง ณ วันที่ ๑๑ เดือน ตุลาคม พ.ศ. ๒๕๒๐

สมเด็จพระสังฆราช สกลมหาสังฆปริณายก

พระครูถาวรธรรมวิธาน ถาวรธมฺโม
อายุ ๖๔ พรรษา ๔๓ ป.ธ.๔ น.ธ.เอก วัดพนัญเชิง ฯ ดำรงตำแหน่งผู้ช่วยเจ้าอาวาส
ดำรงตำแหน่งรองเจ้าคณะจังหวัดพระนครศรีอยุธยา ๑๑ ตุลาคม พ.ศ.๒๕๒๐

ให้พระครูถาวรธรรมวิธาร
วัดสุวรรณดาราราม ราชวรวิหาร จังหวัดพระนครศรีอยุธยา
เป็นพระราชาคณะมีนามว่า พระสุวรรณวิมลศีล
ขอพระคุณจงรับธุระพระพุทธศาสนา เป็นภาระสังฆกิจ ช่วยระงับ
อธิกรณ์ และอนุเคราะห์พระภิกษุสามเณรในพระอาราม โดยสมควร
จงเจริญสุขสวัสดิ์ ในพระพุทธศาสนาเทอญ
ตั้งแต่วันที่ ๒ ธันวาคม พุทธศักราช ๒๕๒๒
เป็นปีที่ ๓๔ ในรัชกาลปัจจุบัน

ผู้รับสนองพระบรมราชโองการ
พลเอก
นายกรัฐมนตรี

ตราตั้งพระราชาคณะชั้นสามัญ
ให้พระครูถาวรธรรมวิธาร วัดสุวรรณดาราราม ราชวรวิหาร
เป็นพระราชาคณะมีนามว่า "พระสุวรรณวิมลศีล" ๒ ธันวาคม พ.ศ.๒๕๒๒

แต่งตั้งรองเจ้าอาวาสพระอารามหลวง

ที่ ๑/๒๕๒๒

อาศัยอำนาจตามความในข้อ ๒๕ เบญจ แห่งกฎมหาเถรสมาคม ฉบับที่ ๕ แก้ไขเพิ่มเติม (พ.ศ. ๒๕๐๙) ว่าด้วยการแต่งตั้งถอดถอนพระสังฆาธิการ ออกตามความในพระราชบัญญัติคณะสงฆ์ พ.ศ. ๒๕๐๕ จึงมีพระบัญชาแต่งตั้งให้

พระครูถาวรธรรมวิธาร ฉายา ถาวรธมฺโม อายุ ๖๖ พรรษา ๔๔

วิทยฐานะ ป.ธ. ๔ น.ธ.เอก วัด พนัญเชิง

ดำรงตำแหน่งรองเจ้าอาวาสวัด สุวรรณดาราราม

ตำบล คลองสวนพลู อำเภอ พระนครศรีอยุธยา จังหวัด พระนครศรีอยุธยา

ขอจงถึงความเจริญงอกงามไพบูลย์ในพระพุทธศาสนา ตลอดกาลนาน เทอญ ฯ

แต่งตั้ง ณ วันที่ ๑ เดือน มกราคม พ.ศ. ๒๕๒๒

สมเด็จพระสังฆราช สกลมหาสังฆปริณายก

ตราตั้งรองเจ้าอาวาสพระอารามหลวง

พระครูถาวรธรรมวิธาร ถาวรธมฺโม อายุ ๖๖ พรรษา ๔๔ ป.ธ.๔ น.ธ.เอก วัดพนัญเชิงฯ

ดำรงตำแหน่งรองเจ้าอาวาส วัดสุวรรณดาราราม ราชวรวิหาร ๑ มกราคม พ.ศ.๒๕๒๒

แต่งตั้งเจ้าอาวาสพระอารามหลวง

ที่ ๗/๒๕๒๓

อาศัยอำนาจตามความในข้อ ๒๕ เบญจ แห่งกฎมหาเถรสมาคม ฉบับที่ ๕ แก้ไขเพิ่มเติม (พ.ศ. ๒๕๐๙) ว่าด้วยการแต่งตั้งถอดถอนพระสังฆาธิการ ออกตามความในพระราชบัญญัติคณะสงฆ์ พ.ศ. ๒๕๐๕ จึงมีพระบัญชาแต่งตั้งให้

พระสุวรรณวิมลศีล ฉายา ถาวรธมฺโม อายุ ๖๔ พรรษา ๔๗

วิทยฐานะ ป.ธ.๔ น.ธ.เอก วัดสุวรรณดาราราม

ดำรงตำแหน่งเจ้าอาวาสวัดสุวรรณดาราราม

ตำบลหอรัตนไชย อำเภอพระนครศรีอยุธยา จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

มีหน้าที่ และอำนาจตามพระราชบัญญัติคณะสงฆ์ พ.ศ. ๒๕๐๕

พระภิกษุสามเณร และคฤหัสถ์ ที่อยู่ในวัดดังกล่าวข้างต้น จงอยู่ในโอวาทของเจ้าอาวาสที่ได้รับแต่งตั้งแล้วนั้น ซึ่งปฏิบัติการโดยชอบด้วยพระธรรมวินัย กฎหมาย กฎมหาเถรสมาคม ข้อบังคับ ระเบียบ หรือคำสั่ง

ขอจงถึงความเจริญงอกงามไพบูลย์ในพระศาสนา ตลอดกาลนาน เทอญ ฯ

แต่งตั้ง ณ วันที่ ๒๓ เดือน กรกฎาคม พ.ศ. ๒๕๒๓

สมเด็จพระสังฆราช สกลมหาสังฆปริณายก

ให้พระสุวรรณวิมลศีล ถาวรธมฺโม อายุ ๖๔ พรรษา ๔๗
ป.ธ.๔ น.ธ.เอก วัดสุวรรณดาราราม ราชวรวิหาร ดำรงตำแหน่งเจ้าอาวาส
วัดสุวรรณดาราราม ราชวรวิหาร ๒๓ กรกฎาคม พ.ศ.๒๕๒๓

ให้[illegible]สุวรรณวิมลศีล เป็นพระราชศีลวิมล [illegible]
[illegible]สังฆาราม คามวาสี พระราช[illegible]
[illegible]ราม ราชวรวิหาร พระอา[illegible]จังหวัด
[illegible] มีฐานานุศักดิ์ตั้งฐานานุกรมได้ [illegible] คือ
พระครู[illegible] ๑ พระครูสังฆรักษ์ ๑ พระครูสมุห์ ๑ [illegible] ๑
ขอพระคุณจงรับธุระพระพุทธศาสนา เป็นภาระสั่งสอน ช่วยระงับอธิกรณ์
และอนุเคราะห์พระภิกษุสามเณร[illegible]ควร จงเจริญสุขสวัสดิ์
ในพระพุทธศาสนาเทอญ

ตั้งแต่วันที่ [illegible] พุทธศักราช ๒๕๓๔

เป็นปีที่ ๔๖ [illegible]

ผู้รับสนองพระบรมราชโองการ

นายกรัฐมนตรี

ตราตั้งพระราชทานเลื่อนสมณศักดิ์ พระราชาคณะชั้นสามัญ เลื่อนเป็นพระราชาคณะชั้นราช ให้พระสุวรรณวิมลศีล เป็น พระราชศีลวิมล โสภณธรรมกิจ มหาคณิสสร บวรสังฆาราม คามวาสี พระราชาคณะชั้นราช สถิต ณ วัดสุวรรณดาราราม ราชวรวิหารพระอารามหลวง จังหวัดพระนครศรีอยุธยา มีฐานานุศักดิ์ตั้งฐานานุกรมได้ ๔ รูป คือ

๑. พระครูปลัดบุญเลิศ อภิปุญโญ ผู้ช่วยเจ้าอาวาสวัดสุวรรณดาราราม ราชวรวิหาร
๒. พระครูสังฆรักษ์ณรงค์ศักดิ์ ฐิตสาโร ผู้ช่วยเจ้าอาวาสวัดสุวรรณดาราราม ราชวรวิหาร
๓. พระครูสมุห์อโนทัย วัดกล้วย พระนครศรีอยุธยา
๔. พระครูใบฎีกามงคล กิตฺติวณฺโณ เจ้าอาวาสวัดโคกสังข์ ภาชี พระนครศรีอยุธยา

นายสมชาย ชุ่มรัตน์ ผู้ว่าราชการจังหวัดพระนครศรีอยุธยา เป็นประธานพิธีน้ำหลวงอาบศพ
พระราชศีลวิมล (มหาลำพาย ถาวรธมฺโม) อดีตรองเจ้าคณะจังหวัดพระนครศรีอยุธยา
และ อดีตเจ้าอาวาสวัดสุวรรณดาราราม ราชวรวิหาร ๒๕ เมษายน พ.ศ.๒๕๔๙

นายสมชาย ชุมรัตน์ ผู้ว่าราชการจังหวัดพระนครศรีอยุธยา และ รองผู้ว่าราช การจังหวัดพระนครศรีอยุธยา
คุณสมทรง พันธ์เจริญวรกุล นายกองค์การบริหาร ส่วนจังหวัดพระนครศรีอยุธยา พร้อมด้วยข้าราชการ
ร่วมเป็นเจ้าภาพบำเพ็ญกุศลสวดพระอภิธรรมศพ พระราชศีลวิมล (ลำพาย) อดีตเจ้าอาวาสวัดสุวรรณดาราราม ราชวรวิหาร
และ อดีตรองเจ้าคณะจังหวัดพระนครศรีอยุธยา คืนวันที่ ๒๗ เมษายน พ.ศ.๒๕๔๙

ครอบครัวศิริเรือง ครอบครัววายนต์ ครอบครัวบุญโพธิ์ทอง ครอบครัวเกิดภักดี
ร่วมเป็นเจ้าภาพสวดพระอภิธรรมศพ พระราชศีลวิมล (มหาลำพาย) วันที่ ๒๙ เมษายน พ.ศ.๒๕๔๙

พันตรีเขื่อม ตรียุทธ และ หลาน ๆ (เครือญาติ พระราชศีลวิมล (มหาลำพาย)
ร่วมเป็นเจ้าภาพสวดพระอภิธรรมศพ พระราชศีลวิมล (มหาลำพาย) วันที่ ๒๙ เมษายน พ.ศ.๒๕๔๙

พระครูสุนทรคณารักษ์ เจ้าคณะอำเภอภาชี พร้อมด้วยคณะสงฆ์อำเภอภาชี
ร่วมเป็นเจ้าภาพบำเพ็ญกุศลสวดพระอภิธรรมศพ พระราชศีลวิมล (มหาลำพาย) วันที่ ๒ พฤษภาคม พ.ศ.๒๕๔๙

นายรังสรรค์ พานดอกไม้ ประธานศูนย์บริการผู้สูงอายุวัดสุวรรณดาราราม ราชวรวิหาร
พร้อมด้วยกรรมการ และ สมาชิกร่วมเป็นเจ้าภาพสวดพระอภิธรรมศพ ๓ พฤษภาคม ๒๕๔๙

บมจ. ธนาคารกรุงศรีอยุธยา ร่วมเป็นเจ้าภาพสวดพระอภิธรรมศพ พระราชศีลวิมล (มหาลำพาย)
วันที่ ๔ พฤษภาคม พ.ศ.๒๕๔๙

นต.นคร ขันธมิตร คุณวรวิทย์-คุณศิริวรรณ วงษ์สุกรวม คุณสมชาติ คุณวัฒนา ฉ่ำแสง
ร่วมเป็นเจ้าภาพสวดพระอภิธรรมศพ พระราชศีลวิมล (มหาลำพาย) วันที่ ๖ พฤษภาคม พ.ศ.๒๕๔๙

พระราชสุทธิโมลี เจ้าอาวาสวัดเสนาสนาราม ราชวรวิหาร พร้อมด้วยคณะสงฆ์ อุบาสก วัดเสนาสนาราม ราชวรวิหาร ร่วมเป็นเจ้าภาพ สวดพระอภิธรรมศพ พระราชศีลวิมล (มหาลำพาย) วันที่ ๙ พฤษภาคม พ.ศ. ๒๕๔๙

โรงแรมริเวอร์วิวเพลส คุณอุทัย อัมวงศ์ คุณสิริลักษณ์ โบว์เสรีวงษ์ คุณสถาพร โบว์เสรีวงษ์
นายทรงยศ อัมวงศ์ ร่วมเป็นเจ้าภาพสวดพระอภิธรรมศพ พระราชศีลวิมล (มหาลำพาย)
วันที่ ๑๑ พฤษภาคม พ.ศ.๒๕๔๙

คณะลูกศิษย์วัดสุวรรณดาราราม ราชวรวิหาร ร่วมเป็นเจ้าภาพสวดพระอภิธรรมศพ
พระราชศีลวิมล (มหาลำพาย) วันที่ ๑๑ พฤษภาคม พ.ศ.๒๕๔๙

คุณสุรชัย คุณอารี ศิริวิบูลย์ ร้านอาหารครัวแตน พร้อมครอบครัว
ร่วมเป็นเจ้าภาพสวดพระอภิธรรมศพ พระราชศีลวิมล (มหาลำพาย) วันที่ ๑๒ พฤษภาคม พ.ศ.๒๕๔๙

ชุมชนศาลเจ้าแม่ทับทิม ร่วมเป็นเจ้าภาพสวดพระอภิธรรมศพ พระราชศีลวิมล (มหาลำพาย)
วันที่ ๑๓ พฤษภาคม พ.ศ.๒๕๔๙

คุณครูพวงพยอม สุขสระศรี พร้อมด้วยครอบครัว อาจารย์ธวัช คุณแม่ทับทิม นายวทิอการ
อาจารย์ปรียาพร น.ส.สุปรียา น.ส.สุปริญญา ธรรมศักดากร
ร่วมเป็นเจ้าภาพสวดพระอภิธรรมศพพระราชศีลวิมล (มหาลำพาย) วันที่ ๑๔ พฤษภาคม พ.ศ.๒๕๔๙

พระราชรัตนวราภรณ์ เจ้าคณะอำเภอพระนครศรีอยุธยา พร้อมด้วยเจ้าคณะพระสังฆาธิการ
อำเภอพระนครศรีอยุธยา ร่วมเป็นเจ้าภาพสวดพระอภิธรรมศพ พระราชศีลวิมล (มหาลำพาย)
อดีตรองเจ้าคณะจังหวัดพระนครศรีอยุธยา และ เจ้าอาวาส วัดสุวรรณดาราราม ราชวรวิหาร
พร้อมมอบเงินฌาปนกิจสงเคราะห์พระสังฆาธิการ วันที่ ๑๔ มิถุนายน พ.ศ.๒๕๔๙

พระอธิการสมชาย กตปุญโญ เจ้าอาวาสวัดประสาท พร้อมคณะสงฆ์ อุบาสก-อุบาสิกา วัดประสาท
ร่วมเป็นเจ้าภาพสวดพระอภิธรรมศพ พระราชศีลวิมล (มหาลำพาย) วันที่ ๑๕ มิถุนายน พ.ศ.๒๕๔๙

พระครูมหานคราภิรักษ์ เจ้าคณะอำเภอนครหลวง เทศน์

พระเทพวรเวที (วิน โมลิโต) เจ้าคณะจังหวัดพระนครศรีอยุธยา พร้อมด้วยคณะสงฆ์
จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ๑๖ อำเภอ ร่วมเป็นเจ้าภาพบำเพ็ญกุศลสวดพระอภิธรรมศพ
พระราชศีลวิมล (มหาลำพาย ถาวรธมฺโม) อดีตรองเจ้าคณะจังหวัดพระนครศรีอยุธยา
และ เจ้าอาวาสวัดสุวรรณดาราราม ราชวรวิหาร วันที่ ๑๘ สิงหาคม พ.ศ.๒๕๔๙

พระครูสังฆรักษณรงค์ศักดิ์ ผู้ช่วยเจ้าอาวาท- วัดสุวรรณดาราราม ราชวรวิหาร ยืนพิจารณาร่างกายอันไร้วิญญาณของ
หลวงพ่อพระอุปัชฌาย์ พระราชศีลวิมล (มหาลำพาย) ด้วยความเป็นห่วง หลังจากที่มรณภาพแล้วประมาณ ๖ เดือน
เนื่องจากมีหนอนแมลงรบกวน พระครูสังฆรักษ์ณรงค์ศักดิ์ จึงให้ทีมงาน อภิชัยหีบทอง (พี่กรมเสื้อขาว)
ลูกศิษย์หลวงพ่อยกหลวงพ่อออกจากโลงหีบมาทำความสะอาด และเปลี่ยนผ้าจีวร ให้หลวงพ่ออุปัชฌาย์ใหม่ทั้งชุด

คณะสงฆ์ที่ร่วมวางพวงหรีดไว้อาลัย

๑. คณะสงฆ์อำเภอภาชี
๒. คณะสงฆ์วัดเสนาสนาราม ราชวรวิหาร
๓. คณะสงฆ์วัดประสาท
๔. คณะสงฆ์วัดรัตนชัย (จีน)
๕. พระครูโกศลธรรมโสภิต วัดหน้าพระเมรุราชิการาม
๖. พระครูอรุณวราสัย เจ้าคณะอำเภอมหาราช วัดแจ้ง
๗. พระครูวิบูลจริยากร วัดเสาธง อำเภอบางบาล
๘. พระครูสุนทรธรรมโกศล เจ้าคณะตำบลหัวรอ วัดเสนาสนาราม ราชวรวิหาร
๙. วัดศรีโพธิ์
๑๐. พระครูสุนทรเจติยาภิวัฒน์ วัดเจริญธรรม อำเภอภาชี
๑๑. พระครูสิริวรวัฒน์ วัดอินทาราม พระนครศรีอยุธยา
๑๒. พระครูวัฒนโสภณ วัดมาบพระจันทร์
๑๓. พระครูสุวรรณศีลาธิคุณ วัดบ้านแพน
๑๔. พระปลัดนพดล กมโล ผู้ช่วยเจ้าอาวาสวัดป่าโมก จังหวัดอ่างทอง
๑๕. พระครูสมุห์อโนทัย (ฐานานุกรม พระราชศีลวิมล(ลำพาย) วัดกล้วย
๑๖. พระครูใบฎีกามงคล กิตติวณฺโณ (ฐานานุกรม พระราชศีลวิมล(ลำพาย) เจ้าอาวาสวัดโคกสังข์ ภาชี

รายนามผู้ที่ร่วมวางพวงหรีดไว้อาลัย

๑. คุณกฤตย์ รัตนรักษ์
๒. คุณพงศ์พินิต เตชะคุปต์ กรรมการผู้จัดการใหญ่ บมจ.ธนาคารกรุงศรีอยุธยา
๓. นายสมชาย ชุ่มรัตน์ ผู้ว่าราชการจังหวัดพระนครศรีอยุธยา
๔. นางพัชรา ชุ่มรัตน์ นายกเหล่ากาชาดจังหวัดพระนครศรีอยุธยา
๕. นายนเรศ วงศ์สวัสดิ์ รองผู้ว่าราชการจังหวัดพระนครศรีอยุธยา
๖. นายถาวร พรหมมีชัย รองผู้ว่าราชการจังหวัดพระนครศรีอยุธยา
๗. ส.ส.ก่อกิจ ด่านชัยวิจิตร
๘. นางสมทรง พันธุ์เจริญวรกุล นายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดพระนครศรีอยุธยา
๙. ว่าที่ร้อยตรีสมทรง สรรพโกศลกุล นายกเทศมนตรีนครพระนครศรีอยุธยา
๑๐. สจ.ภัทริ สุภานุกานนท์ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา เขต ๑
๑๑. พ.อ.อ.สุวัฒน์ สรรพโกศลกุล รองนายกเทศมนตรีนครพระนครศรีอยุธยา
๑๒. คุณเกียรติศักดิ์ โลหิตานนท์ ผู้ช่วยกรรมการผู้จัดการใหญ่ บมจ.ธนาคารกรุงศรีอยุธยา
๑๓. ผู้จัดการภาค ภูมิภาค ๑ บมจ.ธนาคารกรุงศรีอยุธยา
๑๔. บมจ.ธนาคารกรุงศรีอยุธยา สาขา จังหวัดพระนครศรีอยุธยา
๑๕. คุณสมชาย ปลื้มจิตร ผจก. เขตอาวุโส เขตภูมิภาค ๒๑ บมจ.ธนาคารกรุงศรีอยุธยา

๑๖. คุณเชษฐ์ รัตตะกนิษฐ บมจ.ธนาคารกรุงศรีอยุธยา
๑๗. สำนักงานประชาสัมพันธ์จังหวัดพระนครศรีอยุธยา
๑๘. สำนักงานพระพุทธศาสนาจังหวัดพระนครศรีอยุธยา
๑๙. สำนักงานศิลปากรที่ ๓ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา
๒๐. เหล่ากาชาดจังหวัดพระนครศรีอยุธยา
๒๑. นายวิเชียร กลิ่นสุคนธ์ นายกสมาคมชาวกรุงศรีอยุธยา
๒๒. โรงแรมริเวอร์วิวเพลส
๒๓. มหาวิทยาลัยราชภัฏ พระนครศรีอยุธยา
๒๔. วิทยาลัยอาชีวศึกษาพระนครศรีอยุธยา
๒๕. ดร.สมจิตร ศิริเสนา (พัชรวิชญ์) โรงเรียนเทคนิคพาณิชการพระนครศรีอยุธยา
๒๖. โรงเรียนชุมชนป้อมเพชร
๒๗. คณะครูโรงเรียนชุมชนป้อมเพชร
๒๘. โรงเรียนรอตเสวกวิทยา
๒๙. ชมรมผู้สูงอายุวัดสุวรรณดาราราม ราชวรวิหาร
๓๐. คุณครูพวงพยอม สุขสระศรี บุตร - ธิดา
๓๑. โกหว่า - นกเอี้ยง ขวัญเสือ
๓๒. คุณละออง ดัสกุล และ ครอบครัว อำเภอภาชี
๓๓. นายจันทร์ ไตรพรหม บุตร - ธิดา
๓๔. อุบาสก - อุบาสิกา วัดสุวรรณดาราราม ราชวรวิหาร

รายนามเจ้าภาพสวดพระอภิธรรม

พระราชศีลวิมล (ลำพาย ถาวรธมฺโม)

อดีตเจ้าอาวาสวัดสุวรรณดาราราม และ
อดีตเจ้าคณะจังหวัดพระนครศรีอยุธยา

๒๕ เมษายน ๒๕๔๙	วัดสุวรรณดาราราม ราชวรวิหาร
๒๖ เมษายน ๒๕๔๙	วัดรัตนชัย (จีน)
๒๗ เมษายน ๒๕๔๙	ผู้ว่าราชการจังหวัดพระนครศรีอยุธยา (นายสมชาย ชุ่มรัตน์) นางสมทรง พันธุ์เจริญวรกุล นายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดพระนครศรีอยุธยา
๒๘ เมษายน ๒๕๔๙	พ่อใหญ่ นายปัญญา น้ำเพชร มูลนิธิพระมงคลบพิตร
๒๙ เมษายน ๒๕๔๙	ครอบครัวธรรมศักดากร และ ญาติ , ครอบครัวศิริเรือง , ครอบครัววายนต์
๓๐ เมษายน ๒๕๔๙	อาจารย์พวงพยอม สุขสระศรี บุตร - ธิดา และ หลาน
๑ พฤษภาคม ๒๕๔๙	คณะศิษย์วัดสุวรรณดาราราม ราชวรวิหาร
๒ พฤษภาคม ๒๕๔๙	คณะสงฆ์อำเภอภาชี
๓ พฤษภาคม ๒๕๔๙	ชมรมผู้สูงอายุวัดสุวรรณดาราราม ราชวรวิหาร
๔ พฤษภาคม ๒๕๔๙	บมจ.ธนาคารกรุงศรีอยุธยา
๖ พฤษภาคม ๒๕๔๙	พ.ต.นคร ขันธมิตร,คุณวรวิทย์-คุณศิริวรรณ วงศ์สุกรรม คุณสมชาติ คุณรัตนา ฉ่ำแสง

๗ พฤษภาคม ๒๕๔๙	คณะหลาน ๆ คุณป้าเปลื้อง มีผ่องศรี
๘ พฤษภาคม ๒๕๔๙	คณะครู-อาจารย์ และ สมาคมนักเรียนเก่าชุมชนป้อมเพชร
๙ พฤษภาคม ๒๕๔๙	วัดเสนาสนาราม ราชวรวิหาร
๑๐ พฤษภาคม ๒๕๔๙	คณะตลาดวัดสุวรรณดาราราม ราชวรวิหาร (ตลาดวัดเชิง)
๑๑ พฤษภาคม ๒๕๔๙	โรงแรมริเวอร์วิวเพลส
๑๒ พฤษภาคม ๒๕๔๙	คุณสุรชัย คุณอารีย์ ศิริวิบูลย์ (ร้านอาหารครัวแตน)
๑๓ พฤษภาคม ๒๕๔๙	ชุมชนหลังวัดสุวรรณดาราราม ราชวรวิหาร (ติ๋ว และ ญาติ)
๑๔ พฤษภาคม ๒๕๔๙	ครอบครัวสุขสระศรี,ครอบครัวธรรมศักดากร,ครอบครัวอั้นปรางค์
๑๖ พฤษภาคม ๒๕๔๙	คุณบุญสืบ คุณมาลี เล็กแจ่ม
๒๑ พฤษภาคม ๒๕๔๙	ร.ต.ต.(หญิง)พรพิสมัย ขันขาว และ ญาติ,วิทยาลัยอาชีวศึกษาพระนครศรีอยุธยา
๓๐ พฤษภาคม ๒๕๔๙	ครอบครัวจัยทัพ
๓๑ พฤษภาคม ๒๕๔๙	นางทองมี ภู่ใหม่ (อุทิศให้ นายอรุณ กิจสนธิ)
๑๐ มิถุนายน ๒๕๔๙	ครอบครัววงศ์สุนทร
๑๔ มิถุนายน ๒๕๔๙	คณะสงฆ์อำเภอพระนครศรีอยุธยา
๑๕ มิถุนายน ๒๕๔๙	คณะสงฆ์วัดประสาท
๑๖ มิถุนายน ๒๕๔๙	คุณสุธรรม มนิลา อดีต ผอ.องค์การโทรศัพท์
๓๐ มิถุนายน ๒๕๔๙	คุณกิตติศักดิ์ คุณฐิตินันท์ วาทะพุกกะนะ,คุณนริศรา ฉิมพลี
๒ กรกฎาคม ๒๕๔๙	อาจารย์ธวัช ,คุณทับทิม ธรรมศักดากร และ บุตร -ธิดา
๑๘ สิงหาคม ๒๕๔๙	คณะสงฆ์จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

งานบำเพ็ญกุศลพระราชทานเพลิงศพ

พระราชศีลวิมล (มหาลำพาย ถาวรธมฺโม ป.ธ.๔)

อดีตเจ้าอาวาสวัดสุวรรณดาราราม ราชวรวิหาร

และ อดีตรองเจ้าคณะจังหวัดพระนครศรีอยุธยา

ณ ศาลาการเปรียญวัดสุวรรณดาราราม ราชวรวิหาร

วันเสาร์ที่ ๒๕ พฤศจิกายน ๒๕๔๙ เวลา ๑๐.๓๐ น.

รายนามพระสงฆ์ทรงสมณศักดิ์ สวดพระพุทธมนต์ และ ฉันภัตตาหารเพล

๑. พระพรหมโมลี เจ้าคณะภาค ๑ วัดพิชยญาติการามวรวิหาร กรุงเทพมหานครฯ

๒. พระพรหมสุธี ผู้ช่วยเจ้าอาวาสพระอารามหลวงวัดสระเกศ ราชวรมหาวิหาร เลขานุการเจ้าคณะใหญ่หนตะวันออก, เลขานุการรองแม่กองงานพระธรรมทูต เจ้าคณะภาค ๑๒, กรรมการมหาเถรสมาคม

๓. พระธรรมคุณาภรณ์ เจ้าคณะภาค ๑๔ วัดสามพระยา กรุงเทพมหานครฯ

๔. พระธรรมโกศาจารย์ เจ้าอาวาสพระอารามหลวงวัดประยุรวงศาวาสวรวิหาร เจ้าคณะภาค ๒, อธิการบดีมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย คณะเลขานุการคณะผู้ปฏิบัติหน้าที่สมเด็จพระสังฆราช

๕. พระเทพวรเวที เจ้าคณะจังหวัดพระนครศรีอยุธยา วัดบรมวงศ์อิศรวราราม

๖. พระราชประสิทธิวิมล เจ้าคณะเขตบางกอกน้อย วัดระฆังโฆสิตาราม กรุงเทพมหานครฯ

๗. พระราชรัตนวราภรณ์ เจ้าคณะอำเภอพระนครศรีอยุธยา วัดพนัญเชิงวรวิหาร

๘. พระราชรัตนสุธี เลขานุการเจ้าคณะใหญ่หนกลาง วัดชนะสงครามราชวรมหาวิหาร กรุงเทพมหานครฯ

๙. พระราชสุธรรมาภรณ์ เจ้าคณะอำเภอป่าโมก วัดป่าโมกวรวิหาร อ่างทอง

๑๐. พระราชประสิทธิมงคล วัดศาลาปูนวรวิหาร

๑๑. พระราชสุทธิโมลี วัดเสนาสนารามราชวรวิหาร

๑๒. พระครูสุวรรณศีลจารย์ วัดสุวรรณเจดีย์

๑๓. พระสุนทรธรรมานุวัตร รองเจ้าคณะจังหวัดพระนครศรีอยุธยา วัดไผ่ล้อม บางบาล

๑๔. พระญาณไตรโลก รองเจ้าคณะอำเภอพระนครศรีอยุธยา เจ้าอาวาสวัดกษัตราธิราชวรวิหาร

๑๕. พระสิริชัยโสภณ วัดมหาธาตุยุวราชรังสฤษฎิ์ กรุงเทพมหานคร

๑๖. พระวิสุทธิภัทรธาดา ผู้ช่วยเจ้าอาวาสวัดประยุรวงศาวาสวรวิหาร รองอธิการบดีมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, เลขานุการเจ้าคณะภาค ๒

พระสงฆ์ระดับเจ้าคณะพระสังฆาธิการ

ฉันภัตตาหารเพล-สวดมาติกา-บังสุกุล

เวลา ๑๑.๐๐ น

จำนวน ๒๕๐ รูป

พระราชาคณะ แสดงพระธรรมเทศนา ๑ กัณฑ์

งานบำเพ็ญกุศลพระราชทานเพลิงศพ

พระบรมราชานุเคราะห์

พระราชศีลวิมล

(มหาลำพาย ถาวรธมฺโม ป.ธ.๔)

อดีตเจ้าอาวาสวัดสุวรรณดาราราม ราชวรวิหาร

และ

อดีตรองเจ้าคณะจังหวัดพระนครศรีอยุธยา

ณ ศาลาการเปรียญวัดสุวรรณดาราราม ราชวรวิหาร

วันเสาร์ที่ ๒๕ พฤศจิกายน ๒๕๔๙

เวลา ๑๔.๐๐ น.

พระธรรมสุธี

เจ้าอาวาสวัดมหาธาตุยุวราชรังสฤษฎิ์ กรุงเทพมหานคร ฯ

รายนามพระสงฆ์ทรงสมณศักดิ์ ๕ รูป
พิจารณาผ้าไตรบังสุกุล ในพระบรมราชานุเคราะห์
งานบำเพ็ญพระราชกุศลออกเมรุพระราชทานเพลิงศพ
พระราชศีลวิมล (ลำพาย ถาวรธมฺโม ป.ธ.๔)
อดีตเจ้าอาวาสวัดสุวรรณดาราราม ราชวรวิหาร
และ รองเจ้าคณะจังหวัดพระนครศรีอยุธยา

ณ เมรุลอยชั่วคราว วัดสุวรรณดาราราม ราชวรวิหาร จังหวัดพระนครศรีอยุธยา
วันเสาร์ที่ ๒๕ พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๕๔๙
เวลา ๑๖.๐๐ น.

๑. เจ้าประคุณสมเด็จพระมหาธีราจารย์	วัดชนะสงคราม ราชวรมหาวิหาร กรุงเทพมหานคร ฯ
๒. พระพรหมสุธี	วัดสระเกศ ราชวรมหาวิหาร กรุงเทพมหานคร ฯ
๓. พระธรรมโกศาจารย์	วัดประยุรวงศาวาสวรวิหาร กรุงเทพมหานคร ฯ
๔. พระเทพวรเวที	วัดบรมวงศ์อิศรวราราม วรวิหาร พระนครศรีอยุธยา
๕ พระราชรัตนวราภรณ์	วัดพนัญเชิง วรวิหาร พระนครศรีอยุธยา

ประธานในการออกเมรุพระราชทานเพลิงศพ
พระราชศีลวิมล (ลำพาย ถาวรธมฺโม ป.ธ.๔)

อดีตเจ้าอาวาสวัดสุวรรณดาราราม ราชวรวิหาร
และ รองเจ้าคณะจังหวัดพระนครศรีอยุธยา
ณ วัดสุวรรณดาราราม ราชวรวิหาร จังหวัดพระนครศรีอยุธยา
วันเสาร์ที่ ๒๕ พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๕๔๙
เวลา ๑๖.๐๐ น.

เจ้าประคุณสมเด็จพระมหาธีราจารย์

(นิยม ฐานิสฺสรมหาเถร ป.ธ.๙)
วัดชนะสงคราม ราชวรมหาวิหาร กรุงเทพมหานคร ฯ

ประวัติวัดสุวรรณดาราราม ราชวรวิหาร

ชั้น และ ตำบลที่ตั้งวัด

วัดสุวรรณดาราราม เป็นพระอารามหลวง ชั้นเอก ชนิดราชวรวิหาร เป็นพระอารามหลวง ต้นราชวงศ์จักรี ตั้งอยู่เลขที่ ก.๕ หมู่ที่ ๑ ถนนอู่ทอง ตำบลหอรัตนไชย อำเภอพระนครศรีอยุธยา จังหวัดพระนครศรีอยุธยา สังกัดคณะสงฆ์มหานิกาย ที่ดินที่ตั้งวัดปัจจุบันมีเนื้อที่ ๔๑ ไร่ ๙๘ ตารางวา โฉนดที่ดินเลขที่ ๓๖๒๓๙ เล่มที่ ๓๐๓ หน้าที่ ๓๙

๑๓ ต ๑๓ ต

๔ อ ๕ อ เลขที่ดิน ๙๑๖ หน้าสำรวจ ๖๑๘

ออก ณ วันที่ ยี่สิบเก้า เดือนธันวาคม พุทธศักราช สองพันห้าร้อยสี่สิบสอง (ออกโฉนดในสมัยพระราชศีลวิมล (มหาลำพาย) โดยการดำเนินงานของผู้ช่วยเจ้าอาวาสทั้ง ๒ รูป พระครูจันทรรัศมี (ละเอียด) พระครูปริยัติสุกิจ (มหาทอง) และ พระครูสังฆรักษ์ณรงค์ศักดิ์ เลขานุการวัดสุวรรณดาราราม ราชวรวิหาร ใช้เวลาดำเนินการประมาณ ๒ ปี จึงสำเร็จ) ตั้งวัดเมื่อพุทธศักราช ๒๒๓๕ ได้รับพระราชทานวิสุงคามสีมา พุทธศักราช ๒๒๓๕

เขตวิสุงคามสีมา กว้าง ๑๖.๗๖ เมตร ยาว ๓๘.๓๐ เมตร

เขต และ อุปจาระของวัด

ทิศเหนือ ติดลำรางวัดกระบือ (วัดร้าง) และติดที่ราชพัสดุมีเสาหลักเป็นเขต

ทิศตะวันออก ติดถนนอู่ทอง และ แม่น้ำป่าสัก

ทิศใต้ ติดถนนอู่ทอง แม่น้ำป่าสัก และ แม่น้ำเจ้าพระยา (ซึ่งเป็นชุมทางบรรจบแม่น้ำทั้งสองมารวมเป็นสายเดียวกัน)

ทิศตะวันตก ติดลำรางวัดกำแพง (วัดร้าง) วัดท่าโพธิ์(วัดร้าง) และลำคลอง หรือคู

แต่เดิมนั้นวัดมีเนื้อที่ปกครองดูแลอยู่ประมาณ ๘๒ ไร่ ๓ งาน รวมที่ดินที่ทางวัดจัดซื้อไว้อีก ๓ แปลงด้วย แต่สภาพพื้นที่ในปัจจุบันได้เปลี่ยนแปลงไป ได้มีเอกชน และ หน่วยงานของทางราชการเข้ามาปกครองยึดถือกรรมสิทธิ์ เขตวัดจึงเหลืออยู่ ๔๕ ไร่ ๒๐๘ ตารางวา

ผู้สถาปนาวัด

วัดสุวรรณดารารามนี้เดิมชื่อว่า "วัดทอง" ตั้งวัดเมื่อ พุทธศักราช ๒๒๗๕ และได้รับพระราชทานวิสุงคามสีมา เมื่อพุทธศักราช ๒๒๗๕ ตั้งอยู่ในกำแพงเมืองพระนครศรีอยุธยา ด้านตะวันออกเฉียงใต้ ริมบริเวณป้อมเพ็ชร์ โดยสมเด็จพระปฐมบรมชนกนารถแห่งพระบรมจักรีวงศ์ * ซึ่งมีพระนามเดิมว่า "ทองดี" มีอัครชายา ทรงพระนามว่า "ดาวเรือง" ท่านทองดีนี้มีเชื้อสายสืบมาจากเจ้าพระยาโกษาธิบดี (ปาน) น้องชายเจ้าพระยาโกษาธิบดี (เหล็ก) ผู้เป็นทหารเอกคู่พระทัยของสมเด็จพระนารายณ์มหาราช เจ้าพระยาโกษาธิบดี (ปาน) มีบุตรคนหนึ่งชื่อ "ทอง" ได้เป็นที่เจ้าพระยา วรวงษาธิราช ฯ มีบุตรชื่อ(ทองคำ) ได้เป็นพระยาราชนิกูล และ พระยาราชนิกูลนี้ มีบุตรชื่อ (ทองดี) ได้เป็นออกพระสุนทรศาสตร์ หรือบางแห่งกล่าวว่าเป็นที่หลวงพินิจอักษรเป็นยกกระบัตรมหาดไทยในแผ่นดินสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวบรมโกศ ส่วนท่านดาวเรืองภรรยานั้น เป็นบุตรีของข้าราชการชั้นผู้ใหญ่ ตั้งบ้านเรือนอยู่หลังป้อมเพ็ชร์ ท่านทั้งสองเป็นพระชนก และ เป็นพระชนนี ของพระบาทสมเด็จพระพุทธ-ยอดฟ้าจุฬาโลก เป็นผู้สร้างวัดทองขึ้นในสมัยกรุงศรีอยุธยา เป็นราชธานี (อยุธยาตอนปลาย)

หมายเหตุ * สมเด็จพระราชปิตุลาบรมพงศาภิมุข เจ้าฟ้าภาณุรังษีสว่างวงศ์ กรมพระยาภาณุพันธุวงศ์วรเดช ทรงพระนิพนธ์ไว้ในหนังสือ ราชินิกูล รัชกาลที่ ๕ ว่า พระบุรพบุรุษเป็นพระบรมราชวงศ์จักรีมาแต่ หม่อมเจ้าบัว คือ ที่สมญาว่า "เจ้าแม่วัดดุสิต" เป็นราชตระกูลครั้งกรุงทวาราวดี (กรุงเก่า) สืบต่อมาถึง สมเด็จพระมหาชนกซึ่งทรงพระนามว่า "ทองดี" เดิมมี พระนามบรรดาศักดิ์ว่า "พระอักษรสมบูรณ์" เสมียนตรากรมมหาดไทย มีพระราชเคหสถานอยู่ กรุงทวาราวดี (กรุงเก่า) ใกล้ป้อมเพ็ชร์ อันวัดสุวรรณดาราราม ราชวรวิหาร เป็นเครื่องหมายอยู่ที่ กรุงเก่าในทุกวันนี้

ท่านทองดี และ ดาวเรือง มีบุตรธิดารวมกันทั้งหมด ๕ คน คือ :-

บุตรคนที่ ๑ เป็นหญิง คือ กรมพระเทพสุดาวดีพระพี่นาง

บุตรคนที่ ๒ เป็นชาย ชื่อ "ณรงค์" (ถึงแก่กรรมเมื่อยังเยาว์)

บุตรคนที่ ๓ เป็นหญิง คือ กรมพระยาศรีสุดารักษ์

บุตรคนที่ ๔ เป็นชาย คือ พระบาทสมเด็จพระพุทธยอดฟ้าจุฬาโลกมหาราช

บุตรคนที่ ๕ เป็นชาย คือ กรมพระราชวังบวรมหาสุรสิงหนาท

เมื่อท่านดาวเรืองถึงแก่กรรม ได้ทิ้งบุตรไว้ ๕ คน มอบให้เป็นภาระดูแลเอาใจใส่ของน้องสาวชื่อ "ทองหยก" ซึ่งต่อมาได้เป็นภรรยาของท่านทองดี มีบุตร ๑ คนเป็นหญิง ชื่อ "กุ" (กรมหลวงนรินธรเทวี) เมื่อทองหยกถึงแก่กรรม ท่านทองดีก็ได้บุญมาลูกเรียงพี่เรียงน้องของภรรยาทั้งสองเป็นภรรยาอีก มีบุตรอีก ๑ คน เป็นชายชื่อ "ลา" เมื่อบ้านเมืองเกิดจลาจลจึงพากันอพยพลี้ภัยไป เมื่อท่านทองดีถึงแก่กรรมแล้วบุตรชายได้นำอัฐิของท่านทองดีพร้อมด้วย มหาสังข์อุตราวัฏ อันเป็นสมบัติของต้นตระกูลถวายพระพุทธยอดฟ้าจุฬาโลก จึงได้รับความดีความชอบ ทรงแต่งตั้งให้เป็น "กรมหลวงจักรเจษฎา"

ต่อมาเมื่อ พ.ศ.๒๓๑๐ กรุงศรีอยุธยาได้เสียแก่พม่าข้าศึก พวกพม่าได้จุดไฟเผาพระราชวัง

บ้านเรือน วัดวาอารามต่าง ๆ เสียหายย่อยยับ และได้กวาดต้อน เจ้านาย ขุนนาง ราษฎร ตลอดจนทรัพย์สินไปเมืองพม่าจนหมดสิ้น เพื่อมิให้ชาติไทยตั้งหลักฐานได้ต่อไป เจ้านาย ขุนนาง ราษฎรที่มิได้ถูกจับก็หลบหนีลี้ภัยเข้าดงเข้าป่าไป และพม่ายังได้ตั้งค่ายกวาดต้อนผู้คน และ ทรัพย์สินอยู่อีกที่ตำบลโพธิ์สามต้น อำเภอบางปะหัน ในปัจจุบัน

นับตั้งแต่บัดนั้นเป็นต้นมา กรุงศรีอยุธยาก็เป็นป่ารกร้าง และถูกรื้อทำลายขุดค้นหา ทรัพย์สินแผ่นดิน เมื่อสมัยกรุงธนบุรีแล้ว ทางราชการยังให้บุคคลประมูลผูกขาดหาทรัพย์สินภายในกำแพงพระนครศรีอยุธยาอีก การรื้อทำลายเอาอิฐไปก่อสร้างมีหลายครั้งหลายหน เช่น สร้างกรุงธนบุรี และในสมัยสร้างกรุงรัตนโกสินทร์ สร้างวัดวาอารามต่าง ๆ "วัดทอง" ที่ท่านทองดีและท่านดาวเรือง สร้างไว้ก็ถูกเผารื้อทำลายไปเช่นเดียวกัน เหลืออยู่แต่ซากอิฐหักซากปูนมูลดิน ซากโบสถ์ ซากวิหาร รกร้างเป็นป่ามานานหลายปี

ครั้นเมื่อปี พ.ศ.๒๓๒๕ พระบาทสมเด็จพระพุทธยอดฟ้าจุฬาโลก รัชกาลที่ ๑ พระองค์เป็นปฐมในพระบรมราชวงศ์พระองค์นี้ มีพระนามปรากฏต่อมาในภายหลังว่า พระบาทสมเด็จพระปรโมรุราชามหาจักรีบรมนาถ นเรศวรราชวิวัฒนวงศ์ปฐมพงศาธิราชรามาธิบดินทร์สยามพิชิตินทรวโรดม บรมนารถบพิตร พระพุทธยอดฟ้าจุฬาโลก พระองค์ประสูติ ณ วันพุธ แรม ๕ ค่ำ เดือน ๔ พ.ศ.๒๒๗๘ ปีมะโรง ณ กรุงเทพทวาราวดีศรีอยุธยา มีนิวาสฐานอยู่ภายในกำแพงพระนคร เหนือป้อมเพชร์ ครั้น พ.ศ.๒๒๙๙ ปีฉลูพระชนมายุครอบ ๒๑ ปี เสด็จออกผนวชเป็นภิกษุอยู่วัดมหาทลาย พรรษา ๑ แล้วลาผนวชเข้ารับราชการเป็นมหาดเล็กหลวงในพระเจ้าแผ่นดินที่ ๓๓ ซึ่งปรากฏนามเรียกสามัญว่า "ขุนหลวงดอกมะเดื่อ" ครั้นต่อมาพระองค์ได้วิวาหมงคลกับธิดาในตระกูลเศรษฐีที่ตำบลอัมพวา แขวงเมืองสมุทรสงคราม อยู่ต่อพรมแดนเมืองราชบุรี จึงเสด็จออกไปรับราชการอยู่ที่เมืองราชบุรี ได้เป็นตำแหน่งหลวงยกกระบัตร เมื่อพระชนมายุ ๒๕ ปี ครั้นเมืองกรุงเทพทวาราวดีศรีอยุธยา เสียแก่พม่าข้าศึกแล้ว เจ้าตาก (สิน) ตั้งเมืองธนบุรีขึ้นเป็นราชธานี จึงเสด็จตาม เข้ามารับราชการในกรุงธนบุรี เมื่อ พ.ศ. ๒๓๑๑

พระชนมายุได้ ๓๒ พรรษา ได้เป็นตำแหน่งที่พระราชรินทร์ในกรมพระตำรวจ ได้รับราชเป็นกำลังของเจ้ากรุงธนบุรีทำการศึกสงครามตลอดมาถึง สงครมครั้งที่ ๑๑ เสด็จเป็นแม่ทัพออกไปปราบปรามจลาจลในเมืองเขมร ทำการยังไม่ทันตลอด พอได้ทรงทราบข่าวว่าเกิดเหตุจลาจลขึ้นในกรุงธนบุรี ด้วยเจ้ากรุงธนบุรีเสียพระสติกระทำการกดขี่ สมณะ และ ข้าราชการ อาณาประชาราษฎรให้ได้รับความเดือดร้อนร้ายแรง ราชการผันแปรป่วนปั่นไปทั้งพระนคร ก็เสด็จยกกองทัพกลับจากเมืองเขมร มาถึงกรุงธนบุรี ณ วันเสาร์ แรม ๙ ค่ำ เดือน ๕ พ.ศ.๒๓๒๕ ปีขาล มุขมนตรี และ ประชาราษฎรเป็นอันมากพร้อมกันกราบทูลอัญเชิญพระองค์ให้เสด็จดำรงสิริราชสมบัติทำการพระราชพิธีปราบดาภิเษกเป็นปฐมกษัตริย์แห่งบรมราชวงศ์จักรี เมื่อวันที่ ๑๓ มิถุนายน พ.ศ.๒๓๒๕ ตรงกับวันพฤหัสบดี ขึ้น ๔ ค่ำ เดือน ๘ ปีขาล พระชนมายุ ๔๗ พรรษา พระองค์ ได้พระราชทานปฐมบรมราชโองการว่า "ตั้งใจอุปถัมภก ยอยกพระพุทธศาสนา จะป้องกันขอบขัณฑสีมา รักษาประชาชน และ มนตรี" หลังจากนั้นอีก ๓ ปีต่อมา ในปี พ.ศ.๒๓๒๘ ได้ทรงโปรดให้จัดการปฏิสังขรณ์ "วัดทอง" ขึ้นใหม่ทั้งพระอาราม และในการปฏิสังขรณ์ครั้งนี้ สมเด็จกรมพระราชวังบวรมหาสุรสิงหนาทวังหน้าได้ทรงเข้าร่วมการปฏิสังขรณ์ด้วยพร้อมทั้งได้ทรงรับสั่งให้ขุดคลองหน้าวัดทางแม่น้ำป่าสักด้านสะพานเสด็จเข้าถึงวัด เพื่อสะดวกแก่พระภิกษุ-สามเณร ได้ใช้น้ำและเรือ เข้า - ออก เพื่อบิณฑบาต และ โปรดให้ช่างเขียนภาพเทพชุมนุมที่ผนังด้านบนพระอุโบสถ ส่วนผนังด้านล่างเขียนเรื่องทศชาติชาดก ทางผนังด้านหน้าเขียนเป็นภาพมารวิชัย มีพระนางธรณีบิดมวยผมอยู่ตรงกลาง ส่วนผนังด้านหลังพระประธานเขียนภาพไตรภูมิ และทรงโปรดให้มีพระสงฆ์มาจำพรรษาในวัดนี้และให้เปลี่ยนชื่อ "วัดทอง" แต่เดิมนั้นมาเป็น "วัดสุวรรณดาราราม" เพื่อเป็นอนุสรณ์ของพระชนกพระชนนี และทรงโปรดให้สถาปนาขึ้นเป็น "พระอารามหลวง" ชั้นเอก ชนิดราชวรวิหาร ตั้งแต่นั้นเป็นต้นมา ครั้น ณ วันพฤหัสบดี แรม ๑๓ ค่ำ เดือน ๙ พ.ศ.๒๓๕๒ ปีมะเส็ง เวลา ๓ ยาม ๗ บาท พระบาทสมเด็จพระพุทธยอดฟ้าจุฬาโลก ทรงเสด็จสวรรคต สิริพระชนมายุ ๗๓ พรรษา ทรงครอง

ราชสมบัติ ๒๗ ปีเศษ มีพระราชโอรสและพระธิดารวม ๔๒ พระองค์

ต่อมาในรัชกาลพระบาทสมเด็จพระพุทธเลิศหล้านภาลัย รัชกาลที่ ๒ เป็นพระราชโอรสในสมเด็จพระพุทธยอดฟ้าจุฬาโลก มีพระนามเดิมว่า "ฉิม" ประสูติเมื่อ วันพุธที่ ๒๔ กุมภาพันธ์ พุทธศักราช ๒๓๑๐ พระราชมารดา คือ สมเด็จพระอมรินทราบรมราชชนนี ขณะนั้นพระราชบิดายังดำรงตำแหน่งหลวงยกกระบัตรเมืองราชบุรี เมื่อพระชนมายุ ๒ พรรษา ได้ตามเสด็จเข้ามาอยู่ในกรุงธนบุรี ต่อมาในรัชสมัยสมเด็จพระพุทธยอดฟ้าจุฬาโลก ได้ทรงรับสถาปนาเป็นสมเด็จพระเจ้าลูกยาเธอ เจ้าฟ้ากรมหลวงอิศรสุนทร ในรัชกาลสมเด็จพระเจ้ากรุงธนบุรี ได้ตามเสด็จพระราชบิดาทรงทำศึกกับต่างประเทศหลายครั้ง เมื่อมีพระชนมายุเพียง ๘ พรรษา ในสมัยรัชกาลที่ ๑ ได้ตามเสด็จคราวศึกลาดหญ้า ตีเมืองทวาย พ.ศ.๒๓๓๐ และตีพม่าในปี พ.ศ.๒๓๓๖ พระบาทสมเด็จพระพุทธเลิศหล้านภาลัย ทรงเสด็จเสวยราชสมบัติในปี พ.ศ.๒๓๕๒ ได้ทรงโปรดให้สร้างศาลาการเปรียญ เป็นศาลาดินก่ออิฐถือปูนเพิ่มเติมขึ้นอีก ๑ หลัง (ศาลาโรงธรรม) กว้าง ๖ วา ๑ ศอก ยาว ๑๓ วา ๑ ศอก แต่ยังไม่ทันเสร็จ (ก็เสด็จสวรรคตในปี ๒๓๖๗) รวมเสด็จครองราชสมบัติ ๑๖ ปี มีพระราชโอรส และ พระราชธิดา รวม ๗๓ พระองค์ สิริพระชนมายุ ๕๘ พรรษา

ต่อมาในรัชกาลพระบาทสมเด็จพระนั่งเกล้าเจ้าอยู่หัว รัชการที่ ๓ พระนามเดิม "ทับ" ทรงเป็นพระราชโอรสในพระบาทสมเด็จพระพุทธเลิศหล้านภาลัย ประสูติแต่ สมเด็จพระศรีสุลาลัย (เจ้าจอมมารดาเรียม) ประสูติ วันจันทร์ที่ ๓๑ มีนาคม พุทธศักราช ๒๓๓๐ ตรงกับแรม ๑๐ ค่ำ เดือน ๔ ปีมะแม เมื่อทรงดำรงอิสริยฐานันดรศักดิ์เป็นหม่อมเจ้าหลานเธอในรัชกาลที่ ๑ ทรงโปรดปราน เพราะมีความละม้ายในพระลักษณะท่าทาง และ พระวรกาย กับ พระบาทสมเด็จพระพุทธยอดฟ้าจุฬาโลก ทรงได้รับอุปราชาภิเษกขึ้นเป็น สมเด็จพระมหาอุปราชา กรมพระราชวังบวรสถานมงคล ได้เสด็จเสวยราชสมบัติ วันอาทิตย์ที่ ๑ สิงหาคม พ.ศ.๒๓๖๗ ตรงกับวันขึ้น ๗ ค่ำ เดือน ๙ ปีวอก มีพระชนมายุ ๓๘ พรรษา ทรงมีพระนามว่า พระบาท

สมเด็จพระรามาธิบดีศรีสินทรมหาเจษฎาบดินทร์ พระนั่งเกล้าเจ้าอยู่หัว และ ในปี พ.ศ.๒๓๙๗ ได้ทรงสร้างศาลาการเปรียญต่อจากรัชกาลที่ ๒ จนเสร็จสมบูรณ์ และทรงโปรดให้ซ่อมภาพเขียนในพระอุโบสถซึ่งชำรุดให้สมบูรณ์ต่อไป (สวรรคต เมื่อวันพุธที่ ๒ เมษายน พ.ศ.๒๓๙๔ ตรงกับวันขึ้น ๑ ค่ำ เดือน ๕ ปีกุน รวมเสด็จครองราชสมบัติเป็นเวลา ๒๗ ปี มีพระราชโอรส และ พระราชธิดา รวม ๕๑ พระองค์ สิริพระชนมายุได้ ๖๔ พรรษา)

ต่อมาในรัชกาลพระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ ๔ ประสูติวันพฤหัสบดีที่ ๑๘ ตุลาคม พุทธศักราช ๒๓๔๗ ตรงกับวันขึ้น ๑๕ ค่ำ เดือน ๑๑ ปีชวด เป็นพระราชโอรสในพระบาทสมเด็จพระพุทธเลิศหล้านภาลัย และพระราชชนนีสมเด็จพระศรีสุริเยนทรามาตย์ ทรงดำรงพระยศเป็นพระเจ้าหลานเธอ ทรงเสวยราชสมบัติ เมื่อวันที่ ๓ เมษายน พ.ศ.๒๓๙๔ และ ในปี พ.ศ.๒๔๐๖ ได้ทรงโปรดให้สร้างพระเจดีย์ใหญ่ส่วนด้านหน้าพระเจดีย์ใหญ่ด้านทิศตะวันออกนั้นทรงโปรดให้สร้างพระวิหารเพิ่มขึ้นอีก ๑ หลัง และให้ช่างจำลองพระแก้วมรกตทำด้วยศิลามาประดิษฐานเป็นพระประธานไว้ในพระวิหารแล้วสร้างกำแพงแก้วรอบพระอุโบสถรอบพระวิหาร และทรงโปรดให้สร้างศาลา โรงครัวอีก ๑ หลัง ไว้สำหรับอัดหนังสือใบลานซึ่งให้จารลงใบลานแล้วเข้าตบแต่งให้เรียบร้อยและโปรดให้ขุดคลองเข้าถึงวัดด้วย แต่ยังไม่สำเร็จบริบูรณ์ ทรงโปรดให้มีพระราชาคณะพระสงฆ์อันดับขึ้น พระราชาคณะชื่อ "พระสุวรรณวิมลศีล" ตั้งชื่อพระครูชื่อ "พระครูโยคานุกูล" พระประธานในพระวิหารนั้น ได้เปลี่ยนแปลงแก้ไขโดยเอาเรือนแก้วมาติดขึ้นใหม่จนมองดูว่า เป็นพระชินราช เมื่อพระสุวรรณวิมลศีล "ลับ" เป็นเจ้าอาวาสในปี พ.ศ.๒๔๓๔ พระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว ทรงดำรงอยู่ในสิริราชสมบัติ ๑๘ ปี ทรงมีพระราชโอรส และ พระราชธิดา รวม ๘๒ พระองค์ เสด็จสวรรคต วันที่ ๑ ตุลาคม พ.ศ.๒๔๑๑ สิริพระชนมายุได้ ๖๔ พรรษา

ต่อมาในรัชกาลพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ ๕ เป็นพระราชโอรสองค์ที่ ๙ ในพระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว และเป็นองค์ที่หนึ่งในพระนาง

เธอพระองค์เจ้ารำเพยภมราภิรมย์ ประสูติเมื่อ วันอังคารที่ ๒๐ กันยายน พุทธศักราช ๒๓๙๖ ตรงกับวัน แรม ๓ ค่ำ เดือน ๑๐ ปีฉลู ทรงสถาปนา เป็นกรมหมื่นพิฆเณศวรสุรสังกาศ เมื่อปีระกา (พ.ศ.๒๔๐๔) เลื่อนเป็นกรมขุนพินิจประชานาถ เมื่อปีเถาะ (พ.ศ.๒๔๑๐) ได้ทรงกำกับพระราชการกรมมหาดเล็กกรมพระคลังมหาสมบัติ และกรมทหารรบวังหน้า บรมราชาภิเษกครั้งแรก เมื่อวันที่ ๑๑ พฤศจิกายน พ.ศ.๒๔๑๑ ตรงกับ ร.ศ.๑๑๗ ทรงพระนามว่า "พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาจุฬาลงกรณ์ พระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว" เนื่องจากขณะนั้นทรงมีพระชนมายุเพียง ๑๖ ปี ยังไม่บรรลุนิติภาวะ สมเด็จพระยาบรมมหาศรีสุริยวงศ์ (ช่วง บุนนาค) จึงขึ้นเป็นผู้สำเร็จราชการแผ่นดิน บรมราชาภิเษกครั้งที่ ๒ ได้เสด็จออกทรงผนวชเป็นภิกษุ เมื่อวันที่ ๑๕ กันยายน พ.ศ.๒๔๑๖ จึงโปรดให้จัดการพระราชพิธีราชาภิเษก อีกครั้งหนึ่ง เมื่อวันที่ ๑๖ ตุลาคม พ.ศ.๒๔๑๖ ตั้งแต่นั้นมา สมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว ก็ทรงรับผิดชอบการปกครองบ้านเมืองด้วยพระองค์เอง เสวยราชสมบัติในปีนั้นเองพระองค์ได้ทรงบูรณะปฏิสังขรณ์ พระอุโบสถ ศาลาการเปรียญ รวมทั้งกุฏิสงฆ์ ทั้งหมดทั่วทั้งพระอาราม พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว ครองราชสมบัติ ๔๒ ปี มีพระราชโอรสและพระราชธิดา รวม ๕๗ พระองค์ พระองค์ก็เสด็จสวรรคต วันที่ ๒๓ ตุลาคม พ.ศ.๒๔๕๓ รวมสิริพระชนมายุ ๕๗ พรรษา การบูรณะปฏิสังขรณ์นี้ในระหว่างพระสุวรรณวิมลศีล "หนู" เป็นเจ้าอาวาส ดังแผนที่ผังการก่อสร้างที่กรมโยธาทำในปี ร.ศ.๑๑๗ ตรงกับ พ.ศ.๒๔๔๑ และพระสุวรรณวิมลศีล "หนู" มรณภาพ ต่อมาพระสุวรรณวิมลศีล "ดิส" มาเป็นเจ้าอาวาสในปี ร.ศ.๑๒๓ ตรงกับปี พ.ศ.๒๔๔๗ ห่างกันเพียง ๖ ปี และสมัยพระสุวรรณวิมลศีล "ดิส" เป็นเจ้าอาวาสอยู่จนกระทั่ง พ.ศ.๒๔๖๖ ได้สร้างศาลาท่าน้ำด้านหน้าพระอุโบสถขึ้นอีก ๑ หลัง

ต่อมาในรัชกาลพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ ๖ เป็นพระราชโอรสในพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว และ สมเด็จพระศรีพัชรินทราบรมราชินีนาถ พระบรมราชชนนีพระพันปีหลวง ประสูติเมื่อวันเสาร์ที่ ๑ มกราคม

พุทธศักราช ๒๔๒๓ เวลา ๐๘.๕๕ น. ตรงกับวันขึ้น ๒ ค่ำ เดือนยี่ ปีมะโรง เมื่อพระชนมายุได้ ๘ พรรษา ปีพ.ศ.๒๔๓๑ ได้รับสถาปนาขึ้นเป็น สมเด็จเจ้าฟ้ากรมขุนเทพทวาราวดี มีพระเกียรติยศเป็นชั้นที่ ๒ รองจากสมเด็จพระบรมโอรสาธิราชเจ้าฟ้ามหาวชิรุณหิศ สยามมกุฎราชกุมาร ในปี พ.ศ.๒๔๓๗ สมเด็จพระบรมโอรสาธิราช เจ้าฟ้ามหาวชิรุณหิศ สยามมกุฎราชกุมาร ได้สวรรคต ทรงได้รับสถาปนาขึ้นเป็นสมเด็จพระบรมโอรสาธิราชสยามมกุฎราชกุมาร เพื่อเป็นการรักษาโบราณขัตติยราชประเพณี และความสงบในแผ่นดิน เมื่อสมเด็จพระบรมชนก เสด็จสวรรคต วันที่ ๒๓ ตุลาคม พ.ศ.๒๔๕๓ สมเด็จพระบรมโอรสาธิราช เจ้าฟ้ามหาวชิราวุธสยามมกุฎราชกุมาร ได้เถลิงถวัลยราชสมบัติ ได้ทรงบูรณะปฏิสังขรณ์พระอุโบสถซึ่งชำรุดทางมุมด้านตะวันตกร้าวและแตกออกไป ให้รื้อตรงมุมเทคอนกรีตใช้เหล็กพืดโอบรัดพระอุโบสถไม่ให้แบะออก และได้เปลี่ยนหลังคาพระอุโบสถและหลังคาพระวิหาร เป็นกระเบื้องเคลือบ และได้โปรดให้ซ่อมภาพเขียนในพระอุโบสถ

ในสมัยที่พระสุวรรณวิมลศีล “ลับ” เป็นเจ้าอาวาส พระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัวทรงอยู่ครองราชสมบัตินาน ๑๕ ปี พระองค์เสด็จสวรรคต เมื่อวันที่ ๒๕ เดือนพฤศจิกายน พ.ศ.๒๔๖๘ และ ในปี พ.ศ.๒๔๔๙ พระยาโบราณราชธานินทร์ (พร เดชคุป) สมุหเทศาภิบาล ได้ย้ายจวนจากตำบลท่าวาสุกรี มาปลูกในบริเวณที่ดินสวนพุทราซึ่งเป็นป่าช้า สำหรับฝังศพ ของวัดสุวรรณดาราราม (สถานที่ตั้งโรงเรียนชุมชนป้อมเพชรในปัจจุบัน) ในฐานะเป็นไวยาวัจกรของวัด ได้กราบบังคมทูลถึงความขาดแคลน น้ำใช้น้ำฉันของพระภิกษุ-สามเณร และศิษย์วัด ตลอดจนคฤหัสถ์ทั้งมวล ที่อยู่ในเขตวัดสุวรรณดาราราม จนกระทั่ง ในปี พ.ศ.๒๔๕๘ สมเด็จพระบรมราชินีในรัชกาลที่ ๕ ได้ทรงพระราชศรัทธาพระราชทานทรัพย์ ส่วนพระองค์ ให้พระยาโบราณราชธานินทร์จัดการ สร้างถังน้ำถวาย เพื่อความสะดวก และความสุขสบาย แด่พระภิกษุ-สามเณร ศิษย์วัด ตลอดจนคฤหัสถ์ ทั้งมวล

ต่อมาในรัชกาลพระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ ๗ ทรงเป็นพระราชโอรสลำดับองค์ที่ ๗๖ ในพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว และสมเด็จพระนางเจ้าเสาวภาผ่องศรี พระบรมราชินีนาถ ทรงมีพระนามเดิมว่าสมเด็จเจ้าฟ้าชายประชาธิปก-ศักดิเดชน์ ฯ ทรงประสูติเมื่อ วันพุธที่ ๘ พฤศจิกายน พุทธศักราช ๒๔๓๖ ตรงกับวันแรม ๑๕ ค่ำ เดือน ๑๑ ปีมะเส็ง พระองค์ทรงเป็นพระมหากษัตริย์องค์สุดท้ายในระบอบสมบุรณาญาสิทธิราช และเป็นองค์ของระบอบประชาธิปไตย พ.ศ.๒๔๖๘ พระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว เสด็จสวรรคต สมเด็จเจ้าฟ้าประชาธิปกศักดิเดชน์ ฯ ได้เสด็จเสวยพระราชสมบัติ ขนานพระบรมนามาภิไธยว่า สมเด็จพระเจ้าอยู่หัว เจ้าฟ้าประชาธิปกศักดิเดชน์ กรมหลวงสุโขทัยธรรมราชา ในเดือนกุมภาพันธ์ พ.ศ.๒๔๖๘ และประกอบพระราชพิธีบรมราชาภิเษกอย่างสมบูรณ์ตามแบบแผน และ ทรงพระนามว่า พระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัวและทรงแต่งตั้งหม่อมเจ้ารำไพพรรณีขึ้นเป็นสมเด็จพระอัครมเหสี เฉลิมพระยศพระนามเป็นสมเด็จพระนางเจ้ารำไพพรรณี พระบรมราชินี

ครั้นต่อมา พ.ศ.๒๔๗๔ ได้ทรงโปรดให้บูรณะปฏิสังขรณ์พระวิหาร แล้วให้พระยาอนุศาสตร์จิตกร เขียนภาพประวัติศาสตร์ตอนพระนเรศวรแทนภาพเดิมที่ชำรุด เสียหายในผนังพระวิหารอีก พระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัวพระองค์เสด็จครองราชสมบัติ ๙ ปี จึงสละราชสมบัติ ทรงเสด็จสวรรคต เมื่อวันที่ ๓๐ พฤษภาคม พ.ศ.๒๔๘๔ สิริพระชนมายุ ๔๘ พรรษา

ต่อมาในรัชกาลที่ ๘ พระบาทสมเด็จพระปรเมนทรมหาอานันทมหิดล ทรงเป็นพระราชโอรสในสมเด็จพระมหิตลาธิเบศ อดุลยเดชวิกรม พระบรมราชชนก และสมเด็จพระศรีนครินทราบรมราชชนนี พระนามเดิม หม่อมเจ้าอานันทมหิดล ประสูติเมื่อ วันอาทิตย์ที่ ๒๐ กันยายน พุทธศักราช ๒๔๖๘ ตรงกับวัน ขึ้น ๒ ค่ำ เดือน ๑๑ ปีฉลู ที่เมืองไฮเดลเบิร์ก ประเทศเยอรมนี ทรงมีพระเชษฐภคินี ๑ พระองค์ คือ สมเด็จพระพี่นางเธอเจ้าฟ้ากัลยาณิวัฒนา

เมื่อพระชนมายุ ๔ พรรษา สมเด็จพระบรมชนกนารถ เสด็จสวรรคต พระองค์ทรงได้รับการอภิบาลอบรมเลี้ยงดู จากสมเด็จพระบรมราชชนนีแต่เพียงพระองค์เดียว เมื่อวันที่ ๒ มีนาคม พ.ศ.๒๔๗๗ พระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัวได้ทรงสละราชสมบัติ พระวรวงค์เธอพระองค์เจ้าอานันทมหิดล ทรงได้รับอัญเชิญเสด็จขึ้นครองราชย์ ตามกฎมณเฑียรบาล ว่าด้วยการสืบสันตติวงศ์ ได้มีการประกาศเฉลิมพระนามว่า สมเด็จพระเจ้าอยู่หัวอานันทมหิดล ขณะนั้นมีพระชนมายุได้ ๘ พรรษา ๕ เดือน ๑๓ วัน ทรงได้เสด็จกลับสู่ประเทศไทยเป็นครั้งแรกเมื่อวันที่ ๑๕ พฤศจิกายน พ.ศ.๒๔๘๑ ยังความปลาบปลื้มปิติยินดีแก่ประชาชนชาวไทยเป็นอย่างยิ่ง ทรงประทับในเมืองไทยได้ ๕๙ วัน ก็เสด็จพระราชดำเนินกลับไปทรงศึกษาต่อ เมื่อพระชนมายุครบ ๒๐ พรรษา จึงเสด็จกลับประเทศเพื่อประกอบพระราชกรณียกิจบริหารราชการแผ่นดินด้วยพระองค์เอง เนื่องจากประเทศอยู่ในภาวะสงคราม จึงไม่ปรากฏว่าได้โปรดให้มีการสร้างหรือบูรณะปฏิสังขรณ์ส่วนใดในพระอารามอย่างเป็นทางการ

ต่อมาในรัชกาลที่ ๙ รัชกาลปัจจุบัน ทรงเป็นพระราชโอรสองค์ที่ ๓ ในสมเด็จพระมหิตลาธิเบศรอดุลยเดชวิกรมพระบรมราชชนก และสมเด็จพระศรีนครินทราบรมราชชนนี ประสูติเมื่อวันจันทร์ที่ ๕ ธันวาคม พุทธศักราช ๒๔๗๐ ตรงกับวัน ขึ้น ๑๒ ค่ำ เดือนอ้าย ปีเถาะ ทรงมีพระเชษฐภคินี ๑ พระองค์ คือ :- สมเด็จพระพี่นางเธอ เจ้าฟ้ากัลยาณิวัฒนา ต่อมาได้รับสถาปนาเป็น กรมหลวงนราธิวาสราชนครินทร์ ทรงมีพระบรมเชษฐาธิราช ๑ พระองค์ คือ พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว อานันทมหิดล รัชกาลที่ ๘ ขณะที่มีพระชนมายุ ๑ พรรษา ๙ เดือนเศษ สมเด็จพระบรมชนกเสด็จสรรคต วันที่ ๒๔ กันยายน พ.ศ.๒๔๗๒ พระองค์เจ้าอานันทมหิดล ขึ้นเสวยราชสมบัติสืบราชสันตติวงศ์ เป็นพระเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ ๘ ทรงได้รับสถาปนาฐานันดรศักดิ์เป็น สมเด็จพระเจ้าน้องยาเธอ เจ้าฟ้าภูมิพลอดุลยเดช เมื่อพระชนมายุ ๑๑ พรรษา ได้เสด็จนิวัติสู่ประเทศไทยพร้อมด้วย พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวอานันทมหิดล ในฐานะสมเด็จพระเจ้าน้องยาเธอ ตามเสด็จด้วยสมเด็จพระบรมราชชนนี และสมเด็จพระพี่นางเธอ เมื่อ

พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวอานันทมหิดลเสด็จสวรรคต สมเด็จพระเจ้าน้องยาเธอ เจ้าฟ้าภูมิพลอดุลเดช ได้เสด็จเถลิงถวัลยราชสมบัติสืบต่อมา ในวันที่ ๒๘ เมษายน พ.ศ.๒๔๙๓ ได้ประกอบพระราชพิธีราชาภิเษกสมรส กับ หม่อมราชวงศ์หญิงสิริกิติ์ กิติยากร และทรงสถาปนาหม่อมราชวงศ์หญิงสิริกิติ์ กิติยากร เป็นสมเด็จพระราชินี ต่อมาในวันที่ ๕ พฤษภาคม พ.ศ.๒๔๙๓ ได้ประกอบพระราชพิธีบรมราชาภิเษก พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวได้พระราชทานพระปฐมบรมราชโองการว่า **"เราจะครองแผ่นดินโดยธรรม เพื่อประโยชน์สุขแห่งมหาชนชาวสยาม"** ได้เฉลิมพระนามาภิไธย ตามที่จารึกสุพรรณบัฏว่า "พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช มหิตลาธิเบศรรามาธิบดี จักรีนฤบดินทร์ สยามินทราธิราช บรมนารถ บพิตร" และทรงสถาปนาสมเด็จพระราชินีขึ้นเป็น สมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินี พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ทรงมีพระราชศรัทธาอันหนักแน่นมั่นคงในพระพุทธศาสนา พระองค์ทรงโปรดให้บูรณะปฏิสังขรณ์ พระอุโบสถ เมื่อปี พ.ศ.๒๕๐๗ และทรงโปรดเสด็จพระราชดำเนินทรงยกช่อฟ้าพระอุโบสถ เมื่อวันที่ ๑๒ มิถุนายน พ.ศ.๒๕๑๑ และได้พระราชทานทรัพย์เป็นประจำทุก ๆ ปี เพื่อทำนุบำรุงพระอารามในพระพุทธศาสนา และพระภิกษุ-สามเณร ด้วยดีเสมอมา วัดสุวรรณดาราราม ราชวรวิหารนี้ นับว่าเป็นพระอารามหลวง ที่พระเจ้าแผ่นดินในราชวงศ์จักรีทุก ๆ พระองค์ให้ความสำคัญ และได้บูรณะปฏิสังขรณ์เพิ่มเติมต่อเนื่องกันมาเกือบ ทุก ๆ รัชกาล

ปูชนียถาวรวัตถุ

วัดสุวรรณดาราราม ราชวรวิหาร แห่งนี้มีพระอุโบสถซึ่งสร้างเป็นรูปทรงกลางแอ่นคล้ายเรือสำเภา ไม่เหมือนพระอุโบสถวัดต่าง ๆ หน้าบันมีรูปพระนารายณ์ทรงครุฑ พระประธานในพระวิหารนั้น ได้จำลองมาจากพระแก้วมรกต พระเจดีย์ด้านหลังพระอุโบสถได้บรรจุพระอัฐิของพระบรมชนกนารถ ของรัชกาลที่ ๑ พระเจดีย์ ด้านหลังพระวิหารบรรจุพระบรมสารีริกธาตุ และ ในสมัยการปกครองแบบสมบูรณาญาสิทธิราชย์นั้น ข้าราชการในจังหวัดพระนครศรีอยุธยา ได้มาประชุมถือน้ำพิพัฒน์สัตยาในพระอุโบสถวัดสุวรรณดารารามนี้

และทางราชการ ใช้เป็นสถานที่ทำพิธีต่าง ๆ ทางศาสนา ส่วนด้านหน้าพระอุโบสถนั้น รัชกาลที่ ๔ ได้ทรงนำหน่อโพธิ์ ต้นที่พระศาสดาตรัสรู้ จากประเทศอินเดียโปรดให้ปลูกไว้ ส่วนที่ผนังพระอุโบสถ มีภาพเขียนเทพชุมนุม และภาพทศชาติชาดก-ภาพมารวิชัย ส่วนที่พระวิหารนั้น มีภาพจิตรกรรมฝาผนังเขียนภาพเทพชุมนุม และภาพพระราชพงศาวดาร ในสมัยสมเด็จพระนเรศวรมหาราช ซึ่งล้วนเป็นภาพ วิจิตรสวยงามมาก และมีคุณค่าทางวิจิตรกรรมอันควรค่ายิ่ง

ความสำคัญของวัดนี้

เป็นพระอารามหลวง ชั้นเอก ชนิดราชวรวิหาร รองจากพระอารามหลวง ชั้นเอก ชนิดราชวรมหาวิหาร ทั่วราชอาณาจักร มีพระอารามหลวง ชั้นเอก ชนิดราชวรวิหาร เพียง ๑๐ พระอารามเท่านั้น โดยเฉพาะวัดสุวรรณดาราราม ราชวรวิหาร มีประวัติความเป็นมา ซึ่งปฐมบรมราชวงศ์จักรีทรงสถาปนาขึ้นดังกล่าวแล้วในตอนต้นเท่ากับเป็นวัดของราชตระกูลจักรี นามวัด "สุวรรณดาราราม" นัยว่ามาจากคำว่า "ทอง" ซึ่งหมายถึงท่าน "ทองดี" และ ท่าน "ทองด้วง" (รัชกาลที่ ๑) และ มาจากคำว่า "ดาวเรือง" ซึ่งเป็นบรมชนกชนนี ของพระบาทสมเด็จพระพุทธยอดฟ้าจุฬาโลก เพราะ "สุวรรณ" แปลว่า "ทอง" และ "ดารา" แปลว่า "ดาว"

วัดสุวรรณดาราราม ราชวรวิหาร เป็นพระอารามหลวงชั้นเอก ซึ่งในเทศกาลทอดผ้าพระกฐินหลวงนั้น พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดช รัชกาลปัจจุบันพระองค์จะต้องเสด็จพระราชดำเนินมาทอดผ้าพระกฐินด้วยพระองค์เอง หรือทรงโปรดให้ผู้แทนพระองค์ ฐานันดรต่ำสุดแค่องคมนตรีเท่านั้น ทั้งนี้เพราะความสำคัญของ วัดสุวรรณดาราราม ราชวรวิหาร จึงทรงพระมหากรุณาเป็นพิเศษ

งานเทศกาลประจำปี

ในสมัยการปกครองแบบสมบูรณาญาสิทธิราชย์ พระยาโบราณราชทานินทร์ เป็นไวยาวัจกร ได้จัดงานวันวิสาขบูชา คือ ให้กรมการอำเภอ ตลอดจนกำนันผู้ใหญ่บ้านทุก ๆ

อำเภอนำโคมไฟรูปต่าง ๆ เข้ามา ร่วมประกวดกันเป็นประจำทุก ๆ ปี ตลอดจน รวบรวมเงินบริจาคมาบูรณะปฏิสังขรณ์วัดด้วย และในเดือน ๑๑ แรม ๕ ค่ำ จะมีงานเทศกาลไหว้พระเป็นประจำทุก ๆ ปี ต่อมาในสมัย นายเกียรติ ธนะกุล เป็นผู้ว่าราชการจังหวัดพระนครศรีอยุธยา ในสมัยนั้นได้ย้ายงานวิสาขบูชา ที่กรมการอำเภอมาร่วมด้วยแต่เดิมนั้น ไปจัดทำที่พระมงคลบพิตรส่วนงานไหว้พระ เดือน ๑๑ แรม ๕ ค่ำ สมัยพระศรีสุธรรมมุนี (อาจ อาสภ) เป็นเจ้าอาวาส ได้เลิกไป และได้จัดเป็นวันทอดผ้าป่าประจำปีขึ้นแทน (จนถึงปัจจุบันนี้ก็ถูกยกเลิกไป)

การศึกษา

การศึกษาในวัดนี้ ในอดีตเข้าใจว่าคงสอนกันตามแบบโบราณ เรียกว่าสอนหนังสือวัด ในสมัยนั้น ต่อมาจนถึงสมัยพระสุวรรณวิมลศีล (หนู) เป็นเจ้าอาวาส จึงได้จัดตั้งโรงเรียน สอนภาษาไทยขึ้น โดยใช้ศาลาการเปรียญเป็นสถานที่เรียน เรียกว่าโรงเรียนมณฑล เป็นโรงเรียนประจำจังหวัดพระนครศรีอยุธยา ต่อมา ในสมัยพระศรีสุธรรมมุนี (อาจ อาสภ) เป็นเจ้าอาวาส ทางราชการได้ย้ายโรงเรียนมณฑลประจำจังหวัดพระนครศรีอยุธยาจากวัดสุวรรณดารารามราชวรวิหาร ไปอยู่ที่โรงเรียนอยุธยาวิทยาลัย (ในปัจจุบัน) และย้ายโรงเรียนปริยัติธรรมแผนกธรรม และบาลี จากตึก ๒ ชั้น มาเรียนมาสอนที่ศาลาการเปรียญ ต่อมาเมื่อวันที่ ๗ พฤษภาคม พ.ศ.๒๕๐๗ นายจรูญ นางกิมลี้ กิจจาทร และญาติ-มิตร ได้มีจิตศรัทธาร่วมกันบริจาคทรัพย์สร้างโรงเรียนปริยัติธรรม แผนกธรรม-บาลี ถวายวัดสุวรรรณดาราราม ราชวรวิหาร จนถึงปัจจุบัน

การศึกษาปริยัติธรรม ทั้งแผนกธรรม และแผนกบาลี ในสมัยพระศรีสุธรรมมุนี (อาจ อาสภ) เป็นเจ้าอาวาสนั้น การศึกษาเจริญรุ่งเรืองมาก จนกระทั่ง พ.ศ.๒๔๙๐ พระศรีสุธรรมมุนี (อาจ อาสภ) ซึ่งขณะนั้นมีสมณศักดิ์เป็นพระธรรมไตรโลกาจารย์ (อาจ อาสภ) ได้ย้ายไปดำรงค์ตำแหน่งเป็นอธิบดีสงฆ์วัดมหาธาตุยุวราชรังสฤษฎ์

กรุงเทพมหานคร ฯ การศึกษาฝ่ายปริยัติธรรม ของวัดสุวรรณดาราราม ราชวรวิหาร เริ่มตกต่ำลงมาจนบัดนี้ ทั้งนี้เป็นสภาพที่เกิดขึ้น แก่วัดทุกวัดในจังหวัดพระนครศรีอยุธยา และจังหวัดอื่น ๆ

เจ้าอาวาส

เจ้าอาวาสวัดสุวรรณดาราราม ราชวรวิหาร สมัยรัชกาลที่ ๑ ที่ ๒ และ ที่ ๓ ไม่ปรากฏว่าเจ้าอาวาสนั้นเป็นพระราชาคณะ ต่อมาในสมัยรัชกาลที่ ๔ โปรดให้มีพระราชาคณะขึ้นตามตำแหน่งของวัดสุวรรณดาราราม ราชวรวิหาร พระราชาคณะชื่อ "สุวรรณวิมลศีล" ตั้งพระฐานานุกรม ชื่อ "พระครูโยคานุกูล" ตำแหน่งพระราชาคณะของ "วัดสุวรรณดาราราม ราชวรวิหาร" นี้มีชื่อว่า "สุวรรณวิมลศีล" สืบต่อมาโดยลำดับ ดังนี้ :-

เจ้าอาวาสองค์ที่ ๑ ถึงเจ้าอาวาสองค์ที่ ๔ ในสมัยรัชกาลที่ ๑ ถึง รัชกาลที่ ๓ ไม่ปรากฏหลักฐานว่าชื่ออะไรกันบ้าง มาปรากฏหลักฐานว่า เจ้าอาวาสองค์ที่ ๕ เป็นต้นมา จนถึงปัจจุบัน ดังนี้ :-

เจ้าอาวาสองค์ที่ ๕ พระสุวรรณวิมลศีล (สาธุ)

เจ้าอาวาสองค์ที่ ๖ พระสุวรรณวิมลศีล (มี) เป็นพระอุปัชฌาย์ของ พระญาณไตรโลก (ฉาย) เจ้าคณะจังหวัดพระนครศรีอยุธยา วัดพนัญเชิงวรวิหาร

เจ้าอาวาสองค์ที่ ๗ พระสุวรรณวิมลศีล (หนู) พ.ศ.๒๔๑๑ ร.ศ.๑๑๗

เจ้าอาวาสองค์ที่ ๘ พระสุวรรณวิมลศีล (ดิส) พ.ศ. ๒๔๔๗ ร.ศ.๑๒๓

เจ้าอาวาสองค์ที่ ๙ พระสุวรรณวิมลศีล (ลับ) พ.ศ.๒๔๔๙ ร.ศ.๑๒๕ เป็นพระอุปัชฌาย์ของพระราชสุวรรณโสภณ (โกย การุณิโก) และ มีศักดิ์เป็นลุงอีกด้วย

เจ้าอาวาสองค์ที่ ๑๐ พระศรีสุธรรมมุนี (อาจ อาสภเถระ) พ.ศ.๒๔๗๖

เจ้าอาวาสองค์ที่ ๑๑ พระราชสุวรรณโสภณ (โกย การุณิโก) พ.ศ.๒๕๐๕

เจ้าอาวาสองค์ที่ ๑๒ พระราชศีลวิมล (ลำพาย ถาวรธมฺโม) พ.ศ.๒๕๒๓

ได้รับการแต่งตั้งรักษาการแทนเจ้าอาวาส วัดสุวรรณดาราราม ราชวรวิหาร องค์ที่ ๑๓ พระสุวรรณวิมลศีล (ละเอียด ฐิตปญฺโญ) ๒๖ เมษายน พ.ศ.๒๕๔๙

การรวบรวม ประวัติวัดสุวรรณดาราราม ราชวรวิหาร ก็ดี
ประวัติ อดีตเจ้าอาวาสวัดสุวรรณดาราราม ราชวรวิหาร ก็ดี
ถ้าหากมีการรวบรวมผิดพลาดสิ่งหนึ่งประการใดที่ทำ
ให้เกิดความเสื่อม และ เสียหาย ไม่ว่าโดยทางตรง
ก็ตาม ทางอ้อมก็ตาม
ข้าพเจ้า พระครูสังฆรักษ์ณรงค์ศักดิ์ ฐิตสาโร
ผู้ช่วยเจ้าอาวาสวัดสุวรรณดาราราม ราชวรวิหาร
กราบขอขมาท่านอุปัชฌาย์ อาจารย์
ทุกรูปที่กล่าวถึง ด้วยความเคารพศรัทธา
อย่างสูงยิ่ง

ประวัติเจ้าอาวาสวัดสุวรรณดาราราม ราชวรวิหาร องค์ที่ ๑๐

สมเด็จพุฒาจารย์

(อาจ อาสภมหาเถระ)

ชาติภูมิ

เจ้าประคุณสมเด็จพระพุทธาจารย์ มีนามเดิมว่า คำตา นามสกุล ดวงมาลา (ต่อมาได้เปลี่ยนชื่อเป็น อาจ ดวงมาลา) เกิดวันที่ ๘ พฤศจิกายน พ.ศ.๒๔๕๖ (ตรงกับวันอาทิตย์ แรม ๔ ค่ำ เดือน ๑๒ ปีเถาะ) ที่บ้านโต้น ตำบลบ้านโต้น อำเภอเมืองขอนแก่น จังหวัดขอนแก่น เป็นบุตรของ นายพิมพ์ - นางแจ้ ดวงมาลา มีน้องชาย ๑ คน น้องหญิง ๑ คน

บรรพชา อุปสมบท

พ.ศ.๒๔๕๙ บรรพชาเป็นสามเณร ณ วัดศรีจันทร์ ตำบลบ้านโต้น อำเภอเมืองขอนแก่น จังหวัดขอนแก่น โดยพระอาจารย์หน่อ เจ้าอาวาสวัดศรีจันทร์ เป็นพระอุปัชฌาย์ ได้ศึกษาอักษรลาว

(ภาษาตัวธรรม และ อักษรไทยน้อย) และศึกษาหนังสือไทย ควบคู่กันไปโดยมีพระอาจารย์หนู เป็นครู จนมีความรู้พื้นฐานทางอักษรลาว และภาษาไทยน้อย พออ่านออกเขียนได้

พ.ศ.๒๔๗๖ สมัครเข้ารับการอบรมวิชาครูที่โรงเรียนประจำจังหวัด (โรงเรียนขอนแก่นวิทยาคม) เป็นเวลา ๑ ปี ก็สอบไล่ได้เป็นอันดับที่ ๔ ในจำนวนผู้สมัครเข้า ๗๖ คน ได้รับการบรรจุ เป็นครูประชาบาลประจำตำบลเมืองเก่า ได้รับเงินเดือน ๆ ละ ๖๐๐ บาท เป็นครูอยู่ ๓ ปี ก็ขอลาออกมาเพื่อศึกษาปริยัติธรรมในกรุงเทพมหานครฯ ท่านได้มาพักชั่วคราวที่วัดพระยายัง แล้วย้ายไปอาศัยอยู่ในการปกครองของพระอาจารย์ทองคำ แพทย์กิจ คณะ ๘ วัดชนะสงคราม และได้สมัครเข้าเรียนบาลี และนักธรรม ในมหาธาตุวิทยาลัย วัดมหาธาตุ

ต่อมา ได้ย้ายมาอยู่วัดมหาธาตุ โดยได้รับเมตตาอนุเคราะห์จาก เจ้าประคุณสมเด็จพระวันรัต (ทิต อุทยมหาเถระ) ได้พักอยู่ที่คณะ ๒ ในความปกครองของเจ้าประคุณสมเด็จพระวันรัต (เฮง เขมจารีมหาเถระ) ขณะดำรงสมณศักดิ์ที่พระธรรมไตรโลกาจารย์ ก่อนอุปสมบทท่านสอบได้นักธรรมชั้นโท และกำลังเรียนบาลี ชั้นธรรมบท กอง ๓ พ.ศ.๒๕๖๖ (๑๘ มิถุนายน) อุปสมบทเป็นพระภิกษุ ณ พัทธ-สีมาวัดมหาธาตุ โดยมีสมเด็จพระวันรัต (เฮง) ขณะดำรงสมณศักดิ์ที่พระธรรมไตรโลกาจารย์ เป็นพระอุปัชฌาย์ ได้รับฉายาว่า อาสโภ และในปีนั้น ท่านสอบได้ เปรียญธรรม ๓ ประโยค

สรุปวิทยฐานะ

พ.ศ. ๒๕๖๑ สอบไล่ได้วิชาครู (เทียบเท่า ม.๖)

พ.ศ. ๒๕๖๔ สอบไล่ได้นักธรรมชั้นตรี

พ.ศ. ๒๕๖๕ สอบไล่ได้นักธรรมชั้นโท

พ.ศ. ๒๕๖๖ สอบไล่ได้เปรียญธรรม ๓ ประโยค

พ.ศ. ๒๕๖๗ สอบไล่ได้เปรียญธรรม ๔ ประโยค

พ.ศ. ๒๔๖๘ สอบไล่ได้เปรียญธรรม ๕ ประโยค

พ.ศ. ๒๔๖๙ สอบไล่ได้เปรียญธรรม ๖ ประโยค

พ.ศ. ๒๔๗๑ สอบไล่ได้นักธรรมชั้นเอก

พ.ศ. ๒๔๗๑ สอบไล่ได้เปรียญธรรม ๗ ประโยค

พ.ศ. ๒๔๗๒ สอบไล่ได้เปรียญธรรม ๘ ประโยค

หน้าที่การงานด้านการปกครอง

พ.ศ. ๒๔๗๔ ไปตรวจการคณะสงฆ์ และเทศน์สอนประชาชนในนามเจ้าคณะ จังหวัดมณฑลอยุธยา ในเขตจังหวัดสระบุรี ทุก ๆ อำเภอ ทุก ๆ ตำบล

พ.ศ. ๒๔๗๕ ย้ายไปอยู่วัดสุวรรณดาราราม ราชวรวิหาร จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

พ.ศ. ๒๔๗๕ เป็นรองเจ้าคณะจังหวัดพระนครศรีอยุธยา

พ.ศ. ๒๔๗๖ เป็นอุปัชฌาย์ ประเภทวิสามัญ

พ.ศ. ๒๔๗๕ เป็นพระคณาจารย์โท ในทางศาสนา

พ.ศ. ๒๔๗๗ เป็นเจ้าคณะตำบลสำเภาล่ม จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

พ.ศ. ๒๔๗๘ เป็นเจ้าอาวาสวัดสุวรรณดาราราม ราชวรวิหาร

พ.ศ. ๒๔๘๒ เป็นรองเจ้าคณะมณฑลอยุธยา

พ.ศ. ๒๔๘๔ เป็นพระคณาจารย์เอก ในทางพระศาสนา

พ.ศ. ๒๔๘๕ เป็นสมาชิกสังฆสภา

พ.ศ. ๒๔๘๖ เป็นเจ้าคณะตรวจการภาค ๔

พ.ศ. ๒๔๘๘ เป็นเจ้าคณะจังหวัดพระนครศรีอยุธยา

พ.ศ. ๒๔๙๑ ย้ายออกจากเจ้าอาวาสวัดสุวรรณดาราราม ราชวรวิหาร จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ไปดำรงตำแหน่งเจ้าอาวาสวัดมหาธาตุ กรุงเทพมหานคร ฯ

ด้านการศึกษา

พ.ศ. ๒๕๖๑ - ๒๕๖๓ เป็นครูสอนประจำโรงเรียนประชาบาลวัดกลางเมืองเก่า อำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น

พ.ศ. ๒๔๗๕ เป็นผู้อำนวยการศาสนศึกษาประจำจังหวัดพระนครศรีอยุธยา จัดตั้งการศึกษา ภาษาบาลีขึ้นที่วัดสุวรรณดาราราม ราชวรวิหาร เป็นกรรมการศึกษาประชาบาล อำเภอกรุงเก่า เป็นกรรมการแปลพระไตรปิฎก ฉบับภาษาไทย เป็นหัวหน้าตรวจสำนวนฝ่ายพระอภิธรรมปิฎก เป็นกรรมการแห่งสภาการศึกษาณะสงฆ์

พ.ศ. ๒๔๘๘ เป็นสังฆมนตรีช่วยว่าการองค์การศึกษา และ แม่กองธรรมสนามหลวง

พ.ศ. ๒๔๙๐ เดินทางไปตรวจสอบธรรมสนามหลวง ที่รัฐเคด้าห์ ประเทศมาลายู ซึ่งจัดขึ้นเป็นครั้งแรก

พ.ศ. ๒๔๙๑ เป็นนายกมหาธาตุวิทยาลัย

พ.ศ. ๒๔๙๔ จัดตั้งสำนักวิปัสสนากรรมฐานถาวร

พ.ศ. ๒๔๙๖ เป็นหัวหน้าคณะสงฆ์ไทย ไปร่วมประชุมฉัฏฐสังคายนา ที่ประเทศพม่า

พ.ศ. ๒๔๙๖ ประกาศตั้งสำนักวิปัสสนากรรมฐานถาวร

ด้านการเผยแพร่

พ.ศ. ๒๔๗๒ เป็นพระธรรมกถึกไปแสดงธรรมสอนประชาชนในเขตจังหวัดชัยนาททั่วทุกตำบล และทุกอำเภอ

พ.ศ. ๒๔๘๖ เป็นหัวหน้าคณะปรับปรุงและส่งเสริมพระศาสนาในภาคพายัพประกอบด้วยพระราชามหาเปรียญข้าราชการ กรมการศาสนา และอนุศาสนาจารย์ ประมาณ ๓๐ ท่าน ไปในท้องที่ ๗ จังหวัด

พ.ศ. ๒๔๙๔ เป็นรองหัวหน้าคณะสมณทูตไปเจริญศาสนไมตรีกับประเทศพม่า

พ.ศ. ๒๔๙๙ จัดให้มีการประชุมร่วมกันระหว่างพระวิปัสสนาจารย์ทั่วประเทศเป็นระยะเวลาติดต่อกันมา ๒๕ ปี

พ.ศ. ๒๕๐๑-๒๕๐๒ เดินทางรอบโลกเผยแผ่การศาสนาและวัฒนธรรมในประเทศต่างๆ ทั้งในยุโรป อเมริกาและเอเชีย ร่วมกับองค์การส่งเสริมศีลธรรม ซึ่งมีชื่อย่อว่า เอ็น.อาร์.เอ. (n.r.a.)

ด้านคันถธุระ

พ.ศ. ๒๔๘๓ เป็นหัวหน้าแผนกตรวจสำนวนแปล ในคณะกรรมการกองแปลพระอภิธรรมปิฎก ฉบับหลวง (เมื่อดำรงสมณศักดิ์ที่พระศรีสุธรรมมุนีเจ้าอาวาสวัดสุวรรณดารารามราชวรวิหาร จังหวัดพระนครศรีอยุธยา)

พ.ศ.๒๔๘๔ ตรวจชำระคัมภีร์ขาวิตรณี ปาติโมกขอัฏฐกถา คัมภีร์นี้คณะสงฆ์ประกาศใช้เป็นแบบเรียนบาลีประโยคป.ธ.๖ ระยะหนึ่ง (เมื่อดำรงสมณศักดิ์ที่พระศรีสุธรรมมุนี)

พ.ศ. ๒๔๙๒ เป็นหัวหน้าคณะกรรมการตรวจสำนวนแปลพระอภิธรรมปิฎก ฉบับหลวง (เมื่อดำรงสมณศักดิ์ ที่พระธรรมไตรโลกาจารย์ อธิบดีสงฆ์วัดมหาธาตุ)

พ.ศ. ๒๔๙๙ (๑๓ กันยายน) ประกาศตรวจชำระและสร้างพระไตรปิฎกภาษาบาลีฉบับมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย อันมีชื่อเรียกเป็นภาษาบาลีว่า มหาจุฬาเตปิฏกํ และเมื่อวันที่ ๒๖ มีนาคม พ.ศ.๒๕๐๐ ได้ประกาศแต่งตั้งคณะกรรมการตรวจชำระและ ตีพิมพ์พระไตรปิฎกขึ้นหลายคณะ คือคณะกรรมการที่ปรึกษา ๒ รูป คณะกรรมการ อำนวยการ ๑๐ รูป คณะกรรมการดำเนินงาน (มีทั้งบรรพชิต และ คฤหัสถ์) จำนวน ๔๕ ท่าน คณะกรรมการตรวจทาน (มีทั้งบรรพชิต และ คฤหัสถ์) จำนวน ๑๕ ท่าน คณะกรรมการตรวจชำระ (มีทั้งบรรพชิต และ คฤหัสถ์) จำนวน ๒๐ ท่าน (คณะกรรมการที่ทำหน้าที่เกี่ยวกับการตีพิมพ์ และตรวจพิสูจน์อักษรด้วย) คณะกรรมการกองเผยแผ่ (มีทั้งบรรพชิต และ คฤหัสถ์) จำนวน ๕ ท่าน และคณะกรรมการกองอุปถัมภ์ จำนวน ๓๐ รูป (คณะกรรมการ ๒ คณะหลังนี้ประกาศแต่งตั้งเมื่อวันที่ ๓๐ เมษายน พ.ศ.๒๕๐๐)

พ.ศ. ๒๕๐๕-๒๕๐๙ แปลคัมภีร์ ธัมมปทัฏฐกถา เป็นสำเนาเทศนาจบบริบูรณ์ทั้ง ๘ ภาค

พ.ศ. ๒๕๐๗-๒๕๒๐ แปลคัมภีร์ วิสุทธิมรรคปกรณ์ เป็นสำเนาร้อยแก้ว จบบริบูรณ์ทั้ง ๒ ภาค

พ.ศ. ๒๕๒๗-๒๕๒๘ ตรวจชำระพระไตรปิฎกฉบับมหาจุฬา ฯ คัมภีร์ธาตุกถาปุคคลปัญญัตติปาลิ

พ.ศ. ๒๕๒๘ (๒๒ มิถุนายน) ได้รับพระบัญชา สมเด็จพระสังฆราชแต่งตั้งเป็น สังฆปาโมกข์ฝ่ายอภิธรรมปิฎก ในคณะกรรมการสังคายนาพระธรรม-วินัย ตรวจชำระพระไตรปิฎก นอกจากนี้ยังมีผลงานด้านเทศนา และ บทนิพนธ์อีกเป็นจำนวนมาก

งานด้านการศึกษาพระอภิธรรม

พ.ศ.๒๔๙๓ เจ้าประคุณสมเด็จฯ (เมื่อดำรงสมณศักดิ์ที่พระพิมลธรรม) ได้เริ่มการจัดให้มีการเรียนการสอนพระอภิธรรมขึ้น ที่วัดมหาธาตุ โดยอาราธนาพระอาจารย์ชาวพม่า ชื่อ โชติกะ ธัมมาจริยะ มาเป็นอาจารย์สอน เปิดสอนเฉพาะวันโกน กับวันขึ้น ๑ ค่ำ แรม ๑ ค่ำและวันขึ้น ๙ ค่ำ แรม ๙ ค่ำ ทุกเดือน ดำเนินการอย่างนี้ต่อเนื่องกันมาจนถึง พ.ศ.๒๔๙๗ พระอาจารย์โชติกะ ธัมมาจริยะ ไม่สามารถสอนตามปกติได้ เนื่องด้วยมีภาระเกี่ยวกับการสอนพระอภิธรรมที่วัดระฆังโฆสิตาราม เจ้าประคุณสมเด็จ ฯ จึงได้แต่งตั้ง พระครูคัมภีร์ปรีชาญาณเถระ (หนู ปุญญวนโต) วัดมหาธาตุ พร้อมด้วยพระครูธรรมบาล (สังเวียน ญาณเสวี ต่อมา เป็นพระครูประกาศสมาธิคุณ) และพระครูใบฎีกาเส็ง เป็นครูสอนพระอภิธรรม ต่อมาการศึกษาพิเศษส่วนนี้เจ้าประคุณสมเด็จ ฯ ได้สั่งการให้เป็นงานส่วนหนึ่งของมหาจุฬาลงกรณ์ราชวิทยาลัย ตั้งแต่ พ.ศ.๒๕๒๔ เป็นต้นมา และยังดำเนินการอยู่จนถึงปัจจุบัน

งานวิปัสสนาธุระ

พ.ศ.๒๔๙๔ เจ้าประคุณสมเด็จ ฯ ได้เริ่มฟื้นฟูดำเนินการปฏิบัติธรรม คือการปฏิวิปัสสนากรรมฐานขึ้นที่วัดมหาธาตุ งานนี้ได้เจริญก้าวหน้าแผ่ขยายกว้างไกลขึ้นโดยลำดับ ทั้งในส่วนกลาง และส่วนภูมิภาคทั่วประเทศ และยังได้ขยายออกไปในต่างประเทศ คือ ประเทศลาว กัมพูชา มาเลเซีย ถึงภาคพื้นยุโรป และอเมริกา นับได้ว่า วิปัสสนาธุระ ได้เจริญแพร่หลายขึ้นโดยลำดับ งานวิปัสสนาธุระนี้ เจ้าประคุณสมเด็จฯ ก็ได้สั่งการให้เป็นงานส่วนหนึ่งของมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ตั้งแต่ พ.ศ.๒๕๒๔ เป็นต้นมา และยังดำเนินการอยู่จนบัดนี้ ท่านเจ้าประคุณสมเด็จ ฯ ปรารภจะให้งานวิปัสสนาธุระนี้ มีความมั่นคงและเจริญยิ่ง ๆ ขึ้นไป ควบคู่กับการศึกษาพระปริยัติธรรม จึงได้ดำเนินการ จัดตั้งวิปัสสนามูลนิธิขึ้น เป็นพลังสนับสนุนตั้งแต่ พ.ศ.๒๔๙๔ อันเป็นปีเริ่มฟื้นฟูวิปัสสนาธุระ และมูลนิธินี้ก็ยังดำเนินการอยู่ต่อมาตราบเท่าทุกวันนี้

สมณศักดิ์

๙ พฤศจิกายน	พ.ศ. ๒๔๗๗	เป็นพระศรีสุธรรมมุนี
๑ มีนาคม	พ.ศ. ๒๔๘๒	เป็นพระราชาคณะเสมอชั้นราชในราชทินนามเดิม
๑ มีนาคม	พ.ศ. ๒๔๘๙	เป็นพระเทพเวที
๘ มิถุนายน	พ.ศ. ๒๔๙๐	เป็นพระธรรมไตรโลกาจารย์
๔ ธันวาคม	พ.ศ. ๒๔๙๒	เป็นพระพิมลธรรม
๕ ธันวาคม	พ.ศ. ๒๕๒๘	เป็นสมเด็จพระพุฒาจารย์

เกียรติฐานะพิเศษ

พ.ศ. ๒๔๙๖ ได้รับแต่งตั้งเป็น "อัครมหาบัณฑิตจากรัฐบาลสหภาพพม่า

๘ พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๕๒๒ ได้รับปริญญาพุทธศาสตร์ดุษฎีบัณฑิตกิตติมศักดิ์ สาขามานุษยสงเคราะห์ จาก มหาจุฬาลงกรณ-ราชวิทยาลัย

๒๘ สิงหาคม พ.ศ. ๒๕๓๑ ได้รับแต่งตั้งเป็นผู้ปฏิบัติหน้าที่สมเด็จพระสังฆราช งานเกี่ยวกับมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

พ.ศ. ๒๔๙๑ เป็นสภานายกมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ในพระบรมราชูปถัมภ์

พ.ศ. ๒๔๙๑ จัดตั้งโรงเรียนบาลีมัธยมศึกษา ม.๑-ม.๘

พ.ศ. ๒๔๙๘ ก่อสร้างอาคารเรียนมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย เป็นตึก ๓ ชั้นแบบศิลปะไทย

พ.ศ. ๒๕๐๑ จัดตั้งโรงเรียนพุทธศาสนาวันอาทิตย์ขึ้นเป็นแห่งแรก ในประเทศไทย

พ.ศ. ๒๕๐๑ จัดตั้งสำนักธรรมวิจัย

ความผันผวนแห่งชีวิตที่ไม่แน่นอน

พ.ศ.๒๕๐๓ เจ้าประคุณสมเด็จพระพุฒาจารย์ เมื่อดำรงสมณศักดิ์ที่พระพิมลธรรม ได้ประสบกับความผันผวนแห่งชีวิตอย่างร้ายแรงยิ่งโดยถูกกล่าวหาว่าประพฤติละเมิดพระวินัยขั้น อันติมวัตถุ และสั่งให้สึกให้หลบหายตัวไปภายใน ๑๕ วัน นับแต่วันที่ออกคำสั่งนั้น (มีการเสนอ เรื่องเมื่อวันที่ ๒ กันยายน พ.ศ.๒๕๐๓ และ สั่งให้สึกเมื่อวันที่ ๘ กันยายน พ.ศ.๒๕๐๓)

วันที่ ๒๕ ตุลาคม พ.ศ.๒๕๐๓ ถูกถอดจากตำแหน่งเจ้าอาวาสวัดมหาธาตุ ฯ โดยอ้าง ฐานความผิดว่าประพฤติชั่วอย่างร้ายแรง วันที่ ๑๑ พฤศจิกายน

พ.ศ.๒๕๐๓ ถูกถอดจากสมณศักดิ์ ฐาน "ฝ่าฝืนไม่ยอมปฏิบัติตามพระบัญชา สมเด็จพระสังฆราช (ที่สั่งให้สึก เมื่อวันที่ ๘ กันยายน พ.ศ.๒๕๐๓) ต่อมาเมื่อวันที่ ๒๐ เมษายน ๒๕๐๕ หลังจากถูกถอดจากสมณศักดิ์ กลับมีฐานะเป็นเพียงหลวงตาอยู่ได้ปีกว่า ๆ ตอนนั้นคณะศิษย์ เรียกท่านว่า หลวงพ่อ อาสภเถระ ท่านก็ถูกจับตามคำสั่งของ จอมพลสฤษดิ์ ธนะรัชต์ โดยทางเจ้าหน้าที่ตำรวจตั้งข้อกล่าวหาว่ามีการกระทำอันเป็นคอมมิวนิสต์ และการกระทำผิด ต่อความมั่นคงของรัฐภายในราชอาณาจักร (เป็นกบฏในราชอาณาจักร) อันเป็นความผิดอาญา มีฐานโทษร้ายแรงถึงประหารชีวิต เมื่อถูกจับไปคุมขังไว้ที่ตึกสันติบาลกอง ๑ แล้ว ทางการคณะสงฆ์ก็ได้ให้ความร่วมมือกับเจ้าหน้าที่ตำรวจ โดยไปทำการสึก แต่ท่านไม่ยอมสึก ได้เขียนหนังสือเพื่อขอความเป็นธรรมเพื่อต่อสู้ในสมณเพศจนถึงที่สุดเสียก่อน แต่ไม่ได้รับความเป็นธรรมจากพระเถระที่ไปทำการสึก ในที่สุดพระเถระที่ไปทำการสึกก็เปลื้องผ้าไตรจีวรออกจากตัวท่านเอาผ้าขาวม้าลายดำมานุ่งให้ เมื่อเวลา ๑.๔๕ น. ของวันที่ ๒๑ เมษายน พ.ศ.๒๕๐๕ และหลวงพ่ออาสภเถระก็ถูกนำตัวไปคุมขังไว้ที่ห้องขังสันติบาล กรมตำรวจ ตั้งแต่บัดนั้น ต่อมาท่านก็นุ่งขาวห่มขาวยังปฏิบัติตนเป็นพระอยู่ตลอดมา หลวงพ่ออาสภเถระ ได้ถูกจำขัง ตั้งแต่วันที่ ๒๐ เมษายน พ.ศ.๒๕๐๓ และ ตกเป็นจำเลยในศาลทหารกรุงเทพ ตั้งแต่ พ.ศ.๒๕๐๗ เป็นต้นมา ในที่สุดศาลทหารกรุงเทพ ฯ ก็ได้พิพากษายกฟ้อง เมื่อวันที่ ๓๐ สิงหาคม พ.ศ.๒๕๐๙ เวลา ๙.๐๐ น. เมื่อศาลตัดสินปล่อยให้พ้นผิดแล้ว หลวงพ่ออาสภเถระจึงครองผ้าไตรจีวร

ออกจากศาล ไปวัดมหาธาตุฯ ไปกราบพระบรมสารีริกธาตุที่มณฑป พระบรมธาตุ เข้าไปภายในพระอุโบสถ กราบพระประธาน แล้วไปกราบพระธรรมรัตนากร เจ้าอาวาสวัดมหาธาตุฯ กราบเรียนว่า ได้อธิษฐานจำพรรษาอยู่ในสันติบาลแล้ว จึงขออยู่ในสันติบาลจนกว่าจะออกพรรษา วันที่ ๗ พฤศจิกายน พ.ศ.๒๕๐๙ หลังออกพรรษาแล้ว หลวงพ่ออาสภเถระ จึงได้ลาออกจากสันติบาลมาอยู่วัดมหาธาตุฯ ตามเดิมตั้งแต่บัดนั้น จนถึงมรณภาพ (๘ ธันวาคม พ.ศ.๒๕๓๒) เมื่อหลวงพ่ออาสภเถระพ้นคดี เป็นพระภิกษุผู้บริสุทธิ์ ตามพระธรรมวินัยแล้ว พระสงฆ์รุ่นใหม่ ตลอดจนเจ้าคณะพระสังฆาธิการ และพุทธศาสนิกชนทั่วไป ซึ่งเป็นผู้มีความเคารพ ในพระธรรมวินัย มีใจรักความเป็นธรรม จึงได้เคลื่อนไหวเรียกร้องต่อทางการคณะสงฆ์ และทางราชการบ้านเมือง ขอให้พิจารณาถวายความเป็นธรรมแก่หลวงพ่ออาสภเถระ ในที่สุด ทางการคณะสงฆ์ และทางราชการบ้านเมืองก็ได้ถวายความเป็นธรรม โดยได้คืนสมณศักดิ์ และตำแหน่งเจ้าอาวาสยกย่องให้มีสมณศักดิ์สูงขึ้นโดยควรแก่เหตุ กล่าวคือ :-

๑. พระราชทานคืนสมณศักดิ์ ที่พระพิมลธรรม เมื่อวันที่ ๓๑ พฤษภาคม พ.ศ.๒๕๑๘
๒. ถวายคืนตำแหน่งเจ้าอาวาสวัดมหาธาตุ โดยพระบัญชาสมเด็จพระสังฆราช ที่ ๑๖/๒๕๒๔ สั่งวันที่ ๕ ตุลาคม พ.ศ.๒๕๒๔ และ ได้เป็นสภานายกมหาจุฬาลงกรณ ราชวิทยาลัย ครั้งที่ ๒ (๒๕๒๓ - ๒๕๓๒)

๓. มีพระบรมราชโองการโปรดเกล้า ฯ สถาปนาเป็นสมเด็จพระ-
พุฒาจารย์ เมื่อวันที่ ๕ ธันวาคม พ.ศ.๒๕๒๘

๔. ได้รับแต่งตั้งเป็นผู้ปฏิบัติหน้าที่สมเด็จพระสังฆราช
เมื่อวันที่ ๒๗ สิงหาคม พ.ศ.๒๕๓๑

ความร้ายในโลกล้วน เหลือหลาย
รุมรอบใจกาย เกลื่อนแท้
สิ่งอื่นจักหักหาย หาห่อน มีฤๅ
เว้นแต่ความดีแก้ กลับร้าย กลายดี

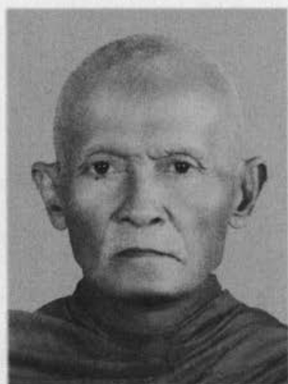
(อมตวาจาของสมเด็จพระพุฒาจารย์)

มรณภาพ

เจ้าประคุณสมเด็จพระพุฒาจารย์ ได้มรณภาพด้วยโรคหัวใจล้มเหลวที่โรงพยาบาลสยามของ นายแพทย์รัศมี คุณหญิงสมปอง วรรณิสสร ผู้เป็นศิษย์ เมื่อวันที่ ๘ ธันวาคม พ.ศ.๒๕๓๒ เวลา ๑๑.๑๕ น. สิริรวมอายุได้ ๘๖ ปี ๑ เดือน ได้พระราชทานเพลิงศพ ณ เมรุหลวงหน้าพลับพลาอิศริยาภรณ์ วัดเทพศิรินทราวาส เมื่อวันที่ ๑๔ เมษายน พ.ศ.๒๕๓๓

อาสโภ มหาเถระ นิฏฐิตํ

ประวัติเจ้าอาวาสวัดสุวรรณดาราราม ราชวรวิหาร องค์ที่ ๑๑

พระราชสุวรรณโสภณ

(โกย การุณิโก)

ชาติภูมิ

เกิดเมื่อ วันจันทร์ที่ ๑๗ มกราคม พ.ศ.๒๔๕๒ ตรงกับ ขึ้น ๗ ค่ำ เดือนยี่ ปีระกา ณ บ้านหมู่ที่ ๔ ตำบลมหาพราหมณ์ อำเภอบางบาล จังหวัดพระนครศรีอยุธยา บิดาชื่อ นายอิน ชื่อสัตย์ มารดาชื่อ นางสว่าง ชื่อสัตย์

บรรพชา

เมื่อวันพุธที่ ๒๐ กรกฎาคม พ.ศ.๒๔๗๖ ตรงกับขึ้น ๗ ค่ำ เดือน ๘ ปีเถาะ ณ วัดสุวรรณดาราราม ราชวรวิหาร ตำบลหอรัตนไชย อำเภอพระนครศรีอยุธยา จังหวัดพระนครศรีอยุธยา โดยพระสุวรรณวิมลศีล (ลับ) เจ้าอาวาสวัดสุวรรณดาราราม ราชวรวิหาร ในขณะนั้น ซึ่งมีศักดิ์เป็นลุง เป็นพระอุปัชฌาย์ บรรพชาเมื่ออายุได้ ๑๘ ปี

อุปสมบท

เมื่อวันจันทร์ที่ ๑๕ เมษายน พ.ศ.๒๔๗๒ ตรงกับขึ้น ๗ ค่ำ เดือน ๕ ปีมะแม ณ วัดสุวรรณดาราราม ราชวรวิหาร ตำบลหอรัตนไชย อำเภอพระนครศรีอยุธยา จังหวัดพระนครศรีอยุธยา โดยพระสุวรรณวิมลศีล (ลับ) เจ้าอาวาสวัดสุวรรณดาราราม ราชวรวิหาร ในขณะนั้น ซึ่งมีศักดิ์เป็นลุง เป็นพระอุปัชฌาย์

วิทยฐานะ

พ.ศ. ๒๔๗๖ สำเร็จวิชาสามัญมัธยมศึกษาปีที่ ๓ จากโรงเรียนประจำจังหวัดพระนครศรีอยุธยา

พ.ศ. ๒๔๗๓ สอบนักธรรมตรีได้ในสำนักเรียนวัดสุวรรณดาราราม ราชวรวิหาร

พ.ศ. ๒๔๗๔ สอบนักธรรมโทได้ในสำนักเรียนวัดสุวรรณดาราราม ราชวรวิหาร

พ.ศ. ๒๔๗๕ สอบนักธรรมเอกได้ในสำนักเรียนวัดสุวรรณดาราราม ราชวรวิหาร เคยสอบเปรียญธรรมหลายครั้ง แต่สอบไม่ได้

หน้าที่ทางคณะสงฆ์งานปกครอง

พ.ศ. ๒๔๘๗ เป็นเผยแผ่อำเภอพระนครศรีอยุธยา

พ.ศ. ๒๔๙๐ เป็นผู้ช่วยเจ้าอาวาสวัดสุวรรณดาราราม ราชวรวิหาร เป็นเจ้าคณะตำบลหอรัตนไชย

พ.ศ. ๒๔๙๘ ได้รับแต่งตั้งเป็นพระอุปัชฌาย์

พ.ศ. ๒๕๐๔ ได้รับแต่งตั้งรักษาการเจ้าอาวาสวัดสุวรรณดาราราม ราชวรวิหาร

พ.ศ. ๒๕๐๕ ได้รับแต่งตั้งเป็นเจ้าอาวาสวัดสุวรรณดาราราม ราชวรวิหาร

พ.ศ. ๒๕๐๘ ได้รับแต่งตั้งเป็นรองเจ้าคณะจังหวัดพระนครศรีอยุธยา

พ.ศ. ๒๕๑๔ ได้รับแต่งตั้งเป็นผู้ทำการแทนเจ้าคณะจังหวัดพระนครศรีอยุธยา

พ.ศ. ๒๕๑๕ ได้รับแต่งตั้งเป็นผู้รักษาการแทนเจ้าคณะจังหวัดพระนครศรีอยุธยา
ได้รับแต่งตั้งรักษาการตำแหน่งเจ้าอาวาสวัดพนัญเชิง วรวิหาร
พ.ศ. ๒๕๑๖ ได้รับแต่งตั้งเป็นเจ้าอาวาสวัดพนัญเชิง วรวิหาร
พ.ศ. ๒๕๒๑ เป็นเจ้าอาวาสวัดสุวรรณดาราราม ราชวรวิหาร
ได้รับแต่งตั้งเป็นผู้ทำการแทนเจ้าอาวาสวัดพนัญเชิง วรวิหาร

งานศึกษา

พ.ศ. ๒๔๘๔ ได้รับแต่งตั้งเป็นครูสอนพระปริยัติธรรม แผนกธรรมประจำสำนักเรียนวัดสุวรรณดาราราม ราชวรวิหาร
พ.ศ. ๒๔๙๐ เป็นเจ้าสำนักเรียนวัดสุวรรณดาราราม ราชวรวิหาร
พ.ศ. ๒๔๙๓ เป็นกรรมการตรวจประโยคนักธรรมประจำจังหวัดพระนครศรีอยุธยา
พ.ศ. ๒๕๑๖ เป็นเจ้าสำนักเรียนวัดพนัญเชิง วรวิหาร

งานเผยแผ่

พ.ศ. ๒๕๐๙ ได้รับแต่งตั้งเป็นหัวหน้าหน่วยพระธรรมทูต ประจำจังหวัดพระนครศรีอยุธยา
พ.ศ. ๒๕๑๙ ได้รับแต่งตั้งเป็นประธานอำนวยการหน่วยอบรมประชาชนจังหวัดพระนครศรีอยุธยา

สมณศักดิ์

ท่านเคยเป็นฐานานุกรม ตำแหน่ง พระสมุห์ และ พระใบฎีกา ของพระสุวรรณวิมลศีล (ลับ) ต่อมาท่านเลื่อนเป็นพระครูฐานานุกรม ที่ พระครูสังฆรักษ์ ของพระศรีสุธรรมมุนี (อาจ อาสภ) พ.ศ. ๒๔๙๐ ได้รับพระราชทานสมณศักดิ์พระครูสัญญาบัตร ที่ "พระครูโสภณธรรมภาณี"

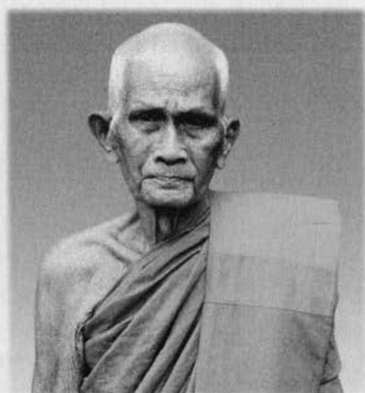
พ.ศ. ๒๔๙๗ ได้รับพระราชทานเลื่อนสมณศักดิ์พระราชาคณะ ที่ "พระสุวรรณ-วิมลศีล" (โกย การุณิโก)

พ.ศ. ๒๕๐๙ ได้รับพระราชทานเลื่อนสมณศักดิ์พระราชาคณะ ที่ "พระราชสุวรรณ-โสภณ" (โกย การุณิโก)

มรณภาพ

พระราชสุวรรณโสภณ หรือ "เจ้าคุณโกย" หรือ "หลวงพ่อโกย" ของคนอยุธยานั้น ท่านได้ปฏิบัติหน้าที่ส่วนตัวในฐานะเป็นภิกษุในพุทธศาสนา ได้บริบูรณ์สมบูรณ์ ปฏิบัติหน้าที่ทางคณะสงฆ์ซึ่งได้รับแต่งตั้งมอบหมาย ได้สำเร็จเรียบร้อยเป็นอันดี ท่านได้จาริก แสดงพระธรรมเทศนาอบรมประชาชนให้ตั้งอยู่ในศีลในธรรมตลอดเวลา แทบจะไม่มีวันว่างเว้น กล่าวได้ว่า ชีวิตของท่านมิได้ว่างเปล่าจากประโยชน์เลย แม้ท่านจะมีอายุพรรษาย่างเข้า ๗๖ ปี ท่านก็ยังมีสุขภาพแข็งแรง มีกำลังจิตเข้มแข็ง ไม่มีริ้วมีรอยว่าท่านจะมรณะภาพให้เห็นเลย แต่แล้ววันนั้นก็มาถึง วันเสาร์ที่ ๒๑ เมษายน พ.ศ.๒๕๒๒ ตรงกับวันแรม ๑๐ ค่ำ เดือน ๕ ปีมะเมีย เวลาประมาณ ๑๙.๐๐ น. ณ บริเวณด้านหลังกุฏิเจ้าอาวาสวัดพนัญเชิง วรวิหาร ในขณะที่ท่านกำลังแสดงความเมตตาต่อนกตัวหนึ่งในกรง โดยกำลังยืนถือสายยางสูบน้ำให้นกกินและอาบอยู่นั้น ท่านก็ถูกคนร้ายใจอำมะหิต ยิงด้วยปืนลูกซอง ถูกกายท่านล้มลงทันทีและท่านก็ได้มรณภาพระหว่างที่ถูกนำตัวส่งโรงพยาบาล ข่าวการมรณภาพของท่านแพร่ไปอย่างรวดเร็ว ก่อความเศร้าสะเทือนใจอย่างใหญ่หลวงต่อวงการคณะสงฆ์ พุทธบริษัทและสาธุชนทั่วไป เป็นอย่างยิ่งจนบัดนี้ สิริรวม ท่านมีอายุพรรษาได้ ๗๖ ปี เศษ พรรษาที่ ๕๐

การุณิโก เถร นิฏฐิตํ

ประวัติเจ้าอาวาสวัดสุวรรณดาราราม ราชวรวิหาร องค์ที่ ๑๒

พระราชศีลวิมล

โสภณธรรมกิจ มหาคณิสสร บวรสังฆาราม คามวาสี

(มหาลำพาย ถาวรธมฺโม)

ชาติภูมิ

ชื่อ พระราชศีลวิมล ฉายา ถาวรธมฺโม อายุ ๙๓ พรรษา ๗๒

วิทยฐานะ น.ธ.เอก ป.ธ.๔ วัดสุวรรณดาราราม ราชวรวิหาร

ตำบลหอรัตนไชย อำเภอพระนครศรีอยุธยา จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

สถานะเดิม

ชื่อ ลำพาย นามสกุล โพธิสวัสดิ์ เกิดวัน ๔ ฯ ๑๑ ค่ำ ปีชวด

ตรงกับวันพุธที่ ๓๐ ตุลาคม พ.ศ.๒๔๕๕ บิดาชื่อ นายพลับ มารดาชื่อ นางตุ๊ ตำบลบ้านหีบ อำเภออุทัย จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

บรรพชา

วัน ๑ ฯ ๘ ค่ำ ปีมะโรง
๑๔

ตรงกับวันอาทิตย์ที่ ๑๕ กรกฎาคม พ.ศ.๒๔๗๑ วัดสะแก ตำบลธนู อำเภออุทัย จังหวัดพระนครศรีอยุธยา พระอุปัชฌาย์ พระครูญาณอุทัย(หาญ) วัดสะแก ตำบลธนู อำเภออุทัย จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

อุปสมบท

๗
วัน ๗ ฯ ๗ ค่ำ ปีวอก ตรงกับวันเสาร์ที่ ๒๕ มิถุนายน พ.ศ.๒๔๗๕ วัดสะแก ตำบลธนู อำเภออุทัย จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

พระอุปัชฌาย์ พระสุวรรณวิมลศีล (ลับ) วัดสุวรรณดาราราม ราชวรวิหาร ตำบลหอรัตนไชย อำเภอพระนครศรีอยุธยา จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

พระกรรมวาจาจารย์ พระปลัดรอด วัดสะแก ตำบลธนู อำเภออุทัย จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

พระอนุสาวนาจารย์ พระใหญ่ วัดสะแก ตำบลธนู อำเภออุทัย จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

วิทยฐานะ พ.ศ. ๒๔๕๖ สำเร็จการศึกษาชั้นประถมศึกษา
พ.ศ. ๒๔๗๗ สอบได้ น.ธ.เอก สำนักเรียนวัดสุวรรณดาราราม ราชวรวิหาร คณะสงฆ์จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

พ.ศ. ๒๔๘๗ สอบได้ ป.ธ. ๔ สำนักเรียนวัดสุวรรณดาราราม
ราชวรวิหาร คณะสงฆ์จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

ความชำนาญการ ทางด้านนวกรรม (ช่างไม้ ควบคุมดูแลการก่อสร้างกุฏิทรงไทย ทรงปั้นหยา และ ต่อตู้ ต่อเตียง ฯลฯ)

สมณศักดิ์

พ.ศ.๒๔๘๓ ได้รับแต่งตั้งเป็น พระครูสมุห์ พระครูฐานานุกรมของ พระศรีสุธรรมมุนี (อาจ)

พ.ศ.๒๔๘๘ ได้รับแต่งตั้งเป็น "พระวินัยธร" จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

พ.ศ.๒๔๙๖ ได้รับแต่งตั้งเป็น "พระครูปลัดสุตวัตร" พระครูฐานานุกรมของ "พระธรรมไตรโลกาจารย์" (อาจ อาสภ) วัดสุวรรณดาราราม ราชวรวิหาร อำเภอพระนครศรีอยุธยา จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

พ.ศ.๒๔๙๖ ได้รับแต่งตั้งเป็นพระครูสัญญาบัตร ชั้นโท ที่ "พระครูถาวรธรรมวิธาน" ตำแหน่ง "พระวินัยธร" จังหวัดพระนครศรีอยุธยา (ได้รับแต่งตั้งเมื่อวันที่ ๔ ธันวาคม พ.ศ.๒๔๙๖)

พ.ศ.๒๕๐๐ ได้รับแต่งตั้งเป็นผู้ช่วยเจ้าอาวาสพระอารามหลวง วัดสุวรรณดาราราม ราชวรวิหาร (ได้รับแต่งตั้งเมื่อวันที่ ๒๑ มกราคม พ.ศ.๒๕๐๐) ให้ พระครูถาวรธรรมวิธาน ฉายา ถาวรธมฺโม อายุ ๕๒ พรรษา ๓๒ ปธ.๔ น.ธ.เอก เป็นผู้ช่วยเจ้าอาวาส วัดสุวรรณดาราราม ราชวรวิหาร ผู้รับสนองพระบัญชา สมเด็จพระวันรัต ในสมัยนั้น)

พ.ศ.๒๕๐๘ ได้รับแต่งตั้งเป็น เจ้าคณะอำเภอภาชี และ ได้รับแต่งตั้งเป็นพระอุปัชฌาย์ (วันที่ ๙ พฤษภาคม พ.ศ.๒๕๐๐ ให้พระครูถาวรธรรมวิธาน ฉายา

ถาวรธมฺโม อายุ ๕๒ พรรษา ๓๒ ป.ธ.๔ น.ธ.เอก วัดภาชี ตำบลโคกม่วง อำเภอภาชี จังหวัดพระนครศรีอยุธยา เจ้าอาวาสวัดภาชีและเจ้าคณะอำเภอภาชี ดำรงตำแหน่งพระอุปัชฌาย์ ในเขตที่ตนปกครอง รก. เจ้าคณะใหญ่หนกลาง เป็นผู้ลงนามในสมัยนั้น)

พ.ศ.๒๕๑๙ ได้รับแต่งตั้งเป็น ผู้ช่วยเจ้าอาวาสพระอารามหลวง วัดพนัญเชิง วรวิหาร (ให้พระครูถาวรธรรมวิธาน ฉายา ถาวรธมฺโม อายุ ๖๔ พรรษา ๔๓ ป.ธ.๔ น.ธ.เอก วัดภาชี ตำบลโคกม่วง อำเภอภาชี และ เจ้าคณะอำเภอภาชี จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ดำรงตำแหน่งผู้ช่วยเจ้าอาวาส วัดพนัญเชิง วรวิหาร แต่งตั้ง ณ วันที่ ๑๑ มีนาคม พ.ศ.๒๕๑๙)

พ.ศ.๒๕๒๐ ได้รับแต่งตั้งเป็น รองเจ้าคณะจังหวัดพระนครศรีอยุธยา (ให้พระครูถาวรธรรมวิธาน ฉายา ถาวรธมฺโม อายุ ๖๖ พรรษา ๔๕ ปธ.๔ น.ธ.เอก ผู้ช่วยเจ้าอาวาสวัดพนัญเชิง วรวิหาร ดำรงตำแหน่งรองเจ้าคณะจังหวัดพระนครศรีอยุธยา แต่งตั้ง ณ วันที่ ๑๑ ตุลาคม พ.ศ.๒๕๒๐)

พ.ศ.๒๕๒๒ ได้รับแต่งตั้งเป็นรองเจ้าอาวาสพระอารามหลวงวัดสุวรรณดารารามราชวรวิหาร (แต่งตั้งให้ พระครูถาวรธรรมวิธาน ฉายา ถาวรธมฺโม อายุ ๖๖ พรรษา ๔๔ ปธ.๔ น.ธ.เอก ผู้ช่วยเจ้าอาวาสวัดพนัญเชิง วรวิหาร ดำรงตำแหน่งรองเจ้าอาวาสวัดสุวรรณดาราราม ราชวรวิหาร แต่งตั้ง ณ วันที่ ๑ มกราคม พ.ศ.๒๕๒๒)

พ.ศ.๒๕๒๒ ได้รับพระราชทานแต่งตั้งเป็นพระราชาคณะ ชั้นสามัญที่ "พระสุวรรณวิมลศีล" (ได้เลื่อนสมณศักดิ์จาก "พระครูถาวรธรรม

วิธาน" เป็นพระราชาคณะชั้นสามัญที่ "พระสุวรรณวิมลศีล"
แต่งตั้งวันที่ ๒ ธันวาคม พ.ศ.๒๕๒๒ เป็นปีที่ ๓๔ ในรัชกาลปัจจุบัน
ผู้รับสนองพระบรมราชโองการ พลเอกเกรียงศักดิ์ ชมะนันท์
นายกรัฐมนตรี)

พ.ศ.๒๕๒๓ ได้รับแต่งตั้งเป็น เจ้าอาวาสพระอารามหลวงวัดสุวรรณดาราราม ราชวรวิหาร (แต่งตั้งให้ พระสุวรรณวิมลศีล ฉายา ถาวรธมฺโม อายุ ๖๘ พรรษา ๔๗ ปธ.๔ น.ธ.เอก วัดสุวรรณดาราราม ราชวรวิหาร ดำรงตำแหน่งเจ้าอาวาส วัดสุวรรณดาราราม ราชวรวิหาร แต่งตั้ง ณ วันที่ ๒๓ กรกฎาคม พ.ศ.๒๕๒๓)

พ.ศ.๒๕๓๙ ได้รับพระราชทานเลื่อนสมณศักดิ์เป็น พระราชาคณะชั้นราชที่
"พระราชศีลวิมล"
โสภณธรรมกิจ มหาคณิสสร
บวรสังฆาราม คามวาสี

มรณภาพ

ได้มรณะภาพลง เมื่อวันที่ ๒๔ เมษายน ๒๕๔๙ ด้วยโรคชราภาพ ด้วยอาการสงบ เวลา ๑๗.๐๐ น. ที่สำนักงานสงฆ์วัดสุวรรณดาราราม ราชวรวิหาร

ถาวรธมฺโม เถร นิฏฺฐิตํ

รักษาการเจ้าอาวาสวัดสุวรรณดาราราม ราชวรวิหาร องค์ที่ ๑๓

พระสุวรรณวิมลศีล

(ละเอียด ฐิตปญฺโญ)

พระสุวรรณวิมลศีล ฉายา ฐิตปญฺโญ อายุ ๗๗ พรรษา ๕๗ วิทยฐานะ น.ธ.เอก วัดสุวรรณดาราราม ราชวรวิหาร ตำบลหอรัตนไชย อำเภอพระนครศรีอยุธยา จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

สถานะเดิม

ชื่อ ละเอียด นามสกุล จำปาทอง เกิดวัน ๔ ฯ ๑๐ ค่ำ ปีมะเมีย

๑๐

ตรงกับวันพุธที่ ๑๗ กันยายน พ.ศ.๒๔๗๓ บิดาชื่อนายนวน มารดาชื่อนางเมือง บ้านเลขที่ ๘ หมู่ที่ ๕ ตำบลปลายกลัด อำเภอบางซ้าย จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

บรรพชา

๖
วัน ๕ ฯ ๘ ค่ำ ปีขาล ตรงกับวันพฤหัสบดีที่ ๒๐ กรกฎาคม พ.ศ.๒๔๙๓ วัดโบสถ์ ตำบลบ้านแพน อำเภอเสนา จังหวัดพระนครศรีอยุธยา พระอุปัชฌาย์ "พระครูเขมเทพาจารย์" วัดหัวเวียง ตำบลหัวเวียง อำเภอเสนา จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

อุปสมบท

๖
วัน ๕ ฯ ๘ ค่ำ ปีขาล ตรงกับวันพฤหัสบดีที่ ๒๐ กรกฎาคม พ.ศ.๒๔๙๓ วัดโบสถ์ ตำบลบ้านแพน อำเภอเสนา จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

พระอุปัชฌาย์ "พระครูเขมเทพาจารย์" วัดหัวเวียง ตำบลหัวเวียง อำเภอเสนา จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

พระกรรมวาจาจารย์ "พระครูเทพ อินฺทโชโต" วัดทางหลวง ตำบลปลายกลัด อำเภอบางซ้าย จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

พระอนุสาวนาจารย์ "พระอธิการเยื้อน ธมฺมสโร" วัดโบสถ์ ตำบลบ้านแพน อำเภอเสนา จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

วิทยฐานะ พ.ศ.๒๔๘๖ สำเร็จการศึกษาชั้นประถมศึกษา จากโรงเรียนวัดทางหลวง ตำบลปลายกลัด อำเภอบางซ้าย จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

พ.ศ.๒๔๙๙ สอบได้ น.ธ.เอก สำนักเรียนคณะสงฆ์จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

ความชำนาญการ ทางด้านนวกรรม (ควบคุมดูแลการก่อสร้างกุฏิทรงไทย ทรงปั้นหยา)

งานการศึกษา ได้รับแต่งตั้งเป็นผู้แทนแม่กองธรรมสนามหลวง นำประโยคข้อสอบไปคุมสนามสอบ ตามที่ได้รับมอบหมาย เป็นประจำทุก ๆ ปี

งานศึกษาสงเคราะห์

พ.ศ.๒๕๓๗ ได้จัดตั้งทุนนักเรียนที่เรียนดี แต่ยากจน ระดับประถมศึกษา และ มัธยมศึกษา

เล่มที่ ๑ จำนวนเงิน ๑๔๙,๑๙๙.๐๔ บาท. (หนึ่งแสนสี่หมื่นเก้าพันหนึ่งร้อยเก้าสิบเก้าบาทสี่สตางค์)

เล่มที่ ๒ จำนวนเงิน ๑๑๙,๒๗๕.๙๘ บาท. (หนึ่งแสนหนึ่งหมื่นเก้าพันสองร้อยเจ็ดสิบห้าบาทเก้าสิบแปดสตางค์)

พ.ศ. ๒๕๔๔ ได้แจกทุนประถมศึกษา และ มัธยมศึกษา นักเรียนโรงเรียนชุมชนป้อมเพชร ตำบลหอรัตนไชย อำเภอพระนครศรีอยุธยา จังหวัดพระนครศรีอยุธยา จำนวน ๓๐ ทุน ๆ ละ ๕๐๐ บาท เป็นจำนวนเงิน ๑๕,๐๐๐.๐๐ บาท. (หนึ่งหมื่นห้าพันหมื่นบาท)

พ.ศ.๒๕๕๖ ได้แจกทุนประถมศึกษา และมัธยมศึกษา นักเรียนโรงเรียนชุมชนป้อมเพชร ตำบลหอรัตนไชย อำเภอพระนครศรีอยุธยา จังหวัดพระนครศรีอยุธยา จำนวน ๓๐ ทุน ๆ ละ ๕๐๐ บาท เป็นจำนวนเงิน ๑๕,๐๐๐.๐๐ บาท. (หนึ่งหมื่นห้าพันหมื่นบาท)

พ.ศ.๒๕๔๗ ได้แจกทุนประถมศึกษา และ มัธยมศึกษา นักเรียนโรงเรียนชุมชนป้อมเพชร ตำบลหอรัตนไชย อำเภอพระนครศรีอยุธยา จังหวัดพระนครศรีอยุธยา จำนวน ๓๐ ทุน ๆ ละ ๕๐๐ บาท. เป็นจำนวนเงิน ๑๕,๐๐๐.๐๐ บาท. (หนึ่งหมื่นห้าพันหมื่นบาท)

พ.ศ.๒๕๔๘ ได้แจกทุนประถมศึกษา และ มัธยมศึกษา นักเรียนโรงเรียนชุมชนป้อมเพชร ตำบลหอรัตนไชย อำเภอพระนครศรีอยุธยา จังหวัดพระนครศรีอยุธยา โดยแยกทุนการศึกษาเป็น ๒ ประเภท คือ :-

๑. ทุนการศึกษา ทุนละ ๕๐๐ บาท. จำนวน ๔๐ ทุน

๒. ทุนการศึกษา ทุนละ ๓๐๐ บาท. จำนวน ๑๐ ทุน
เป็นจำนวนเงิน ๒๓,๐๐๐.๐๐ บาท. (สองหมื่นสามพันบาทถ้วน)

พ.ศ.๒๕๔๙ ได้แจกทุนประถมศึกษา และ มัธยมศึกษา นักเรียนโรงเรียนชุมชนป้อมเพชร ตำบลหอรัตนไชย อำเภอพระนครศรีอยุธยา จังหวัดพระนครศรีอยุธยา จำนวน ๕๐ ทุน ๆ ละ ๕๐๐ บาท
เป็นจำนวนเงิน ๒๕,๐๐๐.๐๐ บาท (สองหมื่นห้าพันบาทถ้วน)

งานเผยแผ่ แสดงพระธรรมเทศนา บรรยายธรรม ทำวัตรสวดมนต์

สมณศักดิ์

พ.ศ.๒๕๑๑ ได้รับแต่งตั้งเป็น "พระครูปลัด"
พระครูฐานานุกรมของ "พระราชสุวรรณโสภณ" (โกย การุณิโก)

พ.ศ.๒๕๒๔ ได้รับแต่งตั้งเป็นผู้ช่วยเจ้าอาวาสพระอารามหลวง วัดสุวรรณดารารามราชวรวิหาร

พ.ศ.๒๕๒๗ ได้รับพระราชทานสมณศักดิ์เป็น พระครูสัญญาบัตรผู้ช่วยเจ้าอาวาสพระอารามหลวงชั้นโท ในพระราชทินนามที่ "พระครูจันทรรัศมี"

พ.ศ.๒๕๓๓ ได้รับพระราชทานสมณศักดิ์เป็น พระครูสัญญาบัตรผู้ช่วยเจ้าอาวาสพระอารามหลวง ชั้นเอก ในพระราชทินนามที่ "พระครูจันทรรัศมี"

พ.ศ.๒๕๓๙ ได้รับพระราชทานสมณศักดิ์เป็น พระครูสัญญาบัตรผู้ช่วยเจ้าอาวาสพระอารามหลวง ชั้นพิเศษ ในพระราชทินนามที่ "พระครูจันทรรัศมี"

พ.ศ.๒๕๔๘ ได้รับพระราชทานสมณศักดิ์เป็นพระราชาคณะ ผู้ช่วยเจ้าอาวาสพระอารามหลวง ชั้นสามัญ ในพระราชทินนามที่ "พระสุวรรณวิมลศีล"

ได้รับการแต่งตั้งผู้รักษาการแทนเจ้าอาวาสพระอารามหลวง วันที่ ๒๖ เมษายน พุทธศักราช ๒๕๔๙

ฐีตปญฺโญ เถร นิฏฺฐีตํ

พระอุโบสถวัดสุวรรณดาราราม ราชวรวิหาร

สร้างขึ้นในสมัยพระบาทสมเด็จพระพุทธยอดฟ้าจุฬาโลกมหาราช รัชกาลที่ ๑

มีรูปแบบอาคารฐานแอ่นโค้งตามแบบสมัยอยุธยาตอนปลาย

ภายในเขียนภาพจิตรกรรม ทศชาติชาดก สมบูรณ์สวยงามมาก

ภาพที่ ๑ พระเตมีย์ใบ้ และพระมหาชนก

ภาพที่ ๒ พระสุวรรณสาม และพระเนมิกราช

ภาพที่ ๓ พระมโหสถ และพระภูริทัตนาคราช

ภาพที่ ๔ พระนารทะวิธูรบัณฑิต

พระนางผุสดีมเหสีพระเจ้าสญชัยบรรทมในปราสาท นางกำนัลบรรเลงดนตรีขับกล่อม

ชูชก พระเวสสันดรอุ้มพระชาลี พระนางมัทรีอุ้มพระกัณหา เสด็จด้วยพระบาทสู่เขาวงกต
พราหมณ์ทั้งหนุ่ม และ แก่ ต่างดุด่าทุบตีเมียตนที่ไม่ปรนนิบัติดูแลตนเหมือนนางอมิตตดาปรนนิบัติสามีเฒ่า
ชูชกปีนอยู่บนต้นไม้ พรานเจตบุตรโก่งหน้าไม้ขู่จะยิง   อัจจุตฤาษีชี้บอกทางไปบรรณศาลาพระเวสสันดรแก่ชูชก

ชูชกนอนพักค้างคืนในซอกหินรอเวลาเช้าเพื่อเข้าไปขอสองกุมาร - ชูชกนั่งรอพระเวสสันดรไปตามสองกุมารที่
สระโบกขรณี พระเวสันดรทรงเรียกพระชาลีขึ้นจากสระ พระชาลีกราบพระบาทพระบิดา พระกัณหาหลบอยู่ในสระ -
เทพเจ้าจำแลงเป็นราชสีห์เสือโคร่งเสือเหลืองขวางทางพระนางมัทรีไว้ - ชูชกผูกเถาวัลย์ลากโบยตีสองกุมารพาออกเดินทางไปกลางป่า -
พระนางมัทรีร่ำไห้คร่ำครวญออกตามหาสองกุมาร - พระนางมัทรีกลับจากตามหาสองกุมาร กราบทูลพระเวสสันดรและ สลบไป
พระองค์ช้อนพระเศียรพระมัทรีขึ้นใส่ตัก - ท้าวสักกเทวราชจำแลงเป็นพราหมณ์เฒ่าเดินมายังบรรณศาลาเพื่อทูล ขอพระนางมัทรี
พระเวสันดรทรงหลั่งอุทกธาราพระราชทานพระนางมัทรีแก่พราหมณ์ พราหมณ์คืนร่างเป็นท้าวสักกเทวราช

พระเจ้าสญชัยตรัสสั่งให้นำชูชก และ สองกุมารเข้าเฝ้า - ทั้งหกกษัตริย์ต่างกันแสงร่ำไห้จนสลบซบไป - ขบวนทัพหก กษัตริย์เสด็จเข้า
ประตูเมืองสีพี

ภาพที่ ๑ ภาพชาดกเรื่องพระเตมียใบ้ และ พระมหาชนก

พระโพธิสัตว์เสวยพระชาติเป็นพระเตมีย โอรสของพระเจ้ากาสิกราช แห่งเมืองพาราณสี เมื่อทรงพระเยาว์ได้ ทอดพระเนตรเห็นพระราชบิดาทรงพิพากษาลงพระราชอาญาโจรโดยให้เฆี่ยนด้วยหวายทั้งหนาม จองจำโซ่ตรวน ขื่อคาใช้หอกแทงศีรษะ ใช้หลาวเสียบ ฯลฯ จึงทรงดำริว่า การลงพระราชอาญาแก่ผู้อื่นเป็นบาป จึงทรงคิดหาวิธีเลี่ยงจากการเป็นกษัตริย์ ด้วยการเสแสร้งทำพระองค์เป็นคนง่อย ใบ้ และ หูหนวก ไม่ทรงรับเหตุใด ๆ แม้พระราชบิดาจะทรงให้นำสิ่งต่าง ๆ มาแก้อาการของพระราชโอรส เช่น ใช้ไฟเผา ใช้ช้างดุร้าย ใช้งูพิษมาขู่ และใช้อาวุธต่าง ๆ ตลอดจนใช้สตรีมาโลมเล้า พระเตมียกุมารก็ยังคงประทับอยู่โดยสงบด้วยพระขันติบารมี พระเจ้ากาสิกราชทรงเห็นว่า พระโอรสไม่สามารถปฏิบัติการใด ๆ ได้แน่แล้ว จึงทรงใช้วิธีสุดท้าย คือ ทรงให้ครองราชสมบัติ ๗ วัน แต่พระเตมียก็ยังทรงนิ่งสงบอยู่จึงทรงให้นำพระเตมียไปฝัง ในขณะที่ นายสุนันท์ สารถีกำลังขุดหลุมอยู่ พระเตมียก็ได้ทรงทดลองพละกำลัง เพราะทรงประทับนั่งมาเป็นเวลา ถึง ๑๖ ปีแล้ว ก็ปรากฏว่า ทรงยกราชรสได้โดยพระหัตถ์ข้างเดียว นายสุนันท์สารถีก็มีความหวาดกลัว พระเตมียโปรดให้กลับไปทูลพระเจ้ากาสิกราช แล้วพระเตมีจึงเสด็จออกผนวชประพฤติพรมจรรย์ ซึ่งต่อมาพระราชชนกและ พระชนนีได้มีพระราช ศรัทธาออกผนวชด้วย

พระโพธิสัตว์เสวยพระชาติเป็นพระมหาชนก โอรสพระเจ้าอริฏฐชนก แห่งกรุงมิถิลา พระราชบิดาสิ้นพระชนม์ในสนามรบ พระมารดาเสด็จหนีไปขณะทรงครรภ์ และได้ประสูติพระมหาชนก ณ สำนักพราหมณ์ทิศาปาโมกข์ เมื่อพระมหาชนกทรงเจริญพระชันษาขึ้น ถูกกุมารที่มาเป็นเพื่อนเล่นล้อว่าไม่มีบิดา จึงทรงลาพระราชมารดาเสด็จไปค้าสำเภา เพื่อจะไปสืบสืบเหตุการณ์ ณ กรุงมิถิลา แต่สำเภาต้องพายุอัปปางลง พระมหาชนกทรงตั้งพระทัยบำเพ็ญพระวิริยบารมี อุสาหะพยายามว่ายน้ำอยู่ในมหาสมุทร โดยมิได้เห็นฝั่งเลยอยู่ถึง ๗ วัน

นางมณีเมขลาเทพธิดาแห่งมหาสมุทร จึงอุ้มพระองค์ไปวางลงในอุทยานแห่งกรุงมิถิลา ครั้งนั้นพระโปลชนก ซึ่งเป็นพระปิตุลา สิ้นพระชนม์ เสนาบดีทั้งหลายจึงจัดปล่อย ราชรถเสี่ยงหากษัตริย์ ราชรถนั้นได้วิ่งมาเกยที่พระมหาชนก ณ พระแท่นในอุทยาน พระมหาชนกได้เสด็จไปสู่พระราชวังและ ได้แก้ปริศนาของพระนางสีวลี ๑๓ ข้อ กับทรงยกธนูได้ จึงได้อภิเษกนางสีวลี และ เสด็จขึ้นครองราชย์ ต่อมาทรงเบื่อหน่ายในราชสมบัติ จึงเสด็จออกผนวช

ภาพที่ ๒ ภาพชาดกเรื่องพระสุวรรณสาม และ พระเนมิราช

พระโพธิสัตว์เสวยพระชาติเป็นพระสุวรรณสาม บุตรของทุกูลดาบส และ ปาริกาดาบสินี ดาบสทั้งสองถูกอสรพิษพ่นพิษใส่ตาบอดทั้ง ๒ คน พระสุวรรณสามได้เฝ้าปรนนิบัติด้วยความกตัญญูกตเวทีเป็นอย่างยิ่ง วันหนึ่งท้าวกบิลยักษ์เสด็จประภาสป่า ทอดพระเนตรพระสุวรรณสาม ทูนหม้อน้ำอยู่ท่ามกลางฝูงกวางป่า และ ปฏิบัติต่อกันด้วยความอ่อนโยนมีพระเมตตาบารมี จึงทรงยิงพระสุวรรณสาม เพราะเข้าพระทัยว่ามิใช่มนุษย์ พระสุวรรณสามแม้ตรงศรท้าวกบิลยักษ์ ได้รับความเจ็บปวดทุกขเวทนาสาหัส แต่ก็ยังห่วงอาลัยในบิดามารดาจึงค่อยวางหม้อน้ำลง มิให้แตกทำลาย แล้วขอให้ท้าวกบิลยักษ์นำน้ำไปให้แก่ดาบสทั้ง ๒ แทนต่อไป แต่ดาบสทั้ง ๒ ทราบว่าปลอมมาเพราะการย่างพระบาทมีน้ำหนักต่างกับพระสุวรรณสามดังนั้นท้าวกบิลยักษ์ จึงนำดาบสทั้ง ๒ ไปยังที่พระสุวรรณสามต้องศรสิ้นชีวิต ครั้งนั้น ดาบสทั้งสองกับนางเทพธิดาสุทธรี และ ท้าวกบิลยักษ์ ได้อธิษฐานให้พระสุวรรณสาม ฟื้นขึ้นได้ด้วยพระเมตตาบารมี

พระโพธิสัตว์ เสวยพระชาติเป็นเนมิราช โอรสกษัตริย์เมืองมิถิลา ทรงบริจาคทาน และรักษาศีลอยู่เสมอ วันหนึ่ง พระอินทร์ได้ทรงใช้พระมาตุลีนำราชรถมาทูลเชิญพระเนมิราชเสด็จ

สวรรค์ แต่พระเนมิราชได้เสด็จยมโลกก่อน ได้ทอดพระเนตรสัตว์นรกที่รับเคราะห์กรรมอันทุกขเวทนาสาหัส เพราะทำบาปต่าง ๆ ไว้ แล้วพระมาตุลีได้นำเสด็จสวรรค์ ได้ทอดพระเนตรเหล่าเทพทั้งหลาย และ เมืองสวรรค์อันเต็มไปด้วยทิพยสมบัติอันงดงามรุ่งเรือง ซึ่งเกิดจากบุญกุศลต่าง ๆ ที่เทพเหล่านั้น ได้สร้างไว้ เมื่อครั้งที่เป็นมนุษย์ เมื่อพระเนมิราชเสด็จกลับถึงเมืองมิถิลาแล้ว ทรงสอนให้ประชาชนบริจาคทาน รักษาศีล กระทำบุญกุศลต่าง ๆ และพระองค์ทรงตั้งอยู่ในอธิษฐานบารมี และ ทรงบำเพ็ญกุศลกรรมทั้งหลายโดยบริบูรณ์

ภาพที่ ๓ ภาพชาดกเรื่องพระมโหสถ และ พระภูริทัตนาคราช

พระโพธิสัตว์ เสวยพระชาติเป็นพระมโหสถ บุตรของเศรษฐีสิริวัฒกะ และนางสุมนาเทวี เมืองมิถิลา เมื่อแรกเกิดนั้น มีแท่งโอสถอยู่ในมือ ทำให้รักษาโรคของบิดา และ คนอื่น ๆ ให้หายป่วยได้มากมาย พระมโหสถมีสติปัญญาฉลาดเฉียบแหลม และ มีความสามารถพิเศษทางด้านสถาปัตยกรรมอย่างยอดเยี่ยมด้วย ต่อมาได้เป็นข้าราชการของพระเจ้าวิเทหราช ซึ่งพระองค์มีราชบัณฑิตอยู่แล้ว ๔ องค์ ซึ่งริษยาพระมโหสถ และ ทำอุบายทำลายพระมโหสถเสมอ ครั้งนั้น พระเจ้าจุลนี พรหมทัต กษัตริย์แห่งอุดรปัญจาลนคร ทรงมีปุโรหิตชื่อ เกวัฏพราหมณ์ ซึ่งแพ้การประลองสติปัญญากับพระมโหสถ จึงอามาตและทูลยุให้พระเจ้าจุลนีพรหมทัตยกทัพมาตีเมืองมิถิลา แต่พระมโหสถได้ห้ามทัพไว้ และ พระเจ้าจุลนีพรหมทัตออก อุบายจะจับพระเจ้าวิเทหราช โดยจะยกพระราชธิดาให้ เมื่อพระเจ้าวิเทหราชเสด็จไปเมืองอุดรปัญจาลก็ถูกจับ แต่พระมโหสถ ได้ใช้ปัญญาซ้อนกลพระเจ้าจุลนีพรหมทัตโดยสร้างอุโมงไว้ก่อน แล้วจับพระมารดา พระมเหสี พระโอรส ธิดา ของพระเจ้าจุลนีพรหมทัตไปเป็นตัวประกัน พระเจ้าจุลนีพรหมทัต จึงยอมปล่อยพระเจ้าวิเทหราช และ ทรงกระทำสัตย์สัญญาไม่เป็นข้าศึกต่อกัน

พระโพธิสัตว์เสวยพระชาติเป็นพระภูริทัตนาคราช ได้เสด็จออกรักษาอุโบสถศีลบน

จอมปลวก มีพราหมณ์อาลัมพายน์ ได้เรียนมนต์จับนาคจากฤาษี และ ได้พบพราหมณ์ ๒ พ่อลูก คือ เนสาท และ โสมทัต ซึ่งพระภูริทัตเคยพาชมเมืองนาค พราหมณ์เนสาทมีความโลภอยากได้แก้วมณีของพราหมณ์อาลัมพายน์จึงบอกที่อยู่ของภูริทัตแก่พราหมณ์อาลัมพายน์โสมทัตไม่เห็นด้วย จึงหนีไปบวชเป็นฤาษี พราหมณ์อาลัมพายน์จับพระภูริทัตได้ และ นำไปแสดงในที่ต่าง ๆ ต่อมา สุทัศนะดาบส ซึ่งเป็นพระเชษฐาของพระภูริทัตแปลงมา ได้มาช่วยพระภูริทัต โดยบังคับให้พราหมณ์อาลัมพายน์ปล่อยตัวพระภูริทัตกลับไปเมืองนาค แล้วพระภูริทัตก็ทรงบำเพ็ญศีลบารมี สืบต่อมาตราบสิ้นพระชนม์

พระโพธิสัตว์ เสวยพระชาติเป็นพระจันทกุมาร โอรสของพระเจ้าเอกราช และ พระนางโคตมีเทวี แห่งเมืองบุปผวดี พระเจ้าเอกราชมีราชปุโรหิตชื่อกัณฑหาล เป็นผู้ชอบรับสินบน ทำให้ผู้ทำผิดไม่ต้องรับโทษ แต่ผู้ทำความดี ต้องรับโทษ พระจันทกุมารจึงทรงแก้ไขตัดสินคดีด้วยความยุติธรรม พราหมณ์กัณฑหาลจึงทำอุบาย ทำนายพระสุบินของพระเจ้าเอกราชให้จัดพิธีบูชายัญด้วยพระมเหสี โอรส ธิดา และ สรรพสัตว์ต่าง ๆ วันทำพิธี พระอินทร์ได้เสด็จมาทำลายพิธี และ ประชาชนได้ทำร้ายพราหมณ์กัณฑหาล และ พระเจ้าเอกราช พร้อมกับอัญเชิญพระจันทกุมารขึ้นครองราชย์ ด้วยทรงมีพระขันติบารมี และ ทรงได้ปกครองพระนครด้วยทศพิธราชธรรมสืบมา

ภาพที่ ๓ ภาพชาดกเรื่องพระนารทะ

พระโพธิสัตว์ เสวยพระชาติเป็นมหาพรหมเทพ ชื่อ นารทะ ครั้งนั้น พระเจ้าอังคติราชกษัตริย์แห่งกรุงมิถิลา ซึ่งทรงตั้งอยู่ในทศพิธราชธรรม และ มีพระธิดาทรงพระนามว่า รุจามีรูปงามและ บำเพ็ญทานอยู่เสมอ วันหนึ่งพระเจ้าอังคติราชได้สนทนากับคุณาชีวก ซึ่งเป็นนักบวชนอกศาสนา คุณาชีวกทูลว่า บาปบุญไม่มี พระเจ้าอังคติราชจึงทรงเลิก

บำเพ็ญทาน นางรุจาได้เพียรกราบบังคมทูนให้ทรงเลิกการประพฤติผิด แต่ไม่สำเร็จ พระพรหมนารท จึงเสด็จมาโดยแปลพระองค์เป็นฤาษีหาบทองคำเสด็จมาแสดงธรรมถวาย จนพระเจ้าอังคติราชมีความเลื่อมใสศรัทธาในพระอุเบกขาบารมีและทรงตั้งมั่นอยู่ในศีลธรรมดังเดิม

ชาดกเรื่อง พระวิธูรบัณฑิต

พระโพธิสัตว์เสวยพระชาติเป็นพระวิธูรบัณฑิต นักปราชญ์ของพระเจ้าธนัญชัยโกรพญ์แห่งกรุงอินทรปัต เป็นผู้วินิจฉัยคดีต่าง ๆ โดยธรรม และ แสดงธรรมได้ไพเราะ จนเป็นที่เลื่องลือไปทั่วชมพูทวีป ซึ่งวันหนึ่ง นางวิมลา ชายาของท้าววรุณนาคราช มีความประสงค์จะได้ฟังธรรม ของพระวิธูรบัณฑิต จึงแสร้งประชวร และ ต้องรักษาด้วยหัวใจพระวิธูรบัณฑิต ซึ่งนางอิรันทดีผู้เป็นพระธิดาจึงประกาศจะอภิเษกกับผู้ที่สามารถนำหัวใจของพระวิธูรบัณฑิตมาได้ ปุณณยักษ์ จึงอาสา และ ได้ไปเล่นสกากับพระเจ้าธนัญชัยโกรพย์ ได้ตัวพระวิธูรบัญฑิตมาแล้ว จึงพยายามประหารพระวิธูร ด้วยวิธีต่าง ๆ คือ การผูกกับหางม้าแล้วเหาะไป การจับพระบาทแล้วฟาดพระองค์กับภูเขา ฯลฯ แต่ก็ไม่สำเร็จ พระวิธูร จึงแสดงธรรมให้นางวิมลา และชาวเมืองนาคแล้วจึงกลับเมืองอินทปัต รับราชการถวายพระเจ้าธนัญชัยโกรพย์ดังเดิมและทรงตั้งมั่นบำเพ็ญสัจจบารมี อย่างมั่นคง

พระวิหารวัดสุวรรณดาราราม ราชวรวิหาร

สร้างขึ้นในสมัย รัชกาลที่ ๔

ภายในผนังวิหารเขียนภาพจิตรกรรมพระราชพงศาวดาร ในสมเด็จพระนเรศวรมหาราช

ซึ่งวาดขึ้นในสมัยรัชกาลที่ ๗ วาดภาพโดย มหาเสวตตรี พระยาอนุศาสนจิตรกร

ใช้เวลาวาดภาพ ๑๑ เดือน จึงสำเร็จ

เมื่อ พ.ศ.๒๑๐๘ สมเด็จพระนเรศวรฯ ขณะมีพระชันษา ๑๓ ปี ทรงเล่นกระบี่กระบองกับมังสามเกียด โดยมีพระเจ้าหงสาวดีบุเรงนอง ประทับทอดพระเนตรอยู่ด้วย โดยที่ช่วงนั้น สมเด็จพระนเรศวรฯ หรือพระองค์ดำ ได้รับการอัญเชิญพระองค์มาเป็นตัวประกัน ณ เมืองหงสาวดี แต่ก็ได้รับการเลี้ยงดูอย่างสมพระเกียรติ อย่างเจ้านายชั้นสูง เพราะธรรมเนียมแต่ก่อน การตกเป็นเชลย มิใช่ตกเป็นทาส แต่หมายถึงการเสริมกำลังพลเมืองให้กับเมืองที่ชนะสงคราม ยิ่งหากเป็นเจ้านายชั้นสูงด้วยแล้ว ยิ่งได้รับการรับรองอย่างดี แต่จะรู้โดยนัยอยู่ว่าเป็นเชลย

สมเด็จพระนเรศวรฯ เสด็จมาจากเมืองพิษณุโลก พระองค์ทรงทราบว่าพระยาจีนจันตุลงเรือสำเภา หนีจากพระนคร พระองค์จึงรีบเสด็จลงเรือกราบไล่ไปถึงปากน้ำเจ้าพระยา แต่เรือสำเภาออกน้ำลึกได้ล่ม จึงตามไม่ทัน พ.ศ.๒๑๑๖

สมเด็จพระนเรศวรฯ อาสาเข้าตีเมืองคัง พ.ศ.๒๑๒๔ ขณะมีพระชันษาเพียง ๒๖ ปี ได้ชัยชนะปรากฏพระเกียรติยศ เหนือพระมหาอุปราชา (เมืองหงสาวดี) และ นัดจินหน่อง (ราชบุตรพระเจ้าตองอู) ที่อาสาเข้าตีเช่นกันแต่ไม่สำเร็จ

สมเด็จพระนเรศวรฯ เล่นชนไก่กับพระมหาอุปราชา ไก่ชนของพระมหาอุปราชาแพ้ทำให้ทรงขุ่นเคืองตรัสไขไพไปว่า "ไก่เชลยตัวนี้เก่งจริงหนอ" สมเด็จพระนเรศวรฯ ก็ทรงสวนกลับไปทันทีว่า "ไก่เชลยตัวนี้อย่าว่าแต่ชนเอาเดิมพันเลย แม้พนันเอาบ้านเอาเมืองก็อาจชนะได้"

สมเด็จพระนเรศวรฯ ทรงประชุมนายทัพ นายกอง และ นิมนต์พระภิกษุเป็นสักขีพยานที่พลับพลา เมืองแครง เมื่อ พ.ศ.๒๑๒๗ หลังทรงทราบจากพระมหาเถรคันฉ่องว่าทางหงสาวดีมีเจตนาหมายลอบทำร้ายพระองค์ด้วยเล่ห์ แล้วทรงหลั่งทักษิโณทกประกาศต่อเทพยดาฟ้าดิน แม่พระธรณีให้รับรู้ถึงการขาดไมตรีระหว่างกรุงศรีอยุธยา กับกรุงหงสาวดี

พระนเรศวรฯ เตรียมสู้ศึกหงสาวดี พ.ศ.๒๑๒๗ เสด็จยกกองทัพขึ้นไปตีเมืองสวรรคโลก เมื่อแรกทรงประกาศอิสระภาพนั้น คนไทยเองยังไม่เป็นน้ำหนึ่งใจเดียวกัน ด้วยอยู่ในอำนาจหงสาวดี มาช้านานเช่น พระยาสวรรคโลกกับพระยาพิชัย ดังนั้นเมื่อทรงยกทัพไปทางบ้านด่านลานหอยเข้ากรุงสุโขทัยแล้ว โปรดให้ตั้งพลับพลาข้างวัดศรีชุม แล้วตั้งพิธีศรีสัจปานกาล

สมเด็จพระนเรศวรฯ รุกไล่ทัพพระเจ้าเชียงใหม่ และ ตีค่ายแตกที่บ้านสระเกศใกล้กับบ้านไชโย แขวงเมืองวิเศษ ไชยชาญ เมือ พ.ศ.๒๑๒๕ ทัพเมืองเชียงใหม่แตกยับเยิน ศึกครั้งนี้ตัวนายตายในที่รบเกือบทั้งหมด คือ ท้าวพระยาเมืองเชียงใหม่ ๕ คน พระยาลอ พระยากาว พระยานคร พระยาเชียงราย พระยาจิบ พระยามอญ และ เจ้าเมืองเตลิน ก็ตายหมดสิ้น เว้นพระยาเชียงแสน ที่จับเป็นได้รวมกับ เชลยอีกกว่าหนึ่งหมื่นคน ส่วนพระเจ้าเชียงใหม่นั้นหนีไปถึงกองทัพพระมหาอุปราชาแล้ว(พม่า ๑๕๐,๐๐๐ คน-ไทย ๘๐,๐๐๐ คน)

การศึกในช่วงนั้นดำเนินต่อเนื่องกันมา ทั้งในลักษณะยกเข้าตะลุมบอนหรือตัดกำลังข้าศึกด้วยวิธีปล้นค่าย เหตุการปล้นค่ายครั้งสำคัญ ตรงกับขึ้น ๑๐ ค่ำ เดือน ๔ พ.ศ.๒๑๒๘ เวลากลางคืนสมเด็จพระนเรศวรฯ เสด็จออกไปปล้นค่ายทัพหน้าของพระเจ้าหงสาวดี ทรงปีนค่ายพม่าแล้วถูกข้าศึกแทงพลัดตกลงมาไม่ได้รับบาดเจ็บมาก ทรงคาบพระแสงนำทหารปีนเพนียด พระแสงดาบนี้ปรากฏนามว่า "พระแสงดาบคาบค่าย" ปรากฏจนตราบเท่าทุกวันนี้

ความสามารถและความองอาจของสมเด็จพระนเรศวรฯ ที่แอบปีนปล้นค่ายข้าศึกอย่างกล้าหาญ แรม ๑๐ ค่ำ เดือน ๔ พ.ศ. ๒๑๒๙ ทำให้พระเจ้าหงสาวดีนันทบุเรงรับสั่งให้ลักไวทำมูนายทหารฝีมือคุมทหารออกไปจับเป็น สมเด็จพระนเรศวรฯ ให้จงได้ แต่แล้วลักไวทำมูสู้พลางถอยพลาง ก็ถูกพระแสงทวนของสมเด็นพระนเรศวรฯ แทงเสียชีวิตไป

พ.ศ. ๒๑๓๕ สมเด็จพระนเรศวรฯ บรรทมหลับสนิท ณ ค่ายพลับพลาหลวง ณ บ้านมะม่วงหวาน ใกล้ทุ่งป่าโมก ณ ที่นั้น ทรงบรรลุพระสุบินนิมิตว่า ได้ลุยน้ำไปพบจระเข้ใหญ่ตรงเข้ามาจะทำร้ายพระองค์ แต่ก็ทรง ประหารจระเข้นั้น สิ้นชีวิตลง ได้ให้โหรทำนายว่าจะชนะศึกหงสาวดี ด้วยวิธีรบตัวต่อตัว

ศึกข้างเมืองหงสาวดีแม้ยังเผด็จศึกไม่ได้ราบคาบก็พอทุเลาจากสงครามยุทธหัตถี ทำให้ทรงคิดที่จะจัดการกับพระยาละแวกเมืองเขมร ซึ่งมักลอบซ้ำเติมทัพไทยขณะติดพันศึกหงสาวดี ดังนั้นในปี พ.ศ.๒๑๓๖ สมเด็จพระนเรศวรฯ จึงให้ยกกองทัพไปตีเมืองเขมร จับนักพระสัฏฐาได้แล้วทรงให้ทำพิธีปฐมกรรม และยกทัพกลับ พร้อมทั้งให้กวาดต้อนครัวเชลยเข้ามา ยังพระนครอีกจำนวนมาก

นับแต่นั้นมา พระบรมเดชานุภาพแห่งสมเด็จพระนเรศวรฯ ก็แผ่ไพศาลหัวเมืองล้านนายอมเป็นข้าขอบขัณฑสีมา ใน พ.ศ. ๒๑๔๒ จึงทรงยาตราทัพเข้าหักเอาเมืองหงสาวดีให้ได้ แต่กองทัพเมืองตองอูพาเอาพระเจ้าหงสาวดีหลบหนีไปเสียได้ และกองทัพเมืองยะไข่ก็เผาผลาญเมืองหงสาวดีเสียหายยับเยิน กลายเป็นเมืองร้างเพื่อมิให้เป็นที่มั่นแก่สมเด็จพระนเรศวรได้

พ.ศ.๒๑๔๒ กองทัพ สมเด็จพระนเรศวรฯ ยกไปตีเมืองหงสาวดีสำเร็จ ไทย ๑๐,๐๐๐ คน แล้วเข้าล้อมเมืองตองอู แต่ยังข้ามคูรอบเมืองมิได้ เพราะทั้งกว้าง และ ทั้งลึก จึงรับสั่งให้ขุดเหมืองไขน้ำในคูไปลง แม่น้ำสะโตง จนสามารถข้ามคูได้ แต่รี้พลในเมืองตองอู มากนัก เพราะได้กำลังสมทบจาก เมืองหงสาวดีด้วย ล้อมอยู่ ๒ เดือน ทำให้ไม่สามารถหักเอาเมืองได้จึงต้องถอยทัพ กลับในที่สุด

สมเด็จพระเอกาทศรถ พระอนุชา อัญเชิญพระโกศประดิษฐานพระบรมศพสมเด็จพระนเรศวรฯ กลับสู่พระนครศรีอยุธยา หลังจากที่สมเด็จพระนเรศวรฯ ตั้งพระทัยยกทัพหลวงไปประชุมพลที่เชียงใหม่ เพื่อจะยกเข้าตีเมืองอังวะ แต่เกิด ประชวรกลางทาง และ สวรรคตที่เมืองหางเสียก่อนเมื่อวันจันทร์ เดือน ๖ ขึ้น ๘ ค่ำ ปีมะเส็ง พ.ศ.๒๑๔๘ พระชันษา ๕๐ ปี

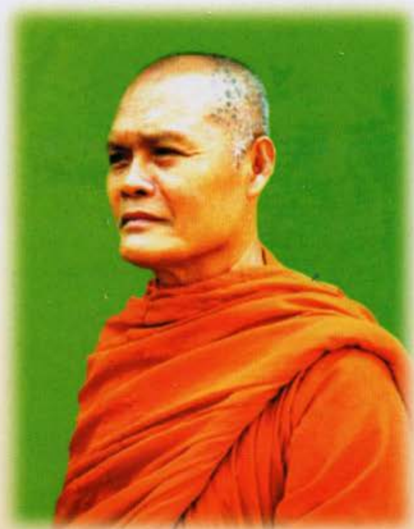
เมื่อ พ.ศ.๒๑๓๕ พระมหาอุปราชา ยกทัพ ๒๔๐,๐๐๐ มารบกรุงศรีอยุธยา สมเด็จพระนเรศวรฯ พระเอกาทศรถนำกำลัง ๑๐๐,๐๐๐ ไปตั้งรับที่หนองสาหร่าย เมื่อวันที่ ๑๘ มกราคม ๒๑๓๕ สมเด็จพระนเรศวรฯ ทรงนำทหารตีโต้ข้าศึกจนช้างพระที่นั่งทั้งสองพระองค์ ถลำเข้าไปถึงกลางทัพหลวงของพม่า ทหารไทยตามไม่ทัน แต่สมเด็จพระนเรศวรฯ มีพระสติไม่หวาดหวั่น คิดได้ในทันทีว่าทางสงครามที่ จะเอาชัยชนะได้มีอยู่อย่างเดียว พระองค์จึงขับช้างพระที่นั่งตรงไปยังหน้าช้างพระมหาอุปราชา แล้วร้องตรัสไปโดยฐานที่คุ้นเคยกันมาแต่ก่อนว่า "เจ้าพี่จะยืนช้างอยู่ในร่มไม้ทำไม เชิญเสด็จออกมาทำยุทธหัตถี กันให้เป็นเกียรติยศเถิด กษัตริย์ภายหน้าที่จะชนช้างได้อย่างเราจะไม่มีแล้ว" เมื่อเผชิญหน้ากับ พระมหาอุปราชา จึงท้าชนช้างกันตัวต่อตัว ช้างพระมหาอุปราชาดันช้างพระที่นั่งของสมเด็จพระนเรศวรฯถอยเบนไป พระมหาอุปราชาจึงจ้วงฟันด้วยของ้าวถูกพระมาลาเบี่ยงไป ขณะนั้นช้างพระที่นั่งถอยมาถึงตอไม้ตอหนึ่ง จึงมีกำลังยันดันช้าง

พระมหาอุปราชาเบนไปได้ล่างแบกถนัด สมเด็จพระนเรศวรฯ ได้ทีจึงจ้วงฟันพระมหา อุปราชา ด้วยพระแสงของ้าวขาดคอช้างสิ้นพระชนม์ ส่วนพระเอกาทศรถก็ชนช้างชนะมังจาชะโรแม่ทัพพม่า ฝ่ายไทยจึงได้ชัยชนะ (สมเด็จพระนเรศวรฯ กับ สมเด็จพระเอกาทศรถ ต่างแต่งพระองค์ทรงเครื่องพิชัยยุทธ ให้ผูกช้างพระที่นั่งชื่อ พลายภูเขาทอง อันขึ้นระวางเป็นเจ้าพระยาไชยานุภาพ เป็นพระคชาธารสมเด็จพระนเรศวรฯ เจ้ารามราฆพ เป็นกลางช้าง นายมหานุภาพเป็นควาญ อีกช้างหนึ่งชื่อว่าพลายบุญเรือง ขึ้นระวางเป็นเจ้าพระยาปราบไตรจักร ผูกเป็นพระคชาธารสมเด็จพระเอกาทศรถ หมื่นภักดีศวรเป็นกลางช้าง ขุนศรีคช คงเป็นควาญ พร้อมด้วยนายแวง จตุลังคบาทพวกทหารคู่พระราชหฤทัยสำหรับรักษาพระองค์ และ กระบวนช้างดั้งกันทั้งปวงเตรียมรับเสด็จ) ต่อมาช้างพระที่นั่งชื่อพลายภูเขาทองอันขึ้นระวางเป็นเจ้าพระยาไชยานุภาพ เป็นพระคชาธารสมเด็จ พระนเรศวรฯ ช้างพระที่นั่งที่ชนชนะศึกก็พระราชทานชื่อว่า "เจ้าพระยาปราบหงสาวดี" พระแสงของ้าวที่ทรงประพระมหาอุปราชาก็ปรากฏนามว่า "เจ้าพระแสนพลพ่าย"

ประวัติความเป็นมาของการเขียนภาพ
สมเด็จพระนเรศวรมหาราช

(พ.ศ.๒๔๗๔ พระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ ๗ โปรดเกล้า ฯ ให้จ้างพระยาอนุศาสน์จิตกร ด้วยเงินในสัญญา จำนวนเงิน ๘,๐๐๐ บาท. เขียนสีน้ำมันพระราชพงศาวดารสมเด็จพระนเรศวรมหาราช ในพระวิหารวัดสุวรรณดาราราม ราชวรวิหาร อำเภอพระนครศรีอยุธยา จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ที่ผนังด้านหน้าพระประธานเขียนภาพสมเด็จพระนเรศวรฯ ทรงกระทำยุทธหัตถีกับพระมหาอุปราชา เต็มทั้งผนัง และ ระหว่างช่องหน้าต่างเขียนเล่าเรื่องตั้งแต่พระสยามเทวาธิราชทูลอัญเชิญพระนเรศวร คือ พระอิศวรแบ่งภาคลงมาอุบัติในมนุษย์โลก เป็นห้องที่ ๑ ไปจนจบเมื่อสมเด็จพระเอกาทศรถเชิญพระบรมศพมาสู่พระนครศรีอยุธยา พวกราษฎรพากันไปสักการะพระบรมศพ ผนังเหนือบานประตูหน้าต่างด้านซ้ายพระประธาน เขียนชุมนุมเทพธิดา ด้านขวาเขียนเทพบุตร เทพทั้ง ๒ ด้าน ล่องลอยอยู่ท่ามกลางกลุ่มเมฆ โปรยดอกไม้ หันพระพักตร์ไปทางพระประธาน ส่วนผนังด้านพระประธานเขียนประชุม ท้าวจตุโลกบาล และ บริวารพระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ ๗ ทรงพอพระทัยในฝีมือพระยา อนุศาสน์จิตรกรนี้มาก ถึงกับพระราชทานค่าจ้างเพิ่มเป็น ๑,๐๐๐ บาท. พระยาอนุศาสน์ใช้เวลาเขียน ๑๑ เดือน งานจึงเสร็จ มีลูกมือเป็นช่าง เป็นผู้ช่วยคนหนึ่งชื่อนายฉิม ศุภเสถียร) ว่ากันไปแล้วท่านพระยาอนุศาสน์จิตรกร ได้ใช้เงินไปเป็นค่าว่าจ้างคนมาเป็นแบบ และ ค่าสี จนเงินหมดเกี้ยง เมื่อท่านเขียนภาพเสร็จแล้วเงินก็ไม่เหลือ ท่านพระยาอนุศาสน์จิตรกร จำเป็นต้องจำหน่าย หรือ ขาย นาฬิกาพก ที่นำติดตัวมาด้วย เพื่อนำมาเป็นค่าพาหนะเดินทางกลับกรุงเทพ ฯ

การให้ผูกใจคน เวรจักพ้นให้อภัย
ให้ธรรมนำจิตใส โลกขาดให้ไม่เจริญ
เลือกให้ได้เกณฑ์กฎ พระสุคตทรงสรรเสริญ
หลงให้เหมือนหลงเดิน เสียเวลาฆ่าตัวเอง

พระครูปริยัติสุกิต (มหาทอง)
ผู้ช่วยเจ้าอาวาสวัดสุวรรณดาราราม ราชวรวิหาร
ผู้ประพันธ์

